28 OCTOMBRIE
SF.CUVIOS TEOFIL
CEL NEBUN PENTRU HRISTOS
DE LA KITAEV

În orăşelul Mahnovo din gubernia şi județul Kiev, trăia cândva preotul Andrei Gorenkovski, slujitor al bisericii cu Hramul Naşterii Maicii Domnului. În luna octombrie a anului 1788, soția lui Eufrosina a născut 2 gemeni. Cel mai mare a primit la Sfântul Botez numele de Toma, iar cel mai mic a fost numit Calinic. Amândoi erau deosebit de frumoşi, puternici şi sănătoşi. Oamenii din acele vremuri erau foarte credincioşi şi temători de Dumnezeu, iar mamele aveau obiceiul puternic înrădăcinat de a-şi hrăni singure, la sân, copiii. Aşa a făcut şi Eufrosina; şi deşi îi venea greu să hrănească 2 gemeni deodată, totuşi fericita mamă nu s-a învoit nici în ruptul capului să-şi încredințeze copiii unei alte femei. A început alăptarea. Spre nespusa uimire a Eufrosinei, însă, Toma, cel mai mare dintre gemeni, n-a vrut defel să sugă, întorcându-şi de fiecare dată fața de la sân. Ca să-şi scape copilul de la moarte prin înfometare, mama uluită a fost nevoită să găsească fel de fel de mijloace pentru a-l hrăni: îi dădea lui Toma să mănânce fiertură de cartofi, ridichi şi morcovi. Toate acestea Toma le primea cu plăcere, însă numai ce-i

atingeau de buze vasul cu lapte fiert, copilul îşi întorcea iarăşi faţa, plângând în hohote, şi pentru nimic în lume nu voia să guste vreun fel de hrană cu lapte.
Această stare de lucruri a făcut ca în inima mamei să se înfiripe încă de la început răceala faţă de micuţul Toma. Pe deasupra au început să vină tot felul de femei superstiţioase, vecine şi preotese cunoscute, care, răstălmăcind după mintea lor aceste lucruri neobişnuite şi urzind poveşti şi păreri neghioabe, au început să-l socoată pe Toma un soi de pui de sălbăticiune; iar Eufrosina în simplitatea şi neştiinţa ei, credea din tot sufletul în aceste idei superstiţioase şi, umplându-se de groază, se înrăia din ce în ce mai tare.
-„E un copil schimbat”, zicea ea.”N-am vrut să-l botez în aceeaşi zi cu Calinic, şi uite că ielele mi l-au schimbat”.
A trecut mai bine de jumătate de an. Încercând toate mijloacele cu putinţă pentru a-l face pe Toma asemănător cu ceilalţi copii şi băgând de seamă la pruncul ei înclinaţii şi dorinţe de neînţeles pentru femeia simplă care era, Eufrosina s-a hotărât să scape pentru totdeauna de un asemenea „monstru”, cum îl socotea ea. O dată, seara a chemat-o la ea pe slujnică şi a început să ţină sfat cu aceasta, având grijă să păstreze taină faţă de soţul ei.

-„Nu mai am ochi să-l văd pe pricoliciul ăsta…Nu mai pot să-l sufăr în casa mea…Mâine, când s-o crăpa de ziuă ia-l cu tine, du-l la râu şi aruncă-l în apă…Dar să-mi juri că nimeni, afară de noi, n-o să mai ştie…”
Îndelung a rugat-o slujnica să-l cruțe pe pruncul cel nevinovat. Oricât a rugat-o, însă, oricât s-a tânguit amintindu-i mamei de mânia lui Dumnezeu, Eufrosina cea înrăită era de neînduplecat. Slujnica a trebuit să se supună voinței ei. Dis-de-dimineață, slujnica mituită l-a luat pe Toma în brațe, a alergat la râu şi pecetluindu-l pe prunc cu semnul crucii, l-a aruncat în apă…Dar ce s-a întâmplat? Păzit de Dumnezeiasca Pronie, pruncul a ieşit deasupra apei şi plutind liniştit pe unde, ca într-un leagăn moale, a ajuns la celălalt mal. Acolo, valurile râului l-au aruncat pe uscat. Văzând aceasta, slujinica ce săvârşise deja în sufletul ei nelegiuirea şi se temea de mânia stăpânei, s-a hotărât să-şi ducă la capăt cumplita faptă. Ea a trecut râul prin vad şi l-a luat în brațe pe Toma. Copilul dormea netulburat. Atunci, fără să stea pe gînduri, slujnica l-a aruncat iarăşi în apă; iarăşi însă i s-a făcut învederată puterea lui Dumnezeu – valurile l-au purtat pe prunc către un ostrov mic care lua naştere undeva mai în susul apei şi l-au aşezat pe Toma, cu grijă, pe nisipul moale.

Răscolită de o asemenea minune de netăgăduit, slujnica a trecut prin vad şi l-a luat pe prunc. Încredințându-se că acesta este viu şi nevătămat, slujnica a vărsat lacrimi fierbinți de pocăință, l-a dus pe Toma la mama lui şi, cu glas sugrumat de teamă şi tulburare, i-a povestit cele întâmplate.
-„Puteți să mă şi omorâți, dar nu pot să-l înec pe copilul ăsta nevinovat!...Dumnezeu Însuşi i-a scăpat viața cu Puterea Sa nevăzută, şi va fi vai de noi pentru această faptă haină!...”
Tânăra mamă ascultând cu o înverşunare parcă neomenească istorisirea slujnicii îngrozite, nu a crezut defel în vorbele ei şi a început s-o certe pentru mila ei necuvenită, pasămite, față de prunc.
-„Să-ți fie ruşine”, spunea ea, „că-ți pare rău de pricoliciul ăsta. Dacă o să-l lăsăm în viață, mult rău are să facă pe pământ...O, nu! Mai bine îl înec cu mâinile mele, decât să-l mai văd pe neomul ăsta nesuferit”.
Cu aceste cuvinte, Eufrosina cea plină de răutate l-a smuls pe Toma din brațele femeii speriate şi s-a îndreptat cu paşi iuți spre râu. Nu departe de casa lor se afla o moară de apă, şi împrejur nu era nimeni în acea clipă. Eufrosina s-a apropiat de moară, s-a uitat după un loc îndemânos şi l-a aruncat pe Toma cu toată puterea ei, chiar sub roată. Crezând că pruncul era de-acum mort, a dat să se facă nevăzută, fără nici o mustrare de

conştiinţă... Şi deodată o nouă minune: roţile morii s-au oprit, şi din pricina apei care venea cu putere s-a făcut un zgomot neobişnuit.
Morarul, neînţelegând pricina unei atari întâmplări, a fugit în curte ca să vadă ce se întâmplă. Şi ce să vezi: roţile, ţinute în loc de o putere nevăzută, vibrau din pricina apei care venea cu putere, năpustindu-se, spumegând şi fierbând...Privind în jos, a auzit plânsete de copil şi a văzut un prunc plutind chiar în mijlocul scocului. Atunci, morarul s-a coborât cu îndemânare şi, aplecându-se, l-a scos grabnic din apă pe copilul ce îi era cunoscut. De-abia l-a scos morarul pe Toma şi roţile au început îndată să se mişte în chipul lor firesc.
Slujnica ce urmărise din depărtare cu inima sfâşiată, mişcările mamei împietrite, văzând noua minune, s-a apropiat cu tânguire şi cu cutremur de morarul încremenit de uimire şi-i povesti tot ce ştia despre copil şi toate arătările minunate ale puterii Dumnezeieşti, pe care le trăise ea însăşi.
-„Ce să facem acum?...Ce-o să fie?...”se minuna morarul. „Dacă îl dăm înapoi mamei lui, nu va întârzia să-l piardă...”
Şi, temându-se de răspunderea pentru soarta pruncului prigonit pe nedrept de propria mamă, cei 2 s-au hotărât să-i povestească cele întâmplate chiar tatălui acestuia. Totuşi nici cererile, nici

rugăminţile, nici chiar ameninţările şi sila nu au avut vreo înrâurire asupra mamei împietrite. În minunile prin care copilul fusese scăpat de la moarte, Eufrosina vedea nişte uneltiri diavoleşti, şi cu cât stăruia mai mult bărbatul, cu atât mai încăpăţânată se arăta femeia.

-„N-o să-l las în viaţă…Ăsta nu-i prunc…Ăsta e schimbat de iele, e o iazmă…Trebuie numaidecât lipsit de viaţă”, spunea superstiţioasa Eufrosina şi s-a repezit iarăşi, de câteva ori, să-l ucidă pe Toma. Mama care nu-şi iubeşte copiii e lepădată înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Domnul s-o ierte pe Eufrosina cea necugetată. Era o femeie neştiutoare şi întunecată la minte: iar acolo unde este neştiinţă, este şi superstiţie. De altfel aşa era pe atunci: oamenii se încredeau mai mult în vraci şi descântătoare.

Atunci, tatăl necăjit, văzând cât de mult îşi urăşte soţia sa propriul copil, a hotărât să-l îndepărteze pe Toma de ea pentru o bucată de vreme. Pentru aceasta a căutat fără ştirea femeii o doică încercată şi încredinţându-i taina familiei, i-a dat spre creştere pruncul cel nevinovat. Femeia tocmită cu simbrie, neavând alte mijloace, îl hrănea pe Toma cu pâine înmuiată în miere îndoită cu apă, înştiinţându-l zilnic pe bunul tată, în cel mai mare secret, despre soarta fiului său…

Au trecut câteva luni. Copilul se dezvolta normal şi

chiar a prins puteri. Doica s-a arătat a fi o femeie cu conştiință: vedea şi îngrijea de Toma ca de propriul său fiu. Se spune că îl ducea pe Toma la biserică în fiecare duminică, spre a-l împărtăşi cu Sf. Taine; bineînțeles, acolo se întâlnea cu Eufrosina, care-l aducea pe fiul ei iubit, Calinic, pentru a fi împărtăşit. „U-u! De n-ai avea parte de bine”, îl blestema Eufrosina pe Toma cel urât de ea, şi se întorcea cu spatele la locul unde îl ținea doica plătită…Cât de mult îl adora ea pe Calinic se poate vedea din următoarea întâmplare: atunci când băiatul avea 7 ani, a ieşit la muncile câmpului cu cei mari după obiceiul acelei vremi. Acolo, împiedicându-se pe neaşteptate, a căzut peste o grapă aşezată în picioare şi, lovindu-se de un cui de fier, şi-a scos ochiul drept. Eufrosina a zăcut câteva zile de supărare şi spunea întruna:”Doamne, de ce nu i-ai făcut asta nesuferitului de Toma şi ai îngăduit să fie sluțit fiul meu cel iubit…”

Curând, însă, a fost plăcut înaintea lui Dumnezeu ca să-l cheme la Sine pe tatăl şi purtătorul de grijă a lui Toma, mutându-l din viața vremelnică în cea veşnică. Simțind apropierea morții, preotul Gorenkovski, îngrijorat de soarta viitoare a fiului său, l-a chemat la sine pe morarul cel bun la suflet şi i-a zis:

-„Tu ai fost martor la scăparea prin minune a fiului

meu…În numele lui Dumnezeu, ți-l încredințez pe Toma ca să-l iei în casa ta…Să-l creşti, să-l ocroteşti şi să nu-l necăjeşti…”
Morarul s-a învoit cu bucurie, şi l-a luat pe Toma în casa lui, ca pe o binecuvântare de la Dumnezeu.
Între timp, zvonul despre cele întâmplate începuseră să se răspândească şi un țăran înstărit din satul cel mai apropiat de Mahnovo l-a rugat pe morar să-i dea lui copilul ca să-l crească.
-„Eu nu am copii”, spunea el, „şi vreau să-l înfiez pe micuțul acesta; iar după moartea mea, îmi va moşteni întreaga avere…Dă-mi-l mie pe Toma”.
Morarul văzând bunele intenții ale țăranului, s-a lăsat înduplecat de rugămințile lui şi l-a încredințat pe Toma fără şovăială…Pe micuț îl aştepta o viață uşoară sub acoperământul ospitalierului bogătaş: dragostea acestuia îi pregătea mângâieri calde şi îndestulare. Cu timpul, Toma ar fi putut fi înfiat şi ar fi ajuns bogat. Aşa s-ar fi întâmplat, numai că planurile omeneşti nu se potrivesc întotdeauna cu căile Dumnezeieştii Pronii: Domnul hotărâse altfel. Curând după mutarea lui Toma în casa bogătaşului lipsit de copii, acest binefăcător şi al doilea tată al pruncului de pripas, s-a stins pe neaşteptate. Şi copilul, care nu împlinise încă 3 ani, a rămas, iată, din nou orfan. Soția răposatului bogătaş deveni stăpânitoare cu drepturi depline a întregii averi a

soțului său mort. Dorind să se recăsătorească, ea s-a grăbit să se despartă de Toma. Pentru aceasta ea l-a înduplecat pe preotul satului să-l ia la sine pe băiat.

-„Îmi leagă mâinile”, se dezvinovățea văduva, „iar dumneavoastră puteți mai uşor să-l călăuziți pe acel drum care este mai potrivit cu starea şi neamul din care se trage”.

Preotul s-a învoit, iar micuțul Toma şi-a găsit un nou adăpost. În acest fel el a făcut cunoştință din fragedă copilărie cu duhul vieții de pribeag: şi făcându-se străin în lumea aceasta, foarte devreme a luat crucea Aceluia Care în răstimpul vieții Sale pământeşti nu a avut loc unde să-şi plece capul…

La noul său binefăcător, Toma a trăit până la vârsta de 7 ani. Vreo atenție specială nu i s-a dat şi nimeni nu i-a purtat de grijă în mod deosebit; de aceea Toma, lăsat în voia lui, ar fi trebuit vrând-nevrând să se amestece în gloata zgomotoasă a celor de o seamă cu el şi să ia parte la jocurile lor copilăreşti. Spre uimirea tuturor, însă, micuțul nu arăta nici o înclinație către amuzamentele obişnuite vârstei sale; căci în vreme ce copiii de-o seamă cu el făceau gălăgie, alergau, se jucau şi se zbenguiau, Toma se trăgea de o parte şi alegându-şi un loc mai singuratic, se cufunda în sine încruntat, trist şi cugetător.

Obişnuindu-se cu viața de pribeag, încercând în

sufletul său dulceața primei rugăciuni de copil şi desprinzându-se devreme cu postul şi cu înfrânarea, micul Toma a început să se întărească şi să se preschimbe duhovniceşte. Biserica devenise adăpostul cel mai drag al acestui neobişnuit copil. Băiatul nu pierdea nici o slujbă, grăbindu-se vesel, odată cu primul dangăt de clopot, să meargă acolo unde sufletul lui se odihnea într-un chip atât de desfătător şi de neînțeles chiar pentru el însuşi. Toma era găsit adesea înaintea uşilor închise ale bisericii din sat, cufundat în rugăciune şi desprins, parcă, din tot ceea ce-l înconjoară în această lume.
Ceilalți copii, văzând cu nemulțumire sufletul închis a lui Toma, îl batjocoreau şi râdeau de el, supunându-l unor bătăi crunte şi punând la cale, pe seama lui, glume răutăcioase. Toma fugea atunci în pădure, cu plânsete amare şi lacrimi de deznădejde, fiind acolo aflat, după o zi sau două de către păstori. Aceştia povesteau în legătură cu el lucruri foarte ciudate, care pe mulți îi umplea de mirare. „Înaintea lui Dumnezeu lăcrima" atunci "ochiul" lui, căci numai în ceruri era Singurul „Martor" al suferințelor lui şi „Ocrotitorul" lui „întru cele înalte"(Iov 16, 19-20). Şi înțelegea atunci fragedul pătimitor că nu pentru fericire şi bucurie se nasc oameni pe pământ, ci „se naşte omul spre pătimire".

Încercând pe pielea sa întreaga amărăciune a stării de orfan şi a sărăciei şi încredințându-se că: „La cei în suferinți nu ia aminte lumea,
Nu caută la lacrimile lor…”, Toma a cunoscut la o vârstă fragedă plăcerea de a-i ajuta pe cei nevoiaşi. Lipsindu-se de cele mai trebuincioase lucruri, dădea tot ce putea săracilor. O dată Toma a văzut pe uliță un băiat îmbrăcat în nişte zdrențe în loc de cămaşă; fără să stea pe gânduri, şi-a scos-o pe a sa şi a dat-o săracului, iar el s-a întors acasă doar cu haina pe deasupra. Totuşi, binefăcătorul lui a văzut altfel cele întâmplate, iar Toma a fost aspru pedepsit pentru fapta sa de milostenie…
Atunci când Toma a împlinit 7 ani, preotul s-a apucat să-l învețe carte; curând însă, el s-a îmbolnăvit şi a murit, şi iată că odată cu sfârşitul bunului său povățuitor, tânărul pribeag s-a trezit iarăşi în nevoie. Cu nemângâiată amărăciune a plâns Toma pentru ocrotitorul său. A plâns nu pentru că ar fi trăit mai bine la el, ci pentru că pierduse în el un povățuitor înțelept, care abia începuse a aprinde înaintea lui lumina învățăturii şi înțelepciunea cărților. Acesta era singurul lucru pentru care se tânguia şi suferea Toma iar celelalte nici că-i păsa.
După moartea preotului, copilul a trebuit să-şi caute un alt adăpost. Epitropul bisericii locului, presupunând că după o despărțire de 7 ani ura

Eufrosinei față de fiul ei pirise preschimbându-se într-un gingaş simțământ de mamă, a hotărât să-l ducă pe Toma înapoi acasă. Care nu i-a fost groaza şi mirarea însă, atunci când în locul iubirii şi bunăvoinței a întâlnit la mama copilului doar ura şi scârba de mai înainte față de acesta. Atunci când l-a zărit pe fiul cel urât cu atâta înverşunare, Eufrosina spărgea lemne. Văzându-l, a aruncat toporul în el, furioasă, încât ascuțişul toporului i-a despicat lui Toma umărul drept.

Epitropul l-a luat repede pe micuțul pătimitor însângerat dinaintea mamei răufăcătoare şi pline de venin, i-a legat degrab rana şi l-a dus pe Toma înapoi, la sine acasă. În timp ce lui Toma i se vindeca rana, epitropul a aflat întâmplător că în Kiev, în mănăstirea Bratski, trăieşte în rândul obştei un bătrân, preot văduv, care se nimerea să-i fie lui Toma unchi bun. Tocmai la acest monah şi ultim ocrotitor l-a dus bunul epitrop pe copilul care încă nu se însănătoşise deplin. Acolo, el i-a povestit starețului tot ce ştia despre nefericita lui rudă, încredințându-i spre creştere, într-acest chip, pe copilul său de suflet.

Pe lângă mănăstirea Bratsk se afla, cum se află şi astăzi, Academia Duhovnicească, în cadrul căreia funcționau pe atunci clase inferioare, aşa-numitele „clase începătoare”. Acolo a fost înscris mult-pătimitul orfan, începând a-şi însuşi acolo

înțelepciunea cărților, sub atenta supraveghere a rudei sale.Folosindu-se de ospitalierul adăpost şi modestul coltuc de pâine „spre ființă” pe care i le oferea unchiul, Toma a crescut dând dovadă de o purtare exemplară şi învățând cu spor. Toată vremea pe care nu i-o răpea învățătura o întrebuința citind Dumnezeieştile Scripturi şi rugându-se în singurătate. Descurcându-se bine în Psaltire, îşi culegea din ea psalmii îndrăgiți şi, învățându-i pe dinafară, îi repeta în fiecare zi.
-„Doamne!”- aşa striga către Dumnezeu tânărul ostenitor-pătimitor, „auzi rugăciunea mea şi strigarea mea la Tine să ajungă… Împresuratu-m-au nevoi, cărora nu este număr…Rănită este inima mea şi s-a uscat ca iarba…Toată ziua m-au ocărât vrăjmaşii mei, şi cei ce mă lăudau, împotriva mea se jurau…Cenuşă am mâncat în loc de pâine, şi băutura mea cu plângere am amestecat-o…”
Tocmai această rugăciune curată, copilărească şi bine plăcută lui Dumnezeu a înmuiat în cele din urmă, inima împietrită a mamei şi a împăcat pe Eufrosina cu fiul ei pe care-l lepădase de la sine.
Această întâmplare minunată s-a petrecut după cum urmează: lovită de Domnul cu o boală de nevindecat, Eufrosina, văzând asupra sa mânia lui Dumnezeu, a început să se căiască, vărsând lacrimi, pentru cruzimea cu care îl prigonise pe fiul ei nevinovat. Oriunde s-ar fi aflat, nicăieri nu afla

odihnă şi uşurare: ziua o chinuia neputința, iar noaptea o bântuiau vedenii cumplite şi înfricoşătoare. În ele, ea se vedea pe sine jertfă a dreptei-judecăți Dumnezeieşti, iar pe blândul Toma plângând şi rugându-se pentru ea. În cele din urmă, inima mamei s-a înmuiat şi Eufrosina, pricepându-şi rătăcirea, a început cu tânguiri şi suspinări să strige către Dumnezeu, rugându-l să-i dea iertare. Şi Domnul s-a milostivit de ea..Nu cu mult timp înainte de moartea mamei, Toma a venit în casa ei, având mângâierea de a o vedea împăcată cu el şi de a primi binecuvântarea ei.
-„Iartă-mă, fiule", striga către Toma, pocăindu-se, mama lui, iartă-mă pe mine împietrita, proasta, necugetata...Am avut mintea întunecată şi n-am cunoscut greutatea nelegiuirii pe care am făcut-o...Nu mă blestema pe mine, mama ta cea rea, şi pomeneşte-mă pe mine, păcătoasa, în rugăciunile tale neîncetate...
Spunând acestea, Eufrosina şi-a strâns fiul cu putere la piept şi însemnându-l cu o cruce mare, şi-a dat duhul în pace; iar bunul Toma i-a închis ochii cu propriile sale mâini şi a dat trupul mamei sale spre îngropare...
Ca elev, Toma îndeplinea tot ceea ce i se cerea la şcoală; nesimțind, însă, chemarea de a continua cu studii academice superioare, privea la acestea ca la nişte mijloace defel sigure pentru dobândirea

acelor cunoştinţe care îl duc pe om la cunoaşterea adevăratului Dumnezeu şi descoperă inimilor curate tainele măririi Dumnezeieşti. De aceea, tânărul Toma şi-a ales ca „instituție de învățământ superior” biserica, unde, sârguind la citire şi cântare, îşi deprindea mintea cu neîncetata cugetare la Dumnezeu şi rugăciune. Începând de atunci, gândul la călugărie nu l-a părăsit o clipă: mai devreme sau mai târziu, trebuia să vină hotărârea de a împlini acest gând...

Bunul unchi nu a rămas pentru mult timp ocrotitor al nepotului său. Curând, el a murit, lăsându-l pe Toma fără mijloace de trai şi fără adăpost. Despre continuarea studiilor nici nu mai putea fi vorba. Şi iată că, retrăgându-se din Academie, Toma a început să-şi câştige pâinea din munca sa. În anul 1810, el a fost numit dascăl în oraşul Cighirin; din pricina glasului prea slab, însă, a fost mutat în acelaşi an ca paraclisier în târguşorul Obuhov.

Totuşi, Toma nu a petrecut mult timp nici aici. Lumea, care nu-l iubise de când era în scutece, îl împovăra cu rânduielile şi legile ei. „Doreşte şi se sfârşeşte sufletul meu”, spunea Toma, „după curțile Domnului”(Ps.83,2).

Şi urând „adunarea celor cu gând rău şi necredincioşi”, Toma a intrat ca ascultător în mănăstirea Kievo-Bratski; era anul 1812-în toiul

Războiului pentru apărarea patriei (e vorba de războiul cu Franța napoleoneană). Cu ce bucurie negrăită s-a bucurat atunci tânărul nevoitor! Căci intra iarăşi în locul cel sfânt al tihnitei mănăstiri, din care ieşise cu 2 ani înainte; de acum însă nu pentru învățătură, ci pentru rugăciune, răbdare, osteneală şi postire... Lumea era deja ca şi cum n-ar fi fost: el murise pentru lume şi lumea murise pentru el.

În mănăstirea Bratski, Toma a împlinit felurite ascultări: a fost la brutărie, unde frământa aluat şi cocea pâini, apoi l-au mutat ca bucătar; după nu multă vreme l-au numit ajutor de felcer, iar în cele din urmă paraclisier (pe atunci în mănăstirea Bratski nu se coceau prescuri şi Toma mergea după ele în mănăstirea de maici Florovski) şi clopotar. Această ascultare îi plăcea cu deosebire lui Toma. Urcându-se în clopotniță o dată cu primele raze ale dimineții, el se cufunda acolo în contemplație şi rugăciune tainică. Nimeni nu-l stânjenea acolo: lumea deşartă rămânea undeva , dedesupt, iar înaintea lui rămânea doar frumusețea cerului albastru în care locuieşte Ziditorul întregii făpturi văzute şi nevăzute...

Aşa s-au scurs câțiva ani...Îndoindu-şi nevoințele de rugător, Toma era înaintea tuturor un chip al blândeții, ascultării, smereniei şi înfrânării; şi însetând cu tot sufletul de cinul îngeresc, repeta

mereu: „Însetat-am de mântuirea Ta, şi legea Ta cugetarea mea este”(Ps.118,174). Adevărat este că el nu se grăbea cu împlinirea dorinței inimii sale, voind a se deprinde mai întâi cu deprinderea desăvârşită a vieții monahale; totuşi, întâi-stătătorul mănăstirii, băgând de seamă sârguința lui către nevoințele duhovniceşti, în ziua de 11 decembrie a anului 1821 l-a învrednicit pe Toma de cinul râvnit. La tundere, Toma a primit numele de Teodorit. La puțin timp după aceasta, Teodorit a fost numit veşmântar iar în ziua de 30 septembrie a anului 1822, pentru osârdia cu care işi îndeplinea sus-numita ascultare precum şi pentru pilduitoarea sa viață călugărească, a fost hirotonit ierodiacon.

Noua îndatorire a dat un şi mai mare avânt nevoințelor sale. Apropiindu-se, ca ierodiacon, de altarul Împăratului slavei, Teodorit se străduia din toate puterile să se învrednicească de viața cea deopotrivă cu îngerii a bineplăcuților lui Dumnezeu, care stăteau de acum în toată slava lor, înaintea altarului ceresc al Mielului Neprihănit, Ce ia asupra Sa păcatele întregii lumi. Primind, după rânduiala mănăstirească, o mică sumă din danii, Teodorit a rămas acelaşi postitor aspru şi nu avea nici un fel de avut în chilia sa. Dimpotrivă, străin de orice dorință de agonisire, afla în aceasta prilejul de a face bine aproapelui: căci rămânând

fără mâncare câte 2-3 zile, îşi dădea tainul de hrană şi de bani pelerinilor, săracilor şi nevoiaşilor. -„Ce-mi trebuie mie trupul şi sângele atunci când ele sunt supuse stricăciunii”, spunea Teodorit, înasprindu-şi şi mai mult postirea.
Arătând față de toți dragoste de aproapele, după pilda lui Hristos, el îndeplinea cu bucurie şi ascultările fraților mai mărunți, şi luând asupra sa ostenelile altora, slujea obştii cu osârdie, în toate ascultările mănăstireşti, ca un rob cumpărat, mergând astfel pe urmele Mântuitorului Însuşi Care a spus:„Nu am venit ca să Mi se slujească ci ca să slujesc”.(Mt. 20, 28)
În ziua de 6 februarie a anului 1827, Teodorit a fost hirotonit ieromonah, fiind numit totodată iconom al mănăstirii Bratski. Acest rang se bucură de cinste în mănăstire şi este foarte dorit de mulți; fiind însă prin firea sa legat de multe griji şi alergături, nu se potrivea deloc cu năzuințele duhovniceşti ale ieromonahului Teodorit. Aşadar ca să poată fugi de ciocnirile cu oamenii, şi voind mai degrabă a rămâne în desăvârşită însingurare, a făcut neîntârziat cerere ca să fie eliberat de îndatoririle de iconom şi, renunțând la orice ascultare, a mai cerut să i se îngăduie a pustnici în peşterile săpate incă de Preacuviosul Teodosie în satul Lesniki. Această din urmă cerere fiindu-i respinsă, Teodorit a păşit pe calea unei nevoințe

aparte, luând asupră-şi marea cruce a nebuniei pentru Hristos. Ascunzând sub păruta sa scânteală înaltul eroism al caracterului său şi continuând a sui în taină, din putere în putere, în ostenicioasa lucrare a desăvârşirii sale duhovniceşti, Teodorit urma în acest fel marelui Apostol care spune: „dacă i se pare cuiva că este înțelept, între voi, în veacul acesta, să se facă nebun ca să fie înțelept (ICor.3,18).
Totuşi, năzuința lui de a ajunge la desăvârşirea duhovnicească se afla acum aproape de țintă: „Domnul cercetase deja inima lui şi cugetele lui le cunoscuse” (Ps. 138, 23). Dăruit încă din tinerețe cu smerenie şi curăție sufletească şi având credință nestrămutată în ajutorul lui Dumnezeu Care l-a „ scos din groapa ticăloşiei şi a pus pe piatră paşii” lui „şi a îndreptat paşii lui”, Teodorit putea de acum să strige: „ Câtă este inima mea, Dumnezeule, gata este! … si având aşadar năzuință către cele înalte nevoințe monahiceşti, Teodorit a primit schima în ziua de 9 decembrie 1834, luând noul nume de Teofil.
Schima este şi pentru un monah obişnuit chip al morții trupeşti şi înaripare pentru plutirea în veşnicie; iar pentru fericitul Teofil, care era pregătit din primele zile ale vieții lui spre a sluji lui Dumnezeu, ea s-a făcut semn al desăvârşitei lepădări de cele pământeşti şi al mutării cu duhul

la cer. „Moartea, judecata şi împărăția cerurilor”- iată ce umplea acum cu desăvârşire cugetul lui. Cu veselie a purces fericitul Teofil pe această cale strâmtă şi mâhnicioasă pentru ca mergând pe ea, să ajungă pe tărâmul cel netulburat al despătimirii trupeşti. De acum, el era un adevărat ostaş al lui Hristos, înarmat cu toate armele lui Dumnezeu împotriva tuturor slăbiciunilor omeneşti şi a tuturor ispitelor diavoleşti. Străin de orice cade sub obştească numire de deşertăciune lumească şi disprețuind toate convențiile omeneşti, Teofil nu se apropia de nimeni, închizând cu desăvârşire cămara sufletului său față de lumea care încă din pruncie nu-l iubise şi numai rugăciunea „deschidea gura lui şi limba lui vestea lauda Celui Ce a Făcut toate „...Cu ochii pururea plecați, umbla liniştit şi gânditor pe drumul său obişnuit: de la chilie la biserică, de la biserică la chilie, fără a pierde nici o slujbă. Rămânând fie în pridvor, fie la uşile bisericii, adesea zăvorâte, el stătea neclintit până la sfârşitul slujbei. În apropierea lui se afla totdeauna un coş plin ochi cu de-ale gurii, o găleată, un ulcior sau o strachină pe care fericitul o purta mereu cu sine iar în mâini avea o Psaltire mică. Mărindu-şi şi mai mult nevoințele întru nebunia pentru Hristos, fericitul şi-a aşezat în chilie un sicriu vechi, însă nu culca noaptea în el, precum făceau mulți dintre nevoitorii din vechime,

ci păstra în el felurite provizii şi vase. Mai mult, în ziua tunderii sale în marea schismă, Teofil şi-a cusut culionul de schimnic, în totul de bucăți de cârpă şi l-a purtat aşa până la moarte; iar atunci când, în ziua trecerii la cele veşnice a fericitului, au desfăcut acele cârpe, culionul s-a arătat a fi nou nouț şi bun pentru înmormântare. În fiecare dimineață, starrețul se îndrepta spre Nipru unde mergea să-şi ia apă. Uneori se urca în una din bărcile care erau priponite acolo şi trecea de cealaltă parte a Niprului, unde intrând într-un crâng, se cufunda în lucrarea lăuntrică. Om care să-l treacă râul nu căuta ci, punând ochii pe una din bărci, se aşeza în ea şi pornea spre râu. Stăpânii bărcilor cunoşteau obiceiul nevoitorului şi niciodată nu se nelinişteau pentru bărcile lor, nici nu-l împiedicau să facă ceea ce dorea; dimpotrivă, se şi bucurau atunci când îl vedeau aşezându-se întru-una din bărcile lor…

Ca purtător plin de osârdie al Harului Dumnezeiesc şi a darurilor Sfântului Duh, fericitul Teofil n-a putut scăpa luării aminte şi evlaviei oamenilor. Norodul îl inconjura plin de curiozitate, se ținea întotdeauna după el, însetând să audă măcar un singur cuvânt din partea lui. Aşa îi „înalță Domnul pe cei smeriți”. Totuşi conducerea Academiei nu îl iubea deloc pe „murdarul şi zdrențărosul monah Teofil” şi se plângea de el în

fiecare zi Mitropolitului, arătând că gloata curioşilor care îl căutau pe Teofil prin mănăstire umplea cu grămezile curtea Academiei şi intra, în neştiința ei, chiar şi în clădirile Academiei, tulburând liniştea şi bunul mers al activităților şcolare. În urma acestor „ jalbe ”, fericitul a fost mustrat aspru; şi, pentru a nu stârni noi nemulțumiri, fericitul a fost nevoit să se ascundă în pădure de admiratorii săi, întorcându-se acasă numai după apusul soarelui. Şi aici însă îl afla mulțimea şi, aşteptându-l pe nevoitor la malurile Niprului, îl petrecea până la chilie.

Pentru această râvnă, osârdie şi dragoste înflăcărată a lui pentru Cel Răstignit, Dumnezeu l-a luminat pe Teofil cu o asemenea înțelepciune cerească, încât tot ce este tainic şi neurmat în natura fizică şi spirituală era pentru stareț ceva firesc, accesibil şi lesne de înțeles. Nu doar toate fenomenele lumii văzute ci şi toate tainele din adâncurile sufletului omenesc erau prezise întocmai de către fericitul Teofil. Se povesteşte că încă de la începutul nevoințelor sale, când fericitul era ascultător-paraclisier, începuse deja să se arate în el Harul lui Dumnezeu.

Minunându-i pe toți cu înălțimea duhului şi a vieții sale, fericitul Teofil dădea mărturie prin pilda sa vie despre puterea minunată pe care o arată firea omenească, ce însuşiri sunt ascunse în sufletul şi

în trupul omului-numai dacă se lasă pătruns pe de-a-ntregul de puterea şi stăpânirea Harului lui Hristos.
Mulți dintre elevii Academiei, dorind să-l ispitească pe fericit, se străduiau să-l afle în chilie şi încercau să discute cu el despre lucruri duhovniceşti; izbiți însă de răspunsurile lui simple şi înțelepte, se minunau din cale-afară că un schimnic atât de posac la vedere şi „neîngrijit” le dădea în vileag cugetele cu vorbele sale pătrunzătoare. Iar când cei mai obraznici schimbau vorba, începând să facă zeflemele, fericitul, ca să nu dea naştere vorbirii în deşert şi ca să nu lungească vizitele nefolositoare, le curma tăios vorba: ”Căraţi-vă de la mine… A fost o vreme când am învățat, dar acum la minte m-am întunecat… Dacă lungesc vorba cu voi, nu văd ce bine o să iasă, şi o să mă abateți şi pe mine de la calea cea adevărată… Mergeți, mergeți! Căci se spune în Scriptură: ”Fugi de întrebările cele nebune şi neînvățate”(2 Tm.2, 23)”.
Nu se poate spune însă că toți îl luau în râs pe fericit. Erau şi cazuri în care pilda marelui nevoitor îşi găsea câte un următor. Chiar la începutul nevoințelor sale întru nebunia cea pentru Hristos, învăța în Academie studentul Piotr Gavrilovici Krîjanovski.Teofil era încă ascultător în vremea când s-a legat între ei o prietenie frățească. Tinerii petreceau ceasuri întregi în convorbiri mântuitoare

de suflet, cugetând la soarta omenească, la deşertăciunea pământească şi la viața cea de dincolo de mormânt. Fericitul Teofil, văzând bunele năzuințe şi inima ascultătoare a prietenului său, se străduia cu orice preț să întărească şi să facă să rodească în sufletul lui aceste semințe bune ale cuvântului Dumnezeiesc.

-„Împacă-te cu Dumnezeu”, astfel îi grăia Teofil prietenului său, „împacă-te cu El şi vei afla odihnă…Prin aceasta va veni la tine binele…Primeşte lege din gura Lui şi pune cuvintele Lui în inima ta. Şi dacă vei plini făgăduințele tale, peste căile tale va răsări lumină”(Iov, 22,21- 22;27-28).

Aceste dese convorbiri au avut o înrâurire binefăcătoare asupra tânărului Petru. Impresionabil din fire, Petru a început să cadă pe gânduri şi să stea cu ochii pe prietenul său, fără de care nu mai putea trăi deja nici un minut. Odată ei s-au întâlnit pe malul Niprului şi, aşezându-se alături pe iarbă, stăteau de vorbă.

-Frate!Ajută-mă să-mi mântuiesc sufletul, a grăit rugător Petru către Teofil.

-Poți să faci asta şi singur, a răspuns fericitul. Numai să ai dorință şi osârdie…

-Cum pot să fac asta?…Învață-mă…

-Leapădă-te de lume şi de toate cele din lume, închide-ți pentru toți cămara sufletului tău,

răstigneşte-ți trupul cu patimile şi poftele şi, aflându-te în rugăciune neîncetată, alege calea cea strâmtă care duce la viața veşnică.
„Pe calea dreaptă vrei să-naintezi?
Smereşte-te…Spre mântuire altă cale nu-i
În numele Domnului fapte bune să lucrezi
Şi atunci pe trepte de aur la cer ai să sui.”
-Martor mi-e Dumnezeu, a răspuns Petru, sunt gata să fac precum îmi porunceşti. Pentru lipsa de cercare şi simplitatea mea, îmi va fi greu să ajung la reuşita dorită.
-Mergi după mine atunci, urmează nevoințelor mele şi te vei mântui…
Începând de atunci, tânărul Petru a devenit de nerecunoscut. S-a făcut tăcut şi gânditor, a încetat să mai râdă şi să mai glumească şi şi-a schimbat mult felul de viață. Mai înainte vreme, petrecea câte o zi întreagă înaintea cărților, îndeletnicindu-se cu ştiințele, iar acum stătea tot timpul în biserică şi postea cu osârdie. Conducătorii Academiei, văzând această schimbare la elevul lor, au început să-l supravegheze, făcându-i mustrări aspre. Nimic însă nu ajuta. Trecând cu vederea regulile şi obiceiurile acestei vieți, Petru îşi bătea parcă joc de lume; şi, băgând de seamă până la urmă că e supravegheat de conducere, şi-a ales ca loc al nevoințelor sale pusticeşti mănăstirea de femei Florovski. Acolo petrecea ore întregi şi

însingurându-se într-un loc pustiu se cufunda cu totul în rugăciune. Odată s-a întâmplat ca, întârziind dincolo de orele la care porțile mănăstirii se închideau şi rămânând astfel înăuntru, Petru, ca să-şi ascundă greşeala, a pătruns în pivnița mănăstirii, a aprins o lumânare şi s-a apucat să citească Sfânta Evanghelie. Surorile venite după provizii, văzând o asemenea arătare neobişnuită, s-au speriat şi au început să țipe…Au dat fuga toate maicile, a venit şi egumena Serafima: totul s-a lămurit, însă s-a terminat cu alungarea lui Petru din mănăstire.

-De ce te porți aşa?-l-a întrebat în ziua următoare preotul mănăstirii Florovski, părintele Andrei Stefanovski, ce se nimerea să-i fie unchi bun. S-ar fi cuvenit să stai în mănăstirea Bratski, să înveți, iar tu îmi strici numele şi te vatămi pe tine însuți.

Petru, însă tăcea şi nu răspundea nimic; şi doar atunci când cădea cu duhul şi deznădejdea punea stăpânire pe sufletul lui, alerga după sfat la învățătorul lui şi cădea tânguindu-se, la pieptul lui Teofil.

-Fii tare, fii tare…- îl îmbărbăta fericitul pe prietenul său căzut în puținătatea de suflet. Rabdă patimile ca un bun ostaş al lui Hristos (2 Tim. 2, 3). „Diavolul umblă răcnind ca un leu şi căutând pe cine să înghită” (1 Pt. 5,8). Tu însă nu te înfricoşa de nevoința ta şi du-o până la capăt.

Ostenicioasă este, dar prin ea vei reuşi să scapi de gheena focului. Dacă mâinile îți cad de oboseală, tu doar întinde-le, rugându-te, către Dumnezeu iar picioarele tale să stea la rugăciune. „Dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă” (In 12,24). Aşadar, dacă vrei să aduci roadă, mori, mori cu adevărat, încât şi în inima ta să simți că ai murit deja…

– Dar crede-mă că îmi e greu… Puterile mi-au pierit de tot… Rudele nu mă înțeleg şi îmi şfâşie inima cu plânsul lor, îmi tulbură mintea.

-Tu nu-i asculta şi ca un mort care nu simte nimic din cele ce-l înconjoară, aşa să fii şi tu: te laudă – taci, te ceartă – taci, suferi pagubă – taci, primeşti câştig – taci, eşti sătul – taci, eşti flămând – taci. Şi nu te teme că nu va fi nici o roadă de vei muri cu totul: va fi! Nu vei muri cu totul şi-ti vor veni puteri: şi încă ce puteri!

Şi Petru, luând aminte la povețele îndrumătorului său duhovnicesc, se întărea cu duhul şi-şi îndoia nevoințele. În curând, acest nevoitor de bunăvoie a fost dat afară de la Academie, iar rudele lui, necunoscând tainele inimii sale îmbunătățite l-au internat pe Petru în azilul pentru alienați mintali Kirillovsk. El a petrecut aici vreo 8 ani, fără a părăsi nevoința nebuniei pentru Hristos, şi a atins o înaltă desăvârşire duhovnicească aşa încât şi-a

cunoscut dinainte vremea trecerii la cele veşnice. Nu cu mult timp înainte de moartea sa, Petru a scăpat din locul unde a fost închis şi a figit doar în halat fără scufia de bolnav la mănăstirea Florovski.
– Iertați-mă! (în rusă, aceasta este o formulă de rămas bun pentru o perioadă lungă de vreme sau pentru totdeauna), le grăia el surorilor întâlnite în cale, întâmpinându-le cu căldură. Iertați-mă, mirese ale lui Hristos... De mâine... nu ne-om mai vedea!...
Petru a fost însă înhățat de gardienii azilului de nebuni şi dus înapoi la Kirilllovsk. În ziua următoare el a răposat într-adevăr rămânând astfel o enigmă nedezlegată pentru toți cei care îl cunoscuseră îndeaproape.
În ziua morții lui, fericitul Teofil nu mai era în mănăstirea Bratski. El se afla atunci în pustia Kitaiev, şi trimițând pe una din surorile mănăstirii Florovski spre a împlini în numele lui ultima datorie către prietenul adormit în Domnul, a zis:
– Mergi de te uită şi închină-te celui răbdător şi tare cu duhul... aşa se mântuiesc toți cei care cred cu adevărat şi Îl iubesc pe El... căci nemincinos este cuvântul Domnului Care glăsuieşte: „Dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El, dacă vom răbda împreună cu El vom şi împărăți” (2 Tim. 2,11-12).
Fiindcă viața plină de zarvă a mănăstirii Bratski

nu înceta să-l obosească, Teofil a început să cugete la aflarea unui loc mai potrivit pentru nevoințele sale pustniceşti. Pentru acest țel, şi-a ales o livadă mare şi umbroasă în Glubocița, unde înfloreşte acum mănăstirea de maici Pokrovski. Stăpânul acestei livezi, Iosif Nikiforovici Dikovski, îl cinstea nespus pe stareț şi niciodată nu întreprindea nimic fără sfaturile şi îndrumările acestuia.Aflându-se sub înrâurirea fericitului, felul de viață al lui Dikovski era cu adevărat de nevoitor: dormea puțin, postea, nu întrebuința carne în mâncare, se ruga mereu şi se îndeletnicea cu citirea de cărți mântiutoare de suflet.

Pe data de 1 decembrie a anului 1844, ieroschimonahul Teofil, “din pricina vârstei înaintate şi a slăbiciunii”, a cerut să fie mutat din mănăstirea Kievo-Bratski în Lavra Kievo-Pecerska, anume în mănastirea Bolnicinâi. Înalt-Preasfințitul Filaret l-a mutat în schimb în pustia Goloseev din apropierea Kievului, dându-i spre folosință ”acea chilie în care locuia răposatul ierodiacon Eustatie… În acelaşi an a fost înaintată Consistoriului Duhovnicesc cererea de a fi trimisă în Lavră matricola lui; în anul următor cererea a fost repetată dar matricola n-a fost trimisă de către Consistoriu în ciuda acestor cereri. Ca atare, ieroschimonahul Teofil a rămas pâna la moarte netransferat scriptic din mănastirea Kievo-Bratski

în Lavra Kievo-Pecerska.
A trecut iarna, a venit primăvara şi apoi vara. Faima nevoitorului a crescut tot mai mult,atrăgând spre pustia Goloseev o mulțime de oameni râvnitori. “ Nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă” (Mt. 5, 14), a spus Mântuitorul! Floarea bine înmiresmată nu poate să se ascundă nici în mijlocul buruienilor sălbatice: ea este aflată după mireasmă. Nici fericitul Teofil nu a putut să se ascundă în însingurarea lui. Mireasma vieții sale sfinte ajunsese până departe, fiind simțită de către toți cei aflați în cautare de mângaiere şi sfat duhovnicesc. Aşadar oricine venea la Kiev să se închine sfintelor odoare de acolo, se ostenea să ajungă și în pustia Goloseev, ca să-l vadă pe starețul Teofil şi să stea de vorba cu el. Fericitul însă, pentru a scăpa de slava lumească şi de necontenita petrecere printre oameni, se adâncea şi mai mult în nevoința nebuniei pentru Hristos. Conducerea mănăstirii, în primele zile ale intrării lui Teofil în Lavră, a dat puțină atenție “ciudățeniilor”lui. Caracterizarea făcută în anul 1845 de întâi-stătătorul pustiei Goloseev, egumenul Grigorie, îl înfățişează astfel: “la ascultare înzestrar şi sârguitor, în purtare cu bună rânduială, blând şi smerit”. În anul 1846: “puțin înzestrat, fără rânduială, plin de părere de sine şi nesupus”. În anul 1847, ieroschimonahul

Moise făcea următoarea caracterizare: “puțin înzestrat, merge la biserică, are un fel de viață liniştit. Iar în anul 1848, când asupra fericitului s-au pornit prigoane şi felurite nemulțumiri pentru viața sa ciudată, este caracterizat astfel: “nu e înzestrat pentru aproape nimic, nu are nici o ascultare, e încăpățînat şi nesupus; vârsta sa e de 59 de ani”…

Pentru a verifica aceste caracterizări ale întâi-stătătorilor de la Goloseev, mitropolitul Filaret a poruncit personal ieroschimonahului Filaret, întâi-stătătorul din acea vreme, “să verifice aptitudinile lui Teofil”; ca urmare a fost înaintat un raport datat 20 octombrie 1848, în care se spunea că ieroschimonahul Teofil “a fost de rând o săptămână la slujire şi s-a arătat că nu e în stare nicidecum să săvârşească bine şi cuviincios sfintele slujbe”; iar mitropolitul l-a oprit pe fericit de la slujire şi i-a îngăduit doar a se împărtaşi în fiecare sâmbătă, îmbrăcat cu toate veşmintele preoțeşti, “pentru mântuirea sufletului”.

Nu este prooroc slăvit în patria lui!…

După această hotarâre, Teofil a fost îndepărtat din pustia Goloseev şi strămutat în aşa numita “livadă Novopasecinâi”. Fericitul se simțea foarte bine, atâta că biserica era din calea-afară de departe. Neluând seama la această piedică, el nu pierdea nici o slujbă şi având încă din fragedă copilărie

deosebită râvnă pentru dumnezeieştile slujbe, apărea în biserică mai înainte de primul sunet al clopotului.
– Iubit-am, Doamne, podoaba casei Tale şi locul lăcaşului slavei Tale.Una am cerut de la Domnul, aceasta o voi căuta: ca să locuiesc în casa Domnului, ca să văd frumusețea Domnului şi să cercetez biserica cea sfântă a Lui…”
Intrând în biserică, obişnuia să bată în mijlocul ei trei mătănii mari. După aceea, închinându-se la icoana de pe analog, se oprea pentru scurt timp în strană ori alerga la uşile de miazăzi: iar dacă aici îl înconjurau femeile, mergea la uşile de apus, însemnând văzduhul cu semnul crucii, ca şi cum ar fi izgonit pe cineva cu puterea ei.
-De unde v-ați adunat atâția necuraților?!… Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui…, rostea fericitul tare, cu voce mânioasă.
Apoi, chiar înainte de începutul celor şase psalmi, se suia în strană şi se apuca să citească psalmii. Citețul, văzându-l pe ajutorul cel nedorit, încerca sa împiedice; primind însă bani “de-o chiflă”, îi dădea fericitului cartea… Fericitul citea cu mare însuflețire, dar cu o voce din cale-afară de joasă; iar cei din strană îi făceau observație, supărați:
-Citeşte, părinte, mai tare…Nu se aude nimic.
Starețul însă, dimpotrivă, cobora şi mai tare glasul şi citea încă şi mai încet. Apoi, după ce citea

psalmul trei, închidea în grabă cartea şi pleca din strană în mijlocul bisericii, lăsându-l pe citeț dimpreună cu toți ceilalți cu gura căscată.
Căteodată fericitul dădea fuga în biserică în timpul “slavosloviei mari”, sau la sfârşitul slujbei, adică în timpul cântării “Sub milostivirea Ta…”; iar dacă se slujea Sfânta Liturghie, făcea aceasta în timpul Heruvicului; şi, împingând oamenii în stânga şi în dreapta, îşi croia drum până în față, unde cădea în genunchi, îşi ridica mâinile şi, ațintindu-şi privirea la cer, rostea cu glas tare cuvintele rugăciunii; după care ieşea din biserică atrăgând după sine o mulțime numeroasă de închinători.
Fericitul Teofil a trăit mai bine de o jumătate de an în livada Novopasecinâi, după care a fost strămutat, potrivit poruncii pe care o dăduse cu gura lui Înalt-Preasfințitul, în pustia Kitaiev, aflată în apropierea Kievului. Aceasta se întâmpla în ziua de 29 aprilie 1849.
Aici, fericitul Teofil n-a părăsit nevoința nebuniei pentru Hristos ci dimpotrivă; şi măcar că a dat peste noua cruce alcătuită din felurite încercări şi prigoane din partea conducerii, a primit totuşi şi mângâierea însingurării. Aceasta mulțumită locului singuratic în care se afla pustia Kitaiev, înconjurată de coline înalte acoperite cu păduri dese. Fericitul lui Dumnezeu avea putința să se însingureze, revărsându-şi sufletul în rugăciuni

către Acela “ai Cărui ochi de zece mii de ori sunt mai luminoşi decât soarele şi caută la toate căile oamenilor şi pătrund în locurile cele ascunse” (Sirah 23, 27-28).
Plimbându-se adesea prin pădure, mergea la o buturugă mare şi petrecea zile şi nopți întregi îngenunchi pe ea, suspinând neîncetat din pricina stricăciunilor veacului acestuia şi rugându-se pentru iertarea lumii păcătoase care nu ştie ce face. (Nu se mai ştie dacă această buturugă mai există şi dacă da, unde se află acest martor tăcut al marilor nevoințe ale minunatului fericit. Oricât i-am întrebat pe bătrânii din Kitaiev, n-am primit nici un răspuns lămuritor. Se cunoaşte totuşi că, în anii ’70 ai veacului trecut, această buturuga era arătată tuturor pelerinilor curioşi. – n.a.)
Îndeletnicindu-se neîncetat doar cu rugăciunea şi cugetarea la Dumnezeu,fericitul Teofil nu se îngrijea cătuşi de puțin de felul cum arăta. Purtând grija frumuseții sufletului, nu-i păsa defel de curățenia trupului. Haina lui era veche, cu o grămadă de petice cusute cu ață albă şi pătată de sus până jos cu aluat şi ulei. Chiar şi atunci când mergea la biserică, fericitul îşi punea mantia de-a dreptul peste cămaşă şi, desfăcând clapele de la comănac, mergea pe uliță cu pieptul descoperit. În picioare avea nişte pantofi sâlciați; ori avea într-un picior o cizmă ferfeniță, iar în celălalt un pâslar

sau o opincă. La cap era legat cu o cârpă murdară şi pătată.
Mulți zeflemişti, văzând legătura murdară de pe capul fericitului, îl întrebau hohotind de râs:
-Părinte Teofil! Ce boală aveți astăzi?
-Da' ce, tu eşti doctor? răspundea cu asprime fericitul şi trecea pe lângă ei.
Altădată dimpotrivă, vrând să se arate din cale-afară de sănătos şi mustrând prin aceasta pe oamenii sătui, robiți pântecului, îşi punea pe burtă o pernă pufoasă şi astfel umbla, plin de importanță prin curte. După aceea, ieşind în pădure pe porțile mănăstirii şi, întâlnindu-se acolo cu ascultătorii care pierdeau vremea vorbind în deşert, clătina mustrător capul înspre ei.
-Pentru ce i-au osândit pe vameş şi pe fariseu?
Tinerii veseli însă, văzând burta falsă a nebunului pentru Hristos, îi răspundeau printr-un hohot de râs nestăvilit.
Chiar şi această neorânduială, care sărea în ochi neîncetat şi era osândită de către toți, avea la Teofil o însemnătata aparte. Au fost oameni care au băgat de seamă următorul fapt: cu cât era îmbrăcat mai alandala, cu atât era mai puternică rugăciunea lui de foc, cu atât era mai gânditoare fruntea lui bătrână.
Fericitul se ruga totdeauna în taină. Purcezând la săvârşirea pravilei de chilie, se înveşmânta în

mantie, iar când citea Evanghelia şi Acatistele, îşi punea felonul şi epitrahilul şi aprindea trei candele. Trupul său era încins cu un brâu de fier, ce avea în el o icoană a Botezului Domnului (spre pomenirea întreitei sale izbăviri de la înec – n.a.), de care fericitul nu se despărțea niciodată... Ca să nu rămână nici o clipă în nelucrare, fericitul torcea lână, împletea ciorapi şi țesea pânză pe care o dădea mai ales pictorilor de icoane pentru a o folosi în munca lor. În vreme ce se îndeletnicea cu rucodelia, citea Psaltirea, pe care o ştia pe dinafară, precum şi felurite rugăciuni. Făcând zilnic nenumărate mătănii înaintea icoanelor, fericitul Teofil nu dădea trupului său ostenit decât răgazul cel mai scurt cu putință. Pentru aceasta, fie se sprijinea cu spatele de perete, fie se întindea pe o laviță, punând un semn de-a curmezişul ei, fie se aşeza pe o băncuță mică şi îngustă din cale-afară, pe care o aşeza în mijlocul odăii în aşa fel că, dacă ațipea cât de puțin, cădea, sculându-se apoi fără zăbavă la rugăciune.

Totuşi întâi-stătătorul pustiei, ieroschimonahul Iov, care îl ura mult pe fericit din pricina nevoinței acestuia întru nebunia pentru Hristos şi îi supraveghea neîncetat viața şi purtările, nu l-a putut niciodată găsi îndeletnicindu-se cu rugăciunea şi alte ocupații mântuitoare. Ori de câte ori îl cerceta la chilie, fericitul înainte-văzător,

cunoscând totdeauna dinainte venirea întâi-stătătorului, se dezbrăca şi, întinzându-se pe băncuță, se prefăcea că doarme. În acest chip, el făcea după cuvântul Domnului Însuşi, Care spunea: “Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta şi închizând uşa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns , şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Mt. 6, 6). Căci prin ostenelile şi nevoințele pe care le purta rugându-se în taină, îşi pregătea fericirea viitoare şi îşi înălța în ceruri casă veşnică, trimițând într-acolo merinde pentru toți vecii…

Chilia fericitului Teofil nu lăsa să se vadă că de ea purta grijă mâna unui stăpân; era plină de lucruri îngrămădite şi acoperită pe dinăuntru cu un strat de gunoi şi murdărie. Atunci când era întrebat de ce face aşa, fericitul răspundea:

-Pentru ca tot ce se află în jurul meu să-mi amintească neîncetat de neorânduiala ce o am în suflet.

Unii dintre bătrânii Lavrei, care mai trăiesc şi astăzi şi au fost ei înşişi oarecând în chilia acestui om al lui Dumnezeu, spun că aceasta era plin felurite oale şi hârburi, aşezate rânduri-rânduri, în care se aflau merinde pregătite dinainte pentru vizitatori. Ce nu găseai acolo! Păsat, ceai, ulei, făină, zahăr, chifle, plăcinte, miere, icre, fructe, peşti sărați, peşti proaspeți, struguri, lumânări şi

altele.
E de la sine înțeles că acest “depozit” de felurite provizii stârnea adesea pizma tineretului mănăstiresc, care şi atenta în taină la merindele de acolo. Ei făceau aceasta însă cu viclenie, urmând un plan gândit mai dinainte. Văzând de pildă că întâi-stătătorul îl urăşte pe Teofil, l-au stârnit pe favoritul acestuia, paraclisierul Policarp, ca să mijlocească înaintea lui Iov mutarea fericitului în altă chilie. Policarp a făcut asta cu bucurie ca pe fericit mai puțin decât mai-marele său. Cu ce-l supăra însă părintele Teofil? Iată cu ce. Aduna într-un cearşaf câte o grămadă întreagă de viermi, gândaci şi cărăbuşi, îi aducea în biserică şi răsturna pe podea toată această armată mişcătoare. Vietățile se împrăştiau prin toate ungherele, iar de paraclisier – vai şi amar: trebuia să le strângă şi să le arunce în curte. Ce facă? Se scula atunci Policarp asupra fericitului, şi dă-i, şi bate-l... Iar fericitul stătea înaintea lui cu brațele încrucişate pe piept şi tăcea. Aşa a făcut şi paraclisierul Policarp. Clevetindu-l pe fericit înaintea întâi-stătătorului şi primind de la acesta porunca de a-l muta pe fericit în altă chilie, Policarp s-a arătat neîntârziat înaintea lui Teofil, zâmbind veninos.
-Părinte Teofil! Mai-marele a poruncit să vă mutați în altă chilie.

-Paşii mei îndreaptă-i după cuvântul tău, a răspuns cu smerenie fericitul; şi, luându-şi sub braţ mantia, în mâini icoana, ori psaltirea s-a mutat în chilia care i-a fost arătată. Ascultătorii atâta aşteptau. Sub pretextul mutării “mobilei”, au început să radă proviziile. Iar fericitul Teofil, neîmpiedicându-i defel a se lăsa în voia lăcomiei, întru nerăutatea inimii sale îngereşti, striga:
-Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!
Totuşi, ca pe viitor să nu se mai întâmple asemenea lucruri şi să înăbuşe răul din rădăcină, fericitul a început să-şi ia pe lângă sine ucenici de chilie. Aceştia nu făceau parte din obşte, nefiind îngăduit acest lucru, ci erau aleşi de-a dreptul dintre mireni. Atunci când îşi alegea ucenicul, fericitul nu se uita defel că cel ales avea poate purtări stricate, ci voia din partea acestuia doar o inimă simțitoare şi un suflet sincer şi să lase a întrevedea nădejdi de îndreptare.
O dată în pustia Kitaev, a venit un vagabond zdrențăros. Numele său era *Ivan*. Acesta era un dezertor care părăsise de câțiva ani serviciul militar şi săvârşise în tot acest timp o mulțime de nelegiuiri. Fericitul l-a întâlnit în bucătăria mănăstirii şi dându-i în vileag păcatele tăinuite, a plecat spre pocăință inima vagabondului. Văzând înaintea sa un monah atât de neobişnuit, Ivan s-a minunat nespus şi rămânând lângă fericitul, a

început să povestească plângând fărădelegile sale.
-„Da, aşa a fost…Mult rău am făcut pe pământ…”, a încheiat Ivan, suspinând adânc.
Fericitul Teofil l-a mustrat cu privirea, a clătinat compătimitor din cap şi a suspinat la rândul său adânc.
-„Pilda cu talanții o ştii?”, a întrebat el pe neaşteptate.
-„Nimic nu ştiu, batiuşca…Tont m-am născut, tont o să mor”, a răspuns îndurerat Ivan.
Fericitul i-a povestit pilda evanghelică despre talanți, i-a tâlcuit-o şi apoi i-a zis:
-„Uite-aşa şi viața noastră e vreme de negoț. Trebuie să ne grăbim s-o folosim, ca să târguim ce se poate. Dacă cineva aduce la bazar chiar şi opinci sau coajă de tei, nu stă cu mâinile încrucişate, ci se străduieşte să atragă cumpărătorii, pentru ca, văzând toată marfa, să-şi poată cumpăra apoi cele trebuincioase”.
-„Batiuşca iubit! De unde să iau asemenea talanți? Eu sunt neînvățat, prost, om de rând…Eu n-am aşa ceva…”
-„Minți, minți…Oricine a primit viață a căpătat în dar ceva de la Domnul. Înseamnă că ai cu ce face negoț şi să scoți câştig…”
-„Dar unde, unde sunt darurile mele?”
-„Da’ uită-te la tine frumuşel şi ai să vezi îndată că sunt în tine şi că poți să strângi agonisită cu ceea

ce ai…La Înfricoşătoarea Judecată o să întrebe despre toate: mâini ai avut? Ce-ai dobândit cu ele?…Cap şi limbă ai avut?…Ce ai agonisit cu ele?…Si răsplată nu vei primi că ai agonisit îndeobşte ceva, ci pentru ce anume ai agonisit în viață…”

După această convorbire Ivan a stat deoparte o zi întreagă, privindu-l pe fericit de le depărtare şi minunându-se de simplitatea, smerenia şi înțelepciunea lui. În cele din urmă, spre seară, aprinzându-se de dorința de a trăi sub duhovnicească lui ocârmuire, s-a apropiat de fericit şi a căzut la picioarele lui plângând:

-„Batiuşca!…Ia-mă la tine!… Nu lăsa sufletul meu să piară în păcate şi stricăciune!”

-„Bine, bine”, a răspuns fericitul. „Pe cel ce vine la mine nu-l voi scoate afară”. Văd că sufletul tău vrea fără fățărnicie să „lucreze Domnului”. Mântuieşte-te şi locuieşte la mine…Dar ține minte: întrucât eu nu am nici un avut, şi pe tine te aşteaptă aici foamete, sete, întristare şi neajunsuri…Aşadar să nu te plângi de soartă când vei avea de suferit toate acestea…

-„Părinte scump! De-ar fi să-mi pun şi viața pentru tine, în numele Mântuitorului, am s-o fac fără şovăire…”

Din clipa aceea Ivan a început să-i slujească batiuşcăi, fiind, cum ar veni, primul lui ucenic de

chilie. Fericitul Teofil era sever şi urmărea cu luare aminte sporirea şi desăvârşirea lui duhovnicească, tăind din rădăcină orice mugure al răului. O dată, fericitul a primit o bucată mare de balâk, o specialitate de peşte afumat. Ispitindu-se, Ivan şi-a însuşit balâkul şi l-a mâncat; îndată însă a simțit în burtă o durere atât de grozavă, că a început să strige în gura mare, cerând ajutor.

-„Rabdă, rabdă, frate…E peştişorul care se mistuie în stomac”, i-a răspuns în zeflemea fericitul. Iar apoi a adăugat: „De ce l-ai ascultat pe vrăjmaş? De ce te-ai lăsat amăgit ca să guşti din mâncarea de care nici să te atingi nu ți se cuvenea fără blagoslovenie?…”

Văzând însă pocăința neprefăcută a vinovatului, s-a milostivit de el, a făcut rugăciune şi durerea a trecut de îndată.

Încercându-şi astfel ucenicul cu felurite osteneli şi porunci netoate la arătare, însă având în ele mare folos pentru sporirea curățeniei sufleteşti ale acestuia, fericitul a reuşit foarte curând să curețe sufletul lui Ivan de toată întinarea, necurăția şi sminteala, iar ucenicul recunoscător, recunoscându- şi nimicnicia în fața fericitului şi văzând statornica bunătate şi purtare de grijă a acestuia, îi răsplătea fericitului prin cel mai gingaş devotament şi printr-o ascultare cu adevărat fiiască.

-„Ivane!”, i-a zis odată fericitul.”Hai să culegem hribi. Ia mai iute coşul”.
Au luat cele de trebuință şi au plecat. Au intrat în adâncul pădurii. Văzduhul era încărcat de zăduf. Fericitul culegea hribi şi ofta într-una:
-„Ah, ce furtună vine…Ce mai furtună…”
Ivan a privit în sus. Cerul era limpede, albastru, senin.
-„N-are să fie furtună, batiuşca. Nu se vede nici un nor”.
-„Of, are să fie…Degrabă are să fie…Vine deja spre noi…Uite!” Între timp din tufişuri au țâşnit 3 tineri zdravăn înarmați şi s-au
apropiat de fericit plini de răutate.
-„Aha, a picat un monah!…Scoate banii!”
Fericitul şi-a făcut semnul crucii, a scotocit liniştit în coş şi le-a dat cel mai mare hrib.
-„Mâncați şi să vă fie de bine…”
-„Ce?!”, au strigat tâlharii.”Îți mai bați şi joc de noi?…” Şi s-au apucat să-l bată pe fericit, lovind unde nimereau.
-„Ivane…”, a şoptit însângerat fericitul, „pleacă…”
-„Nu”, a răspuns sluga credincioasă. „Unde este stăpânul acolo este şi robul lui”. Şi văzându-l pe fericit plin de sânge, s-a aruncat cu înverşunare asupra tâlharilor. Aceştia erau însă mai puternici: l-au legat pe ucenic şi l-au bătut şi pe el. Bătându-şi joc de victimele lipsite de apărare, jefuitorii s-au

ascuns.
Abia atunci a priceput ucenicul Ivan ce furtună venea asupra lor.
Cel de al doilea ucenic de chilie al fericitului a fost un anume *Cornelie*, soldat lăsat la vatră. Acesta era din fire nărăvaş şi împotrivitor, iar pe deasupra şi bâlbâit. Vizitatorii fericitului aveau de suferit din partea lui Cornelie felurite necazuri şi se plângeau adesea părintelui Teofil de grosolănia ucenicului.
-„Nu eşti bun de pustnic”, i-a spus odată cu asprime fericitul. „O să te trimit la Lavră. Acolo o să te îmblânzească ei degrab, ursule.”
Şi l-a trimis la casa de oaspeți a Lavrei, la mai marele acesteia. Mai apoi, când mai-marele casei de oaspeți a fost numit igumenul Agapit, acesta l-a luat pe Cornelie pe lângă sine ca ucenic de chilie. Agapit era un mare părinte şi numele lui este pomenit până în ziua de azi de către săracii care s-au bucurat de binefacerile lui. Cumpărând baloți întregi de stofă, pânză şi alte materiale, cosea haine şi lenjerie bărbătească şi femeiască şi le împărțea închinătorilor nevoiaşi. Îngrijitorii bolniței pentru oaspeți nu mai pridideau cosând lenjerie şi haine pentru săraci. În afară de faptul că împărțea mereu bani, haine şi pâine, părintele Agapit mai avea „pensionari” în oraş, cărora le dădea un tain lunar- aceştia erau oameni cu adevărat sărmani şi cu familie numeroasă; pe unii îi primea în căminul

de pe lângă casa de oaspeți a Lavrei, îi hrănea, îi îmbrăca, îi doftoricea şi îi petrecea în calea spre veşnicie…Tocmai la acest părinte minunat a nimerit Cornelie. E drept că îi făcea părintelui Agapit viața grea: totuşi acesta l-a tuns, în cele din urmă, în mantie, dându-i numele de Nestor, apoi l-a înmormântat şi îl pomenea cu dragoste. Totuşi Cornelie avea şi părțile lui bune. Pentru tainicele binefaceri ale părintelui Agapit, era de neînlocuit, ştia să-i păstreze tainele şi îndeobşte, îi era devotat cu tot sufletul. Părintele Agapit nu se mulțumea să facă fapte de milostenie în casa de oaspeți a Lavrei, ci avea plăcere să meargă şi în oraş, prin puşcării, prin casele unde domnea cea mai de pe urmă sărăcie şi pe la toți oamenii cu adevărat nevoiaşi. Tocmai în aceste „escapade” îl întovărăşea Cornelie. Încărcau în birjă legături cu haine, luau coşuri cu pâine albă şi bani şi mergeau în oraş, pasămite după cumpărături, săvârşind însă „neguțătoria cea duhovnicească”şi cercetând pe cei nevoiaşi: pe unul îl îmbrăcau, altuia îi dădea pâine şi bani. După aceea, umblând de ochii lumii, cu nişte mărfuri oarecare în coşurile golite, plecau acasă veseli şi mulțumiți…Din toate acestea putem observa că după plecare lui Cornelie din Lavra, acesta a devenit cu adevărat dintr-un „urs” neştiutor, un vrednic ucenic al părintelui povățuitor… Se spune că fericitul Teofil a prezis

mutarea lui Cornelie sub acoperişul părintelui Agapit încă de la prima vizită pe care acesta din urmă (în lume Timotei Milovanov) i-a făcut-o în pustia Kitaev, cu mult timp înainte de a fi numit mai-mare al casei de oaspeți a Lavrei.
-„Atunci când vei fi în Lavră mai mare al casei de oaspeți, aiuritul ăsta de Cornelie o să-ți slujească”, i-a spus fericitul părintelui Agapit. „Cu toții se ceartă şi se sfădeşte- cu tine are să se împace…”
Această prezicere s-a împlinit.
Cel de la treilea ucenic de chilie al fericitului Teofil a fost un oarecare *Pantelimon*. După moartea binefăcătorului acesta a trăit până la adânci bătrâneți ca ascultător în casa de oaspeți a Lavrei şi le-a povestit multor părinți care trăiesc şi azi feluritele minuni ale fericitului şi despre minunata lui înainte-vedere, al căror martor fusese de atâtea ori.
O dată, Pantelimon, la porunca fericitului, a adus prânzul de la trapeză, dar lângă prag s-a poticnit, a căzut şi a scăpat mâncarea. Ca să scape de mustrare, ucenicul speriat s-a apucat să curețe pe jos, nădăjduind să se întoarcă şi să umple iar vasele; fericitul înainte-văzător i-a ieşit în întâmpinare şi a zis:
-„Nu poți Pantelimoane să împlineşti ascultarea – până la moarte n-ai să fii monah”.
Şi într-adevăr, trâind până la adânci bătrâneți,

Pantelimon a fost socotit tot timpul un ascultător şi numai înainte de moarte a fost tuns rasofor cu numele Teodosie. Dar şi acest lucru i-a fost prezis de către fericit, care i-a spus: te vor tunde atunci când ai să mori!
Despre ascultarea pe care o avea Pantelimon față de fericitul său, mărturiseşte următorul fapt. Apropiindu-se prăznuirea a 20 de ani de la descoperirea moaştelor Sf. Mitrofan, episcopul Voronejului, fericitul Teofil a simțit dorința de a merge să se închine nou-arătatului făcător de minuni. Cerând blagoslovenie de la întâi stătătorul pustiei, l-a luat cu sine pe ascultătorul Pantelimon şi a plecat la drum. În primii ani de la descoperirea moaştelor Sf. Mitrofan, închinătorii veneau la Voronej în număr neobişnuit de mare, iar călătorii noştri, ajungând ținta călătoriei lor şi neaflând loc de cazare, şi-au petrecut vremea şederii la Voronej astfel: ziua în biserică, iar noaptea în curte, lângă clopotniță. Încheindu-şi nevoința evlavioasei închinări la Sf. Ierarh, au plecat înapoi. După o cale lungă, au ajuns în cele din urmă la Kiev.
-„Ar fi bine să mai facem un ultim popas”, a zis fericitul Teofil şi s-a aşezat pe câmp pentru a se odihni în aer liber.
După ce a gustat ceva şi a mai prins puteri, fericitul a vrut să-şi potolească setea şi a vârât mâna în traistă ca să ia de acolo plosca, făcută

dintr-un soi aparte de dovleac, care creşte în Rusia de miazăzi. Plosca însă nu era acolo.
-„Pantelimoane, unde-i plosca noastră?”- a exclamat fericitul dezamăgit.
Ucenicul a căzut pe gânduri la început, dar ulterior şi-a amintit.
-„E în Voronej, batiuşca; a rămas acolo unde am înnoptat aseară…Acolo la clopotniță, pe stâlpi…”
-„Ce mai prostănac eşti! Mergi înapoi ca să nu se prăpădească pe acolo.”
Şi Pantelimon, fără să stea o clipă pe gânduri, a făcut cale întoarsă, neîngăduindu-şi nici măcar să înnopteze în mănăstirea sa, care se afla la o jumătate de verstă de la locul unde se despărțise de fericit, de parcă plosca ar fi fost ceva rar şi prețios, sau de parcă n-ar fi fost 100 de verste de la Kiev la Voronej, ci numai câțiva paşi… Ajungând cu bine la Voronej, el a aflat plosca spre bucuria sa în acelaşi loc unde o lăsase. Întorcându-se la mănăstire, la starețul său, Pantelimon cel simplu nu a dat nevoinței sale nici cea mai mică însemnătate, nu a arătat nici o urmă de trufie şi nu a cârtit defel împotriva fericitului. El ştia că părinții asceți ai Răsăritului porunceau ucenicilor chiar să înfingă nuiele în pământ şi să le ude în fiecare zi, numai ca tinerii nevoitori să nu petreacă în trândăvie.
O dată, în Postul Mare, când fericitul nu punea

nimic în gură cu zilele şi se ruga în taină la Dumnezeu, acesta l-a trimis pe Pantelimon la bazar, poruncindu-i să cumpere mai mulți carâmbi vechi. După ce ascultarea a fost împlinită şi carâmbii au fost aduşi, fericitul i-a întins unul lângă altul pe laviță şi i-a poruncit lui Pantelimon să coase din ele câteva piei. După aceea a adus din curte un borcan cu dohot pentru roțile de căruță şi a început să le ungă cu râvnă.

-„De ce faceți aşa, batiuşca?”, a întrebat curios Pantelimon.

-„Dumnezeu porunceşte…Dumnezeu porunceşte…”, a răspuns în grabă fericitul.

-„Da’ ce înseamnă asta?”

-„Asta înseamnă, prietene, că cei vicleni înseamnă pe ele faptele oamenilor păcătoşi. Iar acum totul e acoperit de unsoare şi păcatele deja nu mai sunt…”

-„Prin aceasta fericitul voia să arate că păcatele fiilor săi duhovniceşti apropiați, pentru care el se ruga cu atâta căldură şi râvnă în acele zile, erau deja iertate de Dumnezeu, iar conştiința lor era curățită în fața judecății dumnezeieşti”- lămurea ucenicul Pantelimon.

„Odată vara, fericitul m-a chemat la sine şi mi-a zis: culege mâine din livadă mere proaspete şi îmi spunea câte anume să culeg. Iar dimineața în zori mergi în pădure, la drumul mare. Acolo ai să

întâlneşti o ceată de închinători; să le împarți merele, câte 2 de fiecare. Ca să nu mă arăt neascultător față de fericit, făceam întocmai. Mergeam a doua zi în pădure să-i caut pe închinători – când mă uit, chiar mergeau pe drum. Şi să vezi minune: le-am împărțit câte 2 mere la fiecare şi au ajuns numai bine la toată lumea. Câte mere poruncise fericitul să culeg, atâtea erau de trebuință pentru închinători…şi fericitul îmi dădea adesea asemenea porunci, iar eu mă minunam de înainte-vederea lui…”

Cel de al 4-lea ucenic de chilie al fericitului a fost un oarecare *Cosma*. Acesta era un slujitor din cale afară de evlavios şi de citit, încât fericitul Teofil însuți îl numea în glumă „teologul”. Cosma se îndeletnicea zile întregi numai cu citirea Sfintei Scripturi şi a cărților Sfinților Părinți. Făcând aceasta uita nu numai de mâncare şi de băutură, ci chiar şi de îndatoririle nemijlocite ale ascultării sale. Împrăştierea lui mergea până acolo încât o dată, când a trebuit să semneze o hârtie pentru a primi un oarecare document, Cosma nu numai că şi-a uitat numele de familie, ci chiar şi numele de botez, încât cei din jur au fost nevoiți să-i amintească propriul nume… Dintre toate lucrurile neînsuflețite ale lumii acesteia văzute, Cosma adora doar cărțile, şi mai întâi de toate bătrâna sa Biblie jerpelită pe care şi-o punea noaptea sub cap

în loc de pernă. Pentru starețul său, Cosma nutrea o cinstire de rob şi era gata să sară în foc şi în apă la un cuvânt al fericitului. Cele mai detestate ființe pentru Cosma erau însă…femeile. Dacă i se întâmpla, Doamne fereşte, să întâlnească una în cale, dimineața, când mergea la Nipru după apă, Cosma se socotea pângărit pentru toată ziua şi întorcându-se acasă se stropea neapărat cu aghiasmă…Toate gândurile, dorințele şi planurile lui erau îndreptate doar spre un singur lucru: în amurgul vieții, să se însingureze undeva, într-un cadru, să-şi sape acolo o peşteră mică şi, sălăşluindu-se acolo, să înceapă a se nevoi pentru mântuirea sufletului. Şi iată odată, pe când cugeta el la acea fericire neajunsă şi clădea în minte castele de nisip, fericitul Teofil s-a apropiat de el pe la spate şi l-a întrebat pe neaşteptate:

-„Cosma!…Unde ai să trăieşti după ce am să trec eu pe ceea lume?”

-„Unde va porunci Dumnezeu”, a răspuns cu mirare Cosma. „O să mă aciuiez pe undeva în mănăstire şi o să trăiesc acolo…”

-„Nu, n-ai să fii om de mănăstire: ai să trăieşti cu muierile în locul tău de baştină”.

Cosma s-a cutremurat, luat pe neaşteptate. Această prezicere nu era cu nimic deosebită față de pedeapsa cu moartea, şi i-a pricinuit o puternică tulburare şi nelinişte.

-„Să vieţuiesc în afară de mănăstire, ba încă şi cu muierile…Nu! Izbăvească-mă Dumnezeu de asemenea năpastă”, gândea despre sine Cosma. Curând însă, proorocestile cuvinte ale fericitului s-au împlinit.

După un an de la convorbirea amintită, fericitul Teofil a răposat, iar ucenicul său Cosma s-a îndreptat spre târgul său de baştină – Bogoduhov, unde s-a şi stabilit într-o mahala, unde avea o căsuță cu grădină. Acolo el ducea o viață de-a dreptul ascetică, şi se bucura în împrejmuiri de faima unui „batiuşca” încercat şi povățuitor duhovnicesc. În curând totuşi s-a întâmplat ca prin râvna unei boieroaice şi pe cheltuiala iubitorilor de Dumnezeu cu dare de mână, în vecinătatea nemijlocită a lui Cosma a fost înălțat un azil social, care avea să slujească apoi ca început pentru construirea unei mănăstiri de maici. Cosma n-a mai apucat să prindă înflorirea acestei mănăstiri, întrucât la scurtă vreme după încuviințarea acesteia, s-a îmbolnăvit de hidropizie şi a murit: petrecând însă multă vreme în vecinătatea unora dintre surorile stabilite de la bun început în azil, a trăit astfel, cum ar fi, „cu muierile”. După moartea lui Cosma, tot pământul care- i aparținea a fost încredințat mănăstirii nou-înființate, iar pomenirea acestui stareț minunat se cinsteşte până în ziua de azi.

Soba fericitului Teofil ardea şi vara şi iarna; sau mai bine zis, nu ardea, ci fumega: punând în ea lemne groase, nesparte, o aprindea el însuşi de câteva ori. Se înțelege de la sine că folosind în acest fel soba, în chilie nu putea să fie cald, mai ales iarna, căci adesea îngheța apa în sobă. Starețul Teofil nu dădea importanță acestui fapt. Punându-şi cojocul şi pâslarii, se adâncea în rugăciune înălțându-se cu duhul deasupra nevoilor şi trebuințelor trupului pe care îl istovea în toate felurile.

Într-o vară, atunci când fericitul se afla în pustia Kitaev şi locuia în corpul de chilii din lemn, întâi-stătătorul a trimis la el nişte sobari să-i repare soba veche din chilie. Teofil însă, mituindu-i în taină pe sobari, nu le-a îngăduit să repare soba cu pricina, fapt care l-a nemulțumit pe întâi-stătătorul pustiei, ieroschimonahul Iov, care luând cu mâna lui închizătoarele de la sobă, l-a mutat pe acesta, pentru a-l supraveghea mai uşor, la parterul corpului de chilii din piatră. Atunci fericitul, continuându-şi nevoința nebuniei pentru Hristos, a chemat neîntârziat la sine nişte muncitori şi le-a cerut să spargă soba cu totul, pentru a o reface după cheful său, însă a fost oprit la timp. Şi iată că în luna septembrie a aceluiaşi an, pe la sfârşitul vecerniei, fericitul s-a gândit să facă focul în sobă şi a pus pe ea oalele, apoi el a

plecat în pădure. În lipsa sa totul a căzut pe podeaua de lemn, care a luat foc, scoțând mult fum. Obştea a dat fuga şi prin strădania tuturor focul a fost înăbuşit. Iar vinovatul, descoperit nu după multă vreme, a început să-i consoleze pe toți:
-„Dacă Dumnezeu nu îngăduie, porcul nu termină de mâncat”, spunea el.
„Nu vă necăjiți pentru ceea ce s-a întâmplat, ci mai degrabă dați slavă lui Domnului pentru mila Sa, căci lucruri minunate face El pentru fiii oamenilor…”
Primind mâncare de la trapeza obştii, fericitul o amesteca de obicei într- un singur vas, neluând seama că acolo era amestecat şi amar şi dulce, şi borş şi păsat, şi ridichi şi hrean şi cvas.
-„Doar aşa e şi-n viață”, răspundea el oricui se minuna de ciudățenia lui, „şi amar şi acru şi sărat amestecat cu dulce şi trebuie mistuit totul laolaltă”.
Mâncarea pe care fericitul o dădea pelerinilor şi săracilor rămânea aşa cum venea ea de la trapeză; iar pentru sine , fericitul îşi pregătea câteodată găluşti sau terci de griş, sau tăiței. Toate acestea însă erau fără sare sau untdelemn, şi de aceea aveau un gust foarte respingător.
Îndeobşte Teofil întrebuința foarte puțină hrană, iar miercurea şi vinerea nu gusta niciodată nimic, afară de o jumătate de ceaşcă mică de miere

îndoită cu apă rece şi gheață. Tot aceasta era hrana lui în sâmbăta şi duminica primei săptămâni din Postul Mare, precum şi în Sâmbăta Mare; iar în celelalte zile din Săptămâna Mare nu punea în gură nici măcar apă. Ceai negru fericitul nu bea, dar îşi fierbea în schimb ceai de mentă din care nu bea mai mult de 2 ceşti după apusul soarelui; iar jumătate din tot ceaiul pe care îl pregătea turna în căni şi ospăta pe pelerini. Pâine neagră fericitul nu mânca ci numai pâine albă sau din făină cernută, iar din aceasta numai miezul, din care gusta cât putea lua cu vârful degetelor… Atunci când feluritele provizii şi merinde aflate în chilia fericitului au atras năvala şoarecilor, Teofil, scos din răbdare de prădăciunile făcute noaptea pe ascuns, s-a gândit să-i pună la locul lor.

-„Prinde-mi… pe şeful”- i-a zis el unui tânăr cântăreț de strană. „Prinde-mi-l…o să-ți dau de-o chiflă”.

-„Da’ cum să-l prinzi când stă întruna în chilie…Încearcă numai să te apropii şi te croieşte cu ciomagul de nu uiți până la moarte…”, a răspuns zâmbind tânărul, care presupunea că Teofil vorbeşte despre întâi-stătătorul Iov, având pricini să nu-l îndrăgească.

-„Da’ nu pe şeful ăla, prostănacule…”

-„Da’ pe care, batiuşca?”

„Pe ăla care prinde şoareci…Dar să-l alegi pe cel

mai nenorocit vagabond, ca să împlinească ascultarea cu vrednicie; altfel o să facă pe grozavul şi o să stea pe sobă”.
În curând cotoiul a fost adus şi şoarecii s-au smerit; însă abia se liniştise banda şoricească, şi gândacii au început să-i facă fericitului zile negre. Atunci l-a chemat pe ucenicul de chilie şi i-a zis:
-„Na, ține bani, cumpără-mi o găină”.
Ucenicul a plecat în sat şi a cumpărat în loc de găină un cocoş tânăr. Cocoşul s-a plimbat prin chilie, a clătinat din creasta roşie, a ciugulit gândacii prin unghere, iar spre dimineață, când fericitul a ațipit ostenit de îndelungatele rugăciuni de noapte, glasul înaripatului a trâmbițat deodată: „Cucurigu-u!...”
-„O, asta nu-i viață de mănăstire”, şi a băgat de seamă fericitul şi a început să-şi zorească ucenicul de chilie: „Du-l de aici...Du-l!...Să nu mai fie nici suflare de cocoş pe aici!...”
-„Da’ unde să-l duc?”, a răspuns somnoros ucenicul.
-„Du-l la ascultătorul Nichifor; dă-i-l din partea mea.”
Ucenicul s-a supus fără cârtire şi a dus cocoşul la Nichifor. Ascultătorul Nichifor, înainte de a intra în mănăstire era iobag şi slujea ca lacheu la stăpânul său. Având înclinare spre viața monahală, l-a rugat pe moşier să-l elibereze şi, ajungând la Kiev,

a intrat în obştea pustiei Kiteiev. Acolo a trăit 3 ani, însă gândurile necurate îl îmboldeau să plece din mănăstire. Primind de la ucenicul fericitului cocoşul, Nichifor a stat pe gânduri: „pentru ce mi-a trimis starețul cocoşul?...Doar nu mănânc carne, aşa că n-avea pentru ce să mă dea în vileag”. Din smerenie însă, a primit cocoşul în chilie.
Cocoşul fiind îndepărtat aşadar, locul său a fost luat de o găină. După o lună, ascultătorul Nichifor a venit la fericit după sfat. Fericitul, fără să scoată o vorbă, i-a dat şi găina.
-„Fie-vă milă!...pentru ce asta, batiuşca?...Eu nici cu cocoşul nu ştiu cum s-o scot la capăt...”
-„Ia, ia, îți zic...S-o ai de pereche...”
Au trecut câteva zile. Nichifor a făcut întâmplător cunoştință cu o fată atrăgătoare şi, atras fiind de patima trupească, a plecat pe ascuns din mănăstire şi în curând s-a căsătorit...De-abia atunci a priceput el ce însemna cocoşul şi pentru ce i-a fost dată şi găina „ca pereche”...
Neavând putința din pricina marii depărtări să meargă ades la Lavră şi să facă drumuri în oraş, fericitul şi-a făcut rost de un tăuraş negru pe care-l călătorea în sfântul lăcaş şi dădea, trecând prin oraş, pe la mănăstirea Bratski. Mai înainte însă de a vă vorbi despre tăuraş, trebuie să vă povestesc de unde a apărut el. Atunci când pe fericitul a venit să-l viziteze Ivan Katkov (acelaşi negustor de

vite din Podol care îi dăduse şi calul în vremea petrecerii sale în mănăstirea Bratski), acesta, după ce s-a spovedit şi i-a povestit fericitului despre treburile sale, a pomenit şi de un tăuraş tânăr pe care îl căpătase, foarte nărăvaş din fire.
-„Am cumpărat, batiuşca, un tăuraş. M-am gândit să-l opresc pentru mine, dar nu ştiu ce să fac cu el: a înnebunit vita cu totul, se repede la toți cu coarnele. Vreau să-l tai, dar mi-e milă”.
-„Dă-mi-l mie…
-„Dumneavoastră?…Doamne miluieşte, dar nici nu poți apropia de el! Câți oameni nu a schilodit deja…”
-„Nu-i nimic…îl deprindem noi cu smerenia…”
-„Dar cum aşa…”
-„Foarte simplu…Apropie-te de el şi spune-i: Ei, tăuraşule! De acum nu mai eşti al meu, ci al părintelui Teofil. Pregăteşte-te să mergi la el în ospeție…”
S-a făcut întocmai. După întoarcerea acasă, s-a apropiat de tăuraş, a repetat cuvintele pe care i le spusese fericitul iar tăuraşul, care până atunci pufnea şi se purta ca o fiară, s-a făcut blând ca un miel: a început să se gudure cu supuşenie şi să lingă mâna stăpânului. Atunci un lucrător i-a petrecut o frânghie în jurul coarnelor şi către seară, tăuraşul a fost încartiruit în Kitaiev, la părintele Teofil.

Primind tăuraşul, fericitul şi-a meşteşugit o teleagă mică şi la îndemână în spatele căreia şi-a aranjat o gheretă acoperită din pânză, şi a început să călătorească prin oraş în „echipaj cu boi”.Fericitul nu se aşeza niciodată cum trebuie, ci de-a-ndărătelea, cu spatele la bourean, şi fixând de teleagă un analog mic, se lăsa pe genunchi şi citea iubita lui Psaltire. Iată însă ce era uimitor: tăuraşul nu avea nici un fel de hățuri, nici vizitiu, ci numai jugul, şi ghicind parcă voia stăpânului său, fără nici un fel de strigăte şi îndemnuri, îl ducea pe fericit acolo unde avea trebuință: fie în Podol, în mănăstirea Bratski, fie în Sfânta Lavră. Şi atâta era de isteț, se spune, că nu o lua peste pietre, ci îndată ce vedea un muşuroi, vreo groapă sau vreun şanț, ocolea neîntârziat, pentru a nu-l zdruncina pe bineplăcutul lui Dumnezeu…
De ce să ne minunăm că făptura necuvântătoare i se supunea fericitului fără să fie nevoie de bici, iar dobitocul cel sălbatic s-a făcut blând şi ascultător ca un miel înaintea lui? Pentru ce animalele sălbatice sunt aşa cumplite pe pământ? Din pricina cruzimii obiceiurilor omeneşti. Aduceți-vă aminte de viața pe care o aveau în Rai protopărinții noştri. Toată făptura însuflețită vedea în fața lor chipul luminos al Dumnezeirii, şi fiarele cele mai cumplite, simțind minunata bună mireasmă a acelui chip, îşi plecau cu smerenie capul înaintea

lui Adam. A păcătuit omul neascultând porunca lui Dumnezeu – îndată s-a întunecat în el şi chipul Dumnezeirii, iar făpturile necuvântătoare au încetat să-l mai cunoască şi să i se supună. Buna mireasmă a chipului a fost înlocuită de putoarea patimilor, şi omul însuți s-a asemănat cu dobitoacele lipsite de înțelegere. Neascultarea sa față de Dumnezeu a fost pedepsită prin neascultarea făpturilor pământului față de el, iar omul însuşi a ajuns să se teamă de fiarele care cândva i se plecau la picioarele lui…Sfinții însă, prin ascultarea lor față de poruncile Dumnezeieşti, au înnoit în ei chipul Dumnezeirii şi au reprimit darurile harului Domnului, au strălucit cu lumina şi curăția de la început. De aceea şi fiarele cele mai cumplite, simțind iarăşi în om buna-mireasmă a curăției celei dintâi, au devenit ascultătoare față de el ca nişte miei blânzi. Acest fapt care este dovedit prin multe întâmplări din viețile sfinților, poate fi întărit şi prin pilda pomenită mai sus; căci ce nu fac iubirea şi virtutea?… Să ne întoarcem însă la povestirea noastră.

În oraş toată lumea îl cunoştea pe fericitul părinte. De-abia se arăta pe una din străzile principale, că negustorii dădeau fuga de prin prăvălii: trece Teofil!…Teofil!…Şi fiecare zorea să arunce câte ceva în teleguța lui: care o bucată de stambă, care o chiflă, care o batistă; căci se băgase de seamă că

cel care se străduia să-i facă parte fericitului din marfa sa, avea întotdeauna vânzare bună de-a lungul întregii zile. Starețul nu oprea nimic pentru el, ci împărțea tot ce găsea în teleagă nevoiaşilor întâlniți în cale. Iar aceştia nu erau puțini: alergau câte o ceată întreagă în urma fericitului...
Se povestesc o mulțime de întâmplări curioase care însoțeau câteodată aceste călătorii. De pildă, cunoscând râceala mitropolitului Filaret față de el, pricinuită de feluritele pâri şi clevetiri, Teofil se străduia să-l necăjească şi mai mult cu poznele sale pe venerabilul arhipăstor. Într-o vară, pe când vlădica îşi petrecea vremea în Goloseev, la vilă, Teofil a venit cu tăuraşul lui şi, fără a se opri s-a strecurat pe nebăgate de seamă, cu teleaga, în grădină. Grădinarul, care se afla acolo, a încremenit de mirare:
-„Dumnezeu cu dumneavoastră, părinte Teofil!...Încotro?!”
Fericitul fără a băga de seamă câtuşi de puțin această întrebare, în loc să se întoarcă, a cotit spre dreapta tăuraşul şi a luat-o pe cărăruia care trecea chiar pe sub ferestrele vilei mitropolitane şi era străjuită de o parte şi de alta de viță de vie. Această cărare era atât de îngustă că abia se putea trece pe jos, darămite cu o teleagă.
Grădinarul a fost cuprins de o groază negrăită: îl amenința concedierea. De ce ți-e frică nu scapi:

însuşi vlădica a dat cu ochii de Teofil şi mâniat de fapta lui, a ieşit în cerdac:
-„Ce e necuviința asta? Cine a îndrăznit să-i dea drumul în grădină lui Teofil? De ce a venit aici? Scoteți-l afară numaidecât…Îmi strică vița de vie…”Fericitul care ajunsese în capătul aleii şi era de acum față în față cu vlădica, văzând mânia lui, a întors tăuraşul cu sânge rece.
-„Dacă nu vă place, atunci nu trebuie…”
Dar în loc să iasă din grădină pe un drum mai larg, a întors tăuraşul şi a luat-o iarăşi prin vie, pe aceeaşi cărăruie pe care trecuse mai devreme…
-„Nu-i de mirare”, povestea după aceea grădinarul speriat, „că starețul a trecut prin butucii de viță, ci faptul că a reuşit să întoarcă teleaga pe un loc atât de îngust…Minune!…De-a dreptul minune!…”
De atunci Teofil a căzut în disgrație. Tăuraşul i-a fost luat şi dus la iconomie pentru a fi trecut în rândul vitelor Lavrei, iar fericitului i s-a interzis să mai apară în pustia Goloseev, şi totodată să nu mai „vagabondeze”. Din ziua în care tăuraşul a fost trecut între vitele mănăstirii, a început un asemenea prăpăd între dobitoace, că iconomul Lavrei şi-a pierdut orice stăpânire de sine şi nu mai ştia ce să facă. Au chemat veterinarii presupunând că cireada fusese atinsă de vreo molimă; doctorii au cercetat dobitoacele şi nu au găsit nimic deosebit. Între timp vitele continuau să

cadă şi să moară. Au hotârât să-i dea de ştire mitropolitului Filaret. Acesta l-a chemat pe iconom şi s-a interesat de ziua din care începuse necazul. Iconomul a răspuns că din ziua în care tăuraşul fusese luat de la Teofil şi trecut în rândul cirezii. „Aşa deci!" a exclamat vlădica şi a poruncit ca tăuraşul să fie scos numaidecât din stănoagă. Spre uimirea tuturor, vitele au încetat să mai moară. Tăuraşul a fost dus la Kitaiev şi înapoiat stăpânului său. Primindu-şi tăuraşul, fericitul i-a poleit coarnele în aceeaşi zi, şi cu o linişte de netulburat a început să-şi facă în continuare zilnicele călătorii... Da, într-adevăr: "Cunoscut-a boul pe stăpânul său"(Is.1,3)

O dată mitropolitul Filaret se grăbea cu treburi spre pustia Kitaiev. Alături de el în trăsură, şedea întâi-stătătorul Lavrei, arhimandritul Lavrentie. Pe drumul care duce din Goloseev la Kitaiev, chiar acolo unde începe codrul Kitaievului iar drumul urcă o colină abruptă, se întinde cale de un sfert de verstă o trecătoare îngustă prin care trebuia să treacă orice trecător. Şi iată că tocmai când echipajul vlădicăi ajunsese aproape de mijlocul drumului, din cealaltă parte a apărut, de după o cotitură a trecătorii, părintele Teofil, purtat de tăuraşul său. Vizitiul mitropolitului, presupunând că e vorba de vreun țăran oarecare, a strigat amenințător:

-„Ei, tu…întoarce îndărăt!..Îndărăt, îți zic, întoarce…”
Mitropolitul auzind strigătele groaznice ale vizitiului, a scos capul din caretă şi a întrebat:
-„Ce se întamplă acolo?”
Văzându-l însă pe părintele Teofil care se apropia şi-a dat seama despre ce e vorba.
-„Ivane, opreşte…”
Vizitiul a oprit caii iar vlădica împreună cu părintele arhimandrit s-au dat jos din caretă. Teofil şedea în teleagă şi sprijinindu-se cu coatele de marginea acesteia, se prefăcea că doarme.
-„Teofil, scoală-te!…S-a întâmplat o nenorocire!” a rostit cu glas puternic mitropolitul Filaret.
-„Ce-i asta!…A!…Dumneavoastră sunteți, Sfinte Stîpâne?…”
-„Eu, eu…Ce moți, poznaşule? Ia uită-te în ce necaz ne-ai băgat…”.
Necazul era cu adevărat mare: întâlnirea avusese loc unde era cel mai îngust astfel încât nu era loc de întors nici tăuraşul, nici careta.
-„Ei…Ce-o să ne facem acum?”
-„Ceva tot o să facem”, a răspuns liniştit Teofil.
A trebuit să fie dejugat tăuraşul: l-au dejugat. Vlădica l-a gonit în sus, pe coastă, iar părintele arhimandrit dimpreună cu părintele Teofil au tras în urma lui teleaga. Vizitiul nu a luat parte la această „nevoință”: el ținea în frâu caii înfierbântați

de alergare. După câteva forțări calea a rămas slobodă iar arhipăstorul a putut să-şi continue liber călătoria. Aşezându-se în caretă, vlădica era bine dispus şi la despărțire a râs:
-„Uită-te, poznaşule, câtă sudoare trupească ai stors din noi, păstorii”, a grăit el, ştergându-şi picurii de grea sudoare.
Curând după această întâmplare atât de neînsemnată drumul a fost lărgit. L-au lărgit însă pe o întindere atât de neînsemnată că în curând au început să se ivească necazuri asemănătoare. Astfel de pildă, atunci când fericitul s-a întâlnit iarăşi cu vlădica în acelaşi loc, deşi putea acum să întoarcă, totuşi s-a împotrivit, punându-se parcă într-adins în calea înaltului călător. A început cearta cu vizitiul. Părintele Teofil a început să arate cum că el are un singur tăuraş iar vlădica are 4 cai şi că pentru el ar fi greu să
recâştige timpul pierdut, iar vizitiul o ținea pe a sa, cerându-i fericitului să facă loc.
-„Teofil are dreptate”, a spus vlădica, privind la cei doi. S-ar cuveni să-i facem loc… Dar întrucât noi nu ne putem întoarce aici cu cei 4 cai ai noştri, întoarce-te tu, Teofil, cu tăuraşul tău…
Fericitul însă s-a încăpățânat şi nu voia să îndeplinească porunca. Arhipăstorul a început să se tulbure şi să-l dojenească:
-„Ei, ce-i cu tine? Nu încetezi să mă scoți din

răbdări?”
-„Nu, nu încetez…Fiindcă dumneavoastră trebuie să vă întoarceți, nu eu”.
-„Cum aşa?”
-„Iac-aşa…”
Chiar în acea clipă a sosit un călăreț aducând vlădicăi vestea că de pe schelele clopotniței catedralei Sf. Sofia, care pe atunci era în renovare, căzuse un salahor, zdrobindu-se de moarte.
„A atârnat multă vreme în văzduh ținându-se cu mâinile de margine, dar n-a rezistat şi s-a prăvălit la pământ de la înălțime”, astfel şi-a încheiat trimisul trista lui poveste şi a început să roage pe vlădica, în numele ocârmuirii Lavrei, să ia o hotărâre neîntârziată.
Tulburat, arhipăstorul nu a răspuns nici un cuvânt, ci doar s-a închinat şi a dat vizitiului porunca de a coti pe coastă pentru ca , întorcând caii, să ia calea întoarsă către Lavră. Teofil nu mai era la fața locului. La primele cuvinte ale călărețului, el plecase pe nesimțite, socotindu-şi misiunea îndeplinită.
A treia oară, pe când fericitul se întorcea din oraş în Kitaiev, l-a ajuns din urmă echipajul mitropolitului pe podețul Demievsk. Vlădica a grăit:
-„Teofil! De unde vii şi încotro te duci?”
-„Încotro m-o purta Dumnezeu şi nevoia…Numai

că am pățit un necaz – tăuraşul a încetat să mă mai asculte; vreau să-l pun sub epitimie şi am comandat un cnut lung”.
-„Şi de ce-ți place să călătoreşti pe el cu mersul ăsta de țestoasă?”
-„Cu cât mergi mai domol, cu atât mai departe ajungi în Împărăția Cerurilor”.
-„Ia loc în echipajul meu…Am să te duc mai iute decât zborul şoimului”
-„Mântuieşte, Doamne (formulă de mulțumire încetățenită printre credincioşi)…Nu vreau…Oricum o să ajung înaintea voastră”.
Precum a prezis aşa s-a şi întâmplat. Din pricina goanei a sărit o roată de la trăsura vlădicăi, iar până ce vizitiul a reuşit să o pună la loc, a trecut un ceas întreg. Teofil era de acum în Kitaiev şi l-a întâmpinat pe vlădica lângă porți, făcându-i o plecăciune adâncă şi grăind:
-„Sănătate vă doresc, Sfinte Stăpâne…De mult vă aştept aici.”
-„Ai avut dreptate, Teofil”, a răspuns mitropolitul Filaret. „Tăuraşul încornorat a întrecut caii mei sătui. Va trebui ca pe viitor să folosesc şi eu acelaşi mijloc de călătorie”.
Mulți îşi amintesc de acest tăuraş care nu stătea de obicei legat, ci se plimba prin curtea fericitului. Se spune că avea un instinct aproape suprafiresc şi putea simți fără greş caracterul celor care

veneau la părinte pentru binecuvântare: pe unii îi întâmpina neprietenos şi războinic, iar cu alții se purta prietenos lăsându-i să treacă spre chilia fericitului.
În afară de iubirea şi compătimirea față de dobitoace şi păsări, părintele Toefil mai avea însă şi alte obiceiuri şi apucături. În primul rând nu-i suferea deloc pe fumători şi nici fumul de tutun.
-„Vezi, ai duhănit buruiana dracului – îi mustra el cu asprime pe fumătorii care îl vizitau. Ați venit aici la mănăstire să răspândiți molima fumatului…La ce vă foloseşte că mâine vă apropiați de Sfintele Taine ale lui Hristos cu mahorca pe limbă? Cărați-vă de la mine! Nu aveți blagoslovirea mea”. O dată, Teofil mergea pe o alee din curtea mănăstirii împreună cu unul dintre târgoveții iubitori de Dumnezeu care îi era devotat şi avea cu sine într-o strachină, ridiche rasă cu cvas. S-au întâlnit în drum cu redactorul-editor al jurnalului „Convorbirea casnică”, Viktor Ignatievici Askocenski. Acesta pufăia din țigară şi trăgând fumul în piept l-a suflat tocmai în mâncarea lui Teofil. Fericitul nu a zis nimic ci întingând degetul în strachină l-a stropit. Întorcându-se acasă, Askocenski s-a aşezat ca să prânzească dar mâncarea care i-a fost pusă înainte era pătrunsă de un miros de ridichi. Fără a bănui nimic neobişnuit, Askocenski a vărsat conținutul

strachinii şi a cerut să i se aducă altă porție. A venit a doua porție – acelaşi miros. Tulburat, Askocenski s-a năpustit asupra bucătăresei şi a casnicelor, însă nimeni nu a putut să-i lămurească de unde vine mirosul. I s- a dat altă porție – s-a întâmplat acelaşi lucru. I s-a dat încă una – iarăşi ciudatul miros de ridichi. Scos din fire, Askocenski a mers la nişte cunoscuți; aceştia însă întâmpinându-l, i-au atras atenția că răspândeşte un puternic miros de ridichi. I-a rugat să-i dea ceva de mâncare, plângându-se că acasă nu i-au pregătit masa cu băgare de seamă; ce mare i-a fost uimirea când s-a arătat că şi hrana aceasta duhnea a ridichi. A mers atunci la brutărie, a cumpărat o prăjitură, s-a întors acasă şi a început să bea ceai. Atât ceaiul cât şi prăjitura cumpărată duhneau la rândul lor a ridiche rasă. A trecut o zi, două, trei – Askocenski a ajuns la disperare întrucât toți cunoscuții cu care se întâlnea îi atrăgeau atenția asupra mirosului neplăcut de ridiche pe care îl răspândea. A căutat îndelung să afle pricinile acestui fenomen ciudat. În cele din urmă şi-a amintit de întâlnirea cu părintele Teofil. Dându-şi seama de necuviința faptei sale de atunci, s-a îndreptat spre Kitaiev şi i-a cerut iertare; de atunci mirosul de ridiche a dispărut cu desăvârşire…

-„A venit o dată din Moscova un negustor bogat

împreună cu familia sa şi a tras la noi, în mănăstirea Florovski", povestea monahia acestei mănăstiri, stareța Magdalena. „Auzind povestirile noastre despre părintele Teofil, negustorul s-a aprins de dorința de a merge neîntârziat la acesta şi a început să stăruie pe lângă mine să-l însoțesc întrucât nu cunoştea drumul spre pustia Kitaiev. M-am învoit şi am pornit cu toții la drum. Trecând prin pădurea Goloseev, negustorului i-a venit poftă să fumeze. S-a scotocit prin buzunare – n-avea chibrituri. Ce să facă? A văzut spre bucuria lui, că nu departe de drum şedeau nişte oameni şi fierbeau păsat în ceaun. S-a apropiat de ei ca să-şi aprindă țigara. De-abia s-a atins de foc că ceaunul s-a răsturnat: fiertura s-a răsturnat şi focul s-a stins. Ce vrea să însemne asta? s-a gândit negustorul. Nici cu un deget nu m-am atins şi am vărsat fiertura…Am mers mai departe…Negustorul a văzut din nou nişte oameni necunoscuți care fierbeau păsat în ceaun. A dat fuge şi la aceştia ca să facă rost de foc. Numai ce s-a apropiat ca să-şi aprindă țigara că ceaunul s-a răsturnat şi de această dată. Negustorul vine fuga, râzând: Uite, zice, ce mai întâmplare!…O fi vreo vrăjitorie? Nu – îi zic eu – asta v-a pus-o la cale părintele Teofil…grozav nu-i are la inimă pe fumători…Am ajuns în cele din urmă la Kitaiev şi am apărut în fața părintelui. Acesta întâmpinându-ne îi zice

negustorului: ce-i puişor, ți s-a făcut de fumat?...pentru pofta ta i-ai lăsat pe oameni fără păsat...şi i-a adus din chilie o căpățână mare de ceapă:
-„Na, mănâncă ceapă că altfel ai să spurci cu duhoarea de tutun toată mănăstirea!”
În afară însă de aceste reguli ale părintelui care le-am amintit, este vrednic de luat aminte şi un alt fapt: Teofil nu scuipa niciodată pe pământ şi nu-i sfătuia nici pe alții să facă acest lucru. Mai cu seamă era el pornit împotriva celor care scuipau pe podeaua bisericii.
-„De ce scuipi în biserică?”, îi întreba el pe cei care făceau aceasta.”Aici petrece Dumnezeu în chip nevăzut iar oamenii îngenunchează înaintea Lui pentru rugăciune...De ce scuipi pe pământ? Doar tu însuți eşti pământ şi cenuşă: cum îndrăzneşti să scuipi pe mama ta? Oare nu ea o să te primească în sânurile ei după moarte? Oare nu ea o să-ți păstreze trupul până la învierea cea de obşte?...”
Totuşi, în pofida asprimii care o arăta părintele față de orice scuipătură, s-a întâmplat o dată ca şi fericitul să se folosească de acest obicei omenesc vrednic de mustrare.
În vremea aceea întâi-stătător la Peşterile cele de departe era egumenul Inochentie. Întâlnindu-se adesea cu părintele Teofil, de fiecare dată se

străduia să intre în vorbă cu el, însă fericitul nu-i îngăduia să se apropie şi trecând pe lângă Inochentie, scuipa mereu asupra lui. Starețul făcea aşa nu numai când se întâlnea cu Inochentie , ci apărea adesea înaintea chiliei lui şi o acoperea de scuipați. Curând, enigma a fost dezlegată.
Inochentie a fost supus unei grele încercări şi multă vreme a fost privit cu multă bănuială de către conducerea mănăstirească, suferind din partea unor persoane, felurite învinuiri şi strâmtorări.
Puțini oameni reuşeau să se apropie de părintele Teofil ca să ia binecuvântare: el petrecea zile întregi în pădure la rugăciune şi numai către vecernie se întorcea acasă pentru a prinde începutul Dumnezeieştii slujbe. Însă chiar dacă reuşea cineva să se apropie, părintele îl umbrea cu binecuvântarea din mers, stăpânit parcă de o anumită grabă. Fericitului nu-i plăcea deloc să fie luat în seamă sau să fie distras de la rugăciune. De aceea, atunci când băga de seamă că este aşteptat în cale de rugători, o cotea într-o parte, prin desiş; iar dacă asta se întâmpla chiar în mănăstire, atunci se suia într-un stejar înalt care creştea chiar pe arhondaric şi pe ale cărui ramuri erau prinse 4 scânduri, ori se ascundea în grădina mănăstirii (unde se află acum bolnița pentru călugării foarte bătrâni) şi se vâra acolo într-o

groapă adâncă. Această grădină era în îngrijirea lui Ioachim Panfilâci, „grădinar savant” şi favorit al mitropolitului Filaret. Supărat de faptul că fericitul se ascundea în grădină fără să-i ceară voie, iar închinătorii intrau acolo şi călcau iarba, Panfilâci l-a certat nu o dată pe părinte şi în cele din urmă, mâniat de veşnica răutate a acestuia, şi-a ieşit din răbdări şi l-a lovit pe Teofil peste față. Fericitul nu s-a tulburat de aceasta; şi răspunzând parcă cu recunoştință, i-a făcut arhipăstorului său o metanie până la pământ.

-„Judecă, Doamne, pe cei ce mă necăjesc, bate pe cei ce se luptă cu mine”, a şoptit el liniştit şi a adăugat cu glas tare:”Uite ce e, Ioachime, să nu-ți faci vise că te iubeşte mitropolitul…Monah oricum n-ai să fii…”.

În curând pe Ioachim l-a atins răzbunarea lui Dumnezeu: a fost mutat la Lavra, în peşterile cele de departe, iar de acolo pentru o oarecare abatere, a fost curând alungat cu totul din mănăstire…

Teofil fugea mai ales de întâlnirea cu intelectualii ieşiți din rândul oamenilor simpli, şi mai mult decât orice, nu-i plăcea să dea ochii cu acei „trăsuraşi”, adică cei care veneau în trăsuri, câteodată numai ca să-l privească pe Teofil ca pe o curiozitate.

-„Ce vă trebuie de la mine, puturosul?”, le spunea el insistenților lui „admiratori”. Ce căutați la mine,

bătrânul sărman şi neputincios şi marele păcătos?
-„Un cuvânt bun, batiuşca…sfat, povață, mângâiere…”, răspundeau de obicei vizitatorii.
-„Mergeți la schimnicul Partenie…El vă va povățui şi vă va învăța; eu nu am ce să vă spun…Rugați-vă cu credință curată Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi Preacuvioşilor Pecerskăi – ei vă vor da tot ce aveți nevoie; la mine nu puteți găsi nimic…”
Spunând acestea părintele îi îndepărta câteodată de la sine împingându-i pe cei care stăteau mai aproape de el şi fugea de ei cu mare osârdie. Şi la urma urmei ce răspunsuri putea da părintele la întrebările cele curat lumeşti ale unor domni aşa ciudați? Unii îi cereau sfatul cu privire la izbânda în procesele lor din care păgubit avea să iasă un sărac, alții se străduiau să afle dacă fiii lor vor primi locuri de seamă pe lângă persoane importante, alții voiau sfat cu privire la căsătoriile fiilor cu mirese bogate sau cu oameni sus-puşi, alții îi cereau să se roage pentru ca ei să primească o mare recompensă, decorație sau pensie sporită. Iar cu privire la singurul lucru de trebuință, de care omul are neapărată nevoie să-şi mântuiască sufletul, nimeni nu se gândea măcar să ceară sfat. De aceea, fericitul, pentru a preîntâmpina asemenea vizite nefolositoare şi a scăpa de oaspeții sâcâitori, şi-a ales un mijloc original: ungea pragul

chiliei sale cu dohot sau cu smoală şi aşa reuşea să scape adesea de vorbirea în deşert.
Dacă venea la el un om cu adevărat simplu, temător de Dumnezeu şi însetat de cuvânt ziditor, părintele îl primea cu bucurie deşi nu lungea vorba, dându-i drumul după o mustrare tăioasă, prin care îi descoperea păcatele sale tainice.
„Lucru străin era să vezi cum spovedea fericitul pe oamenii care veneau la el”, povestesc martori oculari. Nu-i întreba de păcate, cum fac de obicei duhovnicii, ci punându-şi preacuvioasele sale mâini pe capul celui care se pocăia şi ridicându-şi ochii către cer, înşira el însuşi în locul aceluia, toate păcatele lui cele ascunse şi cele arătate. Păcătosul nu numai că vărsa şiroaie de lacrimi de pocăință dar şi părul i se făcea măciucă de frică şi de ruşine…
Fericitul Teofil în ceea ce priveşte milostenia, avea următorul tipic: vedea vreun sărac zdrențuros, îl chema îndată la sine, îl hrănea cu găluşti, îi dădea o cămaşă nouă. Iar dacă săracul era ponosit de tot, îl dezbrăca de boarfele lui rupte, le ardea în sobă, iar pe el îl îmbrăca din cap până în picioare în haine noi. În acest scop avea un adevărat depozit cu tot felul de lucruri trimise lui de feluriți binefăcători…
Fericitul nu le vorbea tuturor pe față, ci de multe ori se folosea de pilde grele de înțelesuri. Avea

obiceiul de a da vizitatorilor vreun lucru oarecare, neînsemnat în sine, dar care cuprindea o aluzie profetică la soarta care îi aştepta. Un ciob, o aşchie, un măr putred, o pară, o bucată de plăcintă, un castravete, o cârpă, o prescură, un muc de lumânare, chiar câte o balegă, din care se găseau adesea în coşurile lui – toate acestea aveau la fericit un sens simbolic strâns legat de persoana cu pricina...

Pomenind aici de regulile şi obiceiurile fericitului Teofil, precum şi de felul în care se purta el cu închinătorii săi, socot că nu e de prisos să spun şi acest lucru: legăturile pe care le avea fericitul cu oamenii şi slava răsunătoare de care se bucura atrăgea adesea încrâncenarea pizmaşilor ce se străduiau, prin răstălmăciri strâmbe, să aştearnă pecetea ruşinii pe neprihănitul şi lăudatul nume al fericitului stareț.

Împotriva lui era mai ales întâi-stătătorul sihăstriei, ieromonahul Iov. Presupunând în toate faptele şi gesturile fericitului numai „fățărnicie şi superstiție", îi urmărea fiecare pas şi îi pricinuia felurite necazuri şi strâmtorări, îi împuia capul mitropolitului cu neîncetate jalbe şi pâre împotriva lui. Văzând că fericitul este înconjurat tot timpul de o ceată de închinători, Iov mergea şi îi mustra pe oameni pentru „superstițiozitate"şi le poruncea să se împrăştie. Când nici asta nu ajuta, poruncea

să se închidă după prânz porțile mănăstirii pentru ca gloata curioasă să nu apropie de chilia lui. Dar asta nu e totul. Adeseori Iov intra ca o furtună în locuința fericitului şi îl mustra cu mânie că bagă femei în chilie, îi lua albiturile şi le ducea la trapeză ca să fie spălate acolo, pentru a-l sili astfel să nu le dea la spălat femeilor. La toate aceste acuzații fericitul răspundea doar prin blândețe înfățişând dovezi evanghelice. Atunci când mai-marele nu se potolea şi continua să-l necăjiească îngrădit fiind de mânia deşartă şi ispita diavolului, nici nu-i deschidea uşa.

-„Pantelimon”, îi spunea ucenicului de chilie. „Pantelimon, încuie uşa…vine acum vrăjmaşul nostru…”

Pantelimon ştia deja cine este „vrăjmaşul” şi se grăbea să zăvorască uşa cât mai bine. Iov văzând asta, ca să-l necăjească şi mai tare pe fericit şi ca să-şi arate autoritatea, l-a mutat pe fericit în josul corpului mare, mai aproape de propria sa locuință; însă deşi aici avea 4 odăi încăpătoare, fericitul era cât se poate de nemulțumit încât această schimbare îl împiedica să facă toate la câte îl chema Domnul. Iar atunci când a fost trimis din Lavră ierodiaconul Teodosie Tupițan – care avea nevoie de supraveghere din pricina stării bolnăvicioase a facultăților sale mintale şi a fost rânduit să stea în a doua odaie de trecere a

fericitului, părintele n-a suferit şi l-a alungat pe loc.Întărâtat de o astfel de idioritmie, Iov l-a adus pentru a doua oară pe Tupițan şi oprindu-se în uşa lui Teofil, a rostit liniştit:
-„Părinte Teodosie! Cu cel cuvios, cuvios vei fi şi cu cel ales , ales vei fi…Ia binecuvântare de le părintele Teofil…el te va îndruma şi veți trăi în pace…”
Dar fericitul, repezindu-se din camera din fund, l-a alungat pe Teodosie şi a țipat la Iov:
-„De ştiut carte, ştii?
-„De nu ştiam, întâi-stătător nu ajungeam”, a răspuns zâmbind Iov.
-„Dar cărțile Bibliei le-ai citi? A?”
-„Nu numai că le-am citit, dar în bună parte le ştiu pe de rost”
-„De ce şi-a omorât Cain fratele? Spune! Răspunde: de ce?”
Şi scoțându-l pe Iov din odaie a trântit uşa în urma lui. Acesta jignit a raportat neîntârziat mitropolitului Filaret înşirând toate ieşirile urâte ale lui Teofil şi a cerut ca acesta să fie îndepărtat de paşnica sihăstrie a Kitaievului.
Din toate jalbele împotriva lui (pe care le-am citit la Arhiva Lavrei Kievo-Pecerska, dosarul nr.565-344) se vede cât de puțin îl înțelegeau oamenii de atunci pe Teofil. Şi nu e de mirare: cel ce nu şi-a cunoscut propriul suflet cum îl va cunoaşte pe cel al

aproapelui? Căci de vreme ce „lumea cu înțelepciunea ei nu L-a cunoscut pe Dumnezeu întru înțelepciunea Sa”(I. Cor.1,21), greu le va oamenilor acestei lumi să cunoască o slugă credincioasă a Domnului: şi încă un atât de mare ales ca fericitul Teofil care fusese sfințit din pântecele maicii sale să fie luminător al credinței lui Hristos şi a cărui întreagă viață, începând din fragedă copilărie a fost împletită cu întâmplări neobişnuite, şi prin felul în care s-a desfăşurat ne aminteşte de copilăria Ierarhului şi Făcătorului de minuni Nicolae.

Să nu ne uităm la asta. Lumea zace sub stăpânirea celui rău. Nu vede în aceşti nevoitori ai dreptei credințe nişte fii activi ai patriei şi cetățeni utili ci îi urăşte. Dar are dreptate lumea disprețuind aceşti oameni care s-au lepădat de lume şi şi-au închinat întreaga viață rugăciunii pentru lume? Printre noi sunt necazuri nenumărate! Sunt dureri nealinate! Printre noi e amărăciune fără ieşire! Vrăjmaşul neamului nostru îşi trimite asupra noastră oştirile şi ne înconjoară cu legiuirile sale. „Înconjuratu-ne-au câini mulți, adunarea celor vicleni ne-a împresurat. Deschis-au gura lor asupra noastră ca un leu ce răpeşte şi răcneşte” (Ps.21, 14-17): iar rugăciunile drepților sunt pentru noi „săgeți puternice” care gonesc potrivnicii căci ei, prin rugăciune, acoperă în fața lui Dumnezeu ruşinoasa

goliciune a felului în care trăim, împodobind.o cu veşminte de mult preț.Sărăcia noastră sufletească o fac curată în ochii Domnului. Iar atunci când pentru păcatele noastre ne ajunge pedeapsa lui Dumnezeu, drepții, cu rugăciunile lor curate şi nevoințele lor tainice, depărtează mânia Cerului întărâtat, „că mult poate rugăciunea dreptului” (Iac. 5,16). Dar lumea nu ştie ce îi este de folos astfel disprețuieşte şi prigoneşte pe binefăcătorii săi!

Da, multe necazuri suferă de la noi aceşti robi ai lui Dumnezeu. Având ca țel al vieții lor să fie adevărați următori ai învățăturii lui Dumnezeu, ei rabdă bărbăteşte strâmtorări amintindu-şi totdeauna cuvântul Evangheliei: „De ați fi fost din lume, lumea ar fi iubit ceea ce este al său; dar întru cât nu sunteți din lume, de aceea vă urăşte pe voi lumea”(In. 15,19). Însă răbdarea ține până atunci când prigoana împotriva oamenilor lui Dumnezeu aduce vătămare însăşi căii lui Dumnezeu; şi când se întâmplă asta ei îşi înalță glasul ca împuterniciți ai lui Dumnezeu şi încep să nu se mai supună voii altora. Aceste strâmtorări răpesc energia nu numai firilor bărbăteşti, ci amorşesc chiar şi pe cei mai ostenitori.

Aşa s-a întâmplat şi cu fericitul Teofil. Aşa cum cel strivit de o povară caută spațiu şi libertate, aşa şi sufletul iubitor de Dumnezeu al părintelui, apăsat

de neîncetatele şicane ale întâi-stătătorului Iov, striga fără ostenire către Dumnezeu: „Ridică de la mine ocara şi defăimarea, Doamne!”. Şi străduindu-se să-l potolească pe marele cârtitor se îngrădea prin felurite nebunii, purtându-se cu nepăsare față de rangul şi autoritatea lui. Şi ce dacă! Oare ierarhul Nicolae nu l-a lovit oarecând peste obraz pe Arie cel rău- credincios la cel dintâi Sinos a toată lumea?!

Şi iată că Iov văzând că nu are ce să-i facă cu ocări şi înjosiri a născocit un alt plan: începu să strângă felurite clevetiri împotriva lui, nădăjduind că măcar astfel îl va alunga din sihăstrie. Preaînțeleptul Solomon, vorbind despre gândurile de acest fel pe care le nutresc cei răi, grăieşte: „Deci, cu vicleşug să vânăm pe cel drept, că de nici un bine nu ne este nouă, şi se împotriveşte lucrurilor noastre şi mustră pe noi pentru păcatele împotriva legii, şi dovedeşte păcatele învățăturii noastre. Făcutu s-a nouă spre vădirea cugetelor noastre. Greu ne este nouă şi al vedea, că viața lui nu este ca a celorlalți, şi osebite sunt cărările lui. Necurați suntem înaintea Lui, şi se fereşte de căile noastre ca de nişte necurății”(Înț.Sol.11,12 14-16).

Nu ştiu dacă Iov îşi dădea seama de deşertăciunea mâniei sale împotriva dreptului însă din denunțurile lui se vede numai că el, dorind să dea clevetirii chipul dreptății, răstălmăcea cu

desăvârşire viața de nebun pentru Hristos a fericitului. Iov scria mitropolitului că ieromonahul Teofil „Aduce ocară monahismului şi prin nepăsare de cinul său se dezice de el cu desăvârşire, răspândeşte superstiția şi bigotismul, iar prin obraznicia şi sminteala în care îşi acoperă viața lăuntrică dă de bănuit cu privire la însăşi credința lui şi la buna stare a facultăților sale mintale…”.Ce poate fi mai josnic decât o astfel de orbire a minții omeneşti? Vrăjmaşii lui Teofil nu s-au purtat întocmai ca cei care strângeau dovezi mincinoase împotriva lui Iisus Hristos? Dar„sufletele drepților sunt în mâna lui Dumnezeu”. Oricât s-au străduit rău-voitorii fericitului n-au reuşit să capete ce au dorit.

Dar cum privea aceste clevetiri fericitul însuşi? Văzând că e bârfit în deşert, nu se mâhnea defel cu duhul ci dimpotrivă se veselea şi pomenea cuvintele Apostolului:”De sunteți ocărâți pentru numele lui Hristos, fericiți sunteți, căci Duhul Slavei şi al lui Dumnezeu se odihneşte peste voi; de către unii El se huleşte, iar de voi se preamăreşte. Nimeni dintre voi să nu sufere ca un ucigaş, sau un fur, sau un făcător de rele, sau un râvnitor de lucruri străine; iar de suferă precum un creştin, să nu se ruşineze, ci să preamărească pe Dumnezeu pentru aceasta”.(1Pt.4,14-16)

„Fericiți veți fi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi

vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi căci plata voastră multă este în ceruri”(Mt.5, 11-12)
Atunci când se apropia de el ucenicul Ivan şi compătimindu-l pe fericit voia să afle care este pricina nepăsării sale faţă de necazuri; fericitul răsoundea:
-„Eh,Ivane,Ivane…mai bine să rabzi nedreptate decât să nedreptăţeşti.
Ascultă ce spune despre asta cuvântul lui Dumnezeu:«Vai celor bogaţi, celor sătui, lăudaţi; dar bine e de cei ce rabdă toată nedreptatea, bătăile, jafurile, ostenelile silnice fiindcă răsplata lor mare este în ceruri»”
-„Şi dacă răbdă pe nedrept, batiuşca?”
-„Şi ce dacă? Nu trebuie să te împotriveşti celui rău…E păcat să te laşi în voia mâhnirii. Noi suntem surghiuniţi pe pământ iar surghiuniţii nu trebuie să se minuneze dacă suferă necazuri sau asupriri. Înaintea lui Dumnezeu suntem sub epitimie, iar epitimia stă în lipsă şi osteneli…Suntem bolnavi cu sufletul şi cu trupul, iar bolnavilor le sunt de folos leacurile amare…”.
Şi iată, pentru a stinge în inima sa orice ură faţă de prigonitori şi a plini cu fapta sfatul Evangheliei care zice:”Soarele să nu apună peste mânia ta”, fericitul îndată după ameninţările, şicanele şi izbucnirile întâi-stătătorului, alcătuia răspunsuri

scrise către Iov şi înfăţişându-se ca singur vinovat al „relelor”petrecute şi astfel recunoscându-şi oarecum „neorânduielile”, îi făgăduia să-şi schimbe felul de viaţă, însă după aceea îşi mărea şi mai mult nevoinţa nebuniei pentru Hristos lămurindu-l pe Iov atunci când se întâlnea cu spusele : „Aşa porunceşte Dumnezeu!”

E drept că numai Iov, ci şi pe mulţi alţii îi smintea felul oarecum ciudat al stareţului de a se purta în biserica. De obicei, fericitul se întorcea cu faţa spre perete şi în nici un caz nu-şi ridica privirea aţintită în jos, iar când slujea, se purta încă şi mai ciudat. Vom folosi cuvintele întâi-stătătorului sihăstriei Kitaiev, sus-numitul Iov, prin care acesta descrie faptele fericitului în denunţul împotriva mitropolitului Filaret. „Pregătindu-se pentru slujirea în sobor”, scrie Iov, „Teofil încalcă tipicul şi rânduiala: niciodată, la începerea Vecerniei Mari sau a Utreniei, neluând seama la cele arătate de mine, nu stă în altar, iar unde citeşte rugăciunile utreniei – nu se ştie. De-abia luând parte, în fapt, la slujbă, în vremea catismelor pleacă, ori stă la uşile de miazăzi, afară, şi la slujirea în sobor nu stă cum trebuie ci se întoarce către răsărit. Faţa şi mâinile, pe cât se pare, Teofil nu şi le spală niciodată. Chiar şi când stă înaintea Sf. Mese la Liturghie pare că e zăpăcit, are nevoie de îndrumări continue. Îşi împleteşte adesea coada.

Ținând cartea înaintea sa nu pare să citească rugăciunile cuvenite iar închinăciuni face foarte rar, în schimb se pleacă după ce şi-a şters nasul cu mâna şi îl şterge iar cu acoperământul de pe Sf. Masă. Iar când se rosteşte: Hristos în mijlocul nostru, face totul pe-a-ndoaselea față de ceilalți părinți. Zeofil se împărtăşeşte foarte în grabă cu Sf. Taine, apoi se întoarce cu fața spre uşa de miazăzi deschisă şi privind spre norod – parcă într- adins să fie văzut – citeşte rugăciunile de mulțumire. În zilele de mare praznic, deşi ia parte la slujirea Sf. Liturghii nu iese la Tedeum ci scoțându-şi odăjdiile pleacă din biserică, fapt pentru care de multe ori a lipsit şi de la trapeză…Chiar şi la proscomidie nu pune Sf. Prescură la mijloc ci pe marginea stângă încât totul pare lesne să cadă pe jos, iar restul locului îl umple cu părticele şi nici pe aceste nu le aşează după rânduială. La Liturghie îndreptându-se către analog, nu se uită la Liturghier ci se întoarce oarecum spre Sf. Masă şi în timpul vohoadelor este nevoie adeseori să i se atragă atenția. După ce Sf. Daruri au fost aduse în Sf. Altar nu ține liturghierul înaintea sa şi nu-şi întoarce ochii şi inima spre Sfânta Masă, săvârşind cuviincioasa închinare ci se tot uită în cartea de pe analog; şi este greu în acele clipe să-l îndupleci să facă măcar trei metanii, să binecuvânteze cu evlavie Darurile şi să nu se grăbească atunci când

împarte Sf. Trup, ci să culeagă cu buzele părticelele care i s-au lipit de mâini…Graba lui în timpul slujirii e cât se poate de nepotrivită, iar când diaconul rosteşte: „Plineşte, Stăpâne, Sf. Potir”, el, fără a privi măcar la Potir, aruncă în el o părticică din Sf. Agneț”.
Şi mitropolitul Filaret credea. Credea fiindcă nu o dată se încredințase de aceste lucruri slujind împreună cu Teofil.
-„Întoarce-l cum se cade”, spunea el arhidiaconului său atunci când fericitul se întorcea, după obiceiul său, către răsărit, atunci când ceilalți stăteau cu fața către apus. Şi neînțelegând tâlcul de taină al faptelor fericitului, mitropolitul presupunea în gând că se poartă aşa din „ignoranță”.
Nu este de prisos să amintim că trăsătura de căpetenie a păstoririi Lavrei de către Preasfințitul Vlădică Filaret era faptul că în toate hotărârile sale nu se arăta ca unul ce avea mare putere ci ca un neabătut şi râvnitor păzitor, smerit ascultător al tuturor obiceiurilor lăsate moştenire de la Preacuvioşii Pecerskăi. În acest fel, atât viața din afară cât şi cea lăuntrică a obştii era călăuzită prin hotărârile vlădicăi la ceea ce „sfinții făcători de minuni şi începători ai Lavrei, luminați de Duhul Sfânt au rânduit şi au poruncit”; şi ca atare, pentru obşte vlădica nu era ca un mitropolit sau ca un întâi-stătător, ci ca părinte sau frate mai mare:

într-un cuvânt ca un avva – aşa se numeau părinții vechiului monahism. Purtarea sa, vorba, poveţele, chiar observațiile şi preîntâmpinările erau întotdeauna pline de blândeţe, răbdare şi pogorământ. El nu insufla nimănui teamă ori neîncredere în sine ci dimpotrivă – toți năzuiau spre el cu bucurie şi sinceritate.
La fel şi în privința lui Teofil; având în vedere că jalba lui Iov, deşi părea întocmită din dragoste pentru tipic, putea avea ca pricină şi duşmania față de părinte, paşnicul şi blândul vlădica îl chemă la sine pe fericit, supunându-l unui interogatoriu tainic:
-„Teofil! Iar au venit jalbe împotriva ta”, îi vorbea Arhipăstorul.
-„Cei puternici s-au sculat asupra mea şi cei tari au căutat sufletul meu”, răspundea senin fericitul, aplecându-şi ochii în pământ.
-„Totuşi, ce-mi porunceşti să fac cu tine?”
-„Minunate sunt lucrurile tale, Doamne”, răspundea iarăşi Teofil.
-„Aici se scrie că răspândeşti superstiții, sminteşti obştea!?”
-„Izbăveşte-mă de clevetirile omeneşti…”
-„Da’ nu te mai izbăvi atâta ci judecă frate…Conducerea insistă, cere să te pedepsesc”.
-„Domnul e scăparea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme?”

-„Ei bine, uită-te la mine”, încheia mitropolitul. „O să mă răfuiesc eu cu tine pârdalnicule…”
-„La Domnul e răsplata mea şi mângâierea mea la Cel Preaînalt…”
Cu asta discuția se termina şi fericitul făcând închinăciune mitropolitului ieşea cu grabă din apartamentul acestuia lăsându-l pe venerabilul Arhipăstor în aceeaşi nedumerire cu privire la nevinovăția sa.
Dar pe cât mitropolitul Filaret nu-l avea la suflet pe fericit, pe atât îl cinstea pe starețul Partenie. În fiecare vară mergeau împreună la sihăstria Goloseev, întorcându-se în Lavră doar pentru praznicele mari. Acolo, în cel mai însingurat colț al sihăstriei, într-un crâng des al livezii umbroase era chilia părintelui Partenie imediat după săvârşirea Liturghiei de dimineață în paraclis, Arhipăstorul se însingura în pădure unde săvârşea pravila, citind pe drum întreaga Psaltire. Cel ce a scris viața părintelui Partenie descrie pe scurt, dar profund şi fidel, legăturile duhovniceşti ale acestuia cu mitropolitul Filaret: „Mare era dragostea Ierarhuluzi față de stareț, dar nemărginit era şi devotamentul starețului față de Arhiereu. Şi această unire duhovnicească era pentru amândoi o mângâiere în drumul lor ascetic, în pribegia acestei vieți. Sufletul Arhipăstorului, adesea istovit de obositoarele îndeletniciri ale rangului său, se

odihnea împreună – vorbirea cu duhul luminat al stareţului; iar sufletul stareţului se sprijinea cu încredere necondiţionată pe înţelepciunea Arhipăstorului”.

„Dar de ce”, veţi întreba, „un asemenea iubitor de monahi ca Înalt- Preasfinţitul Vlădică Filaret, care se afla într-o comuniune cu adevărat frătească cu părinţii Lavrei Kievo-Pecerska, a rămas nepăsător faţă de excepţionala personaltate a fericitului Teofil? De ce el, care nutrea o mare dragoste faţă de ieroschimonahul Partenie, a rămas la început aproape indiferent faţă de nevoinţele stareţului Teofil?” La această întrebare vom răspunde astfel: Ieroschimonahul Partenie era un chip al vieţii nevoitorilor de demult. Întreaga cale a desăvăvârşirii sale duhovniceşti fusese străbătută aproape sub ochii Vlădicăi, care, pricepând în el un adevăr râvnitor de foc al sfintei nevoinţe, cu mâinile sale l-a îmbrăcat în schimă în peşterile Preacuviosului Antonie, dându-i numele de Partenie. Mai apoi, cei doi au strâns atât de mult legătura duhovnicească ce îi unea, încât venerabilul Arhipăstor a hotărât să şi-l aleagă pe Partenie ca părinte duhovnicesc... Iar stareţul Teofil, fiind mutat în Lavră deja ieromonah, îşi ascundea neprihănita curăţie a sufletului său nevinovat de copil prin nevoinţa nebuniei întru Hristos, şi se ferea prin toate mijloacele de

comuniunea duhovnicească cu ierarhul, nedându-i acestuia putință de a pătrunde în miezul caracterului său straniu, şi prin aceasta îl împiedica pe Vlădică să priceapă cu duhul harul ce adăsta în el: „fiindcă cine dintre oameni ştie ce este în om afară de duhul omului, care este în el?”.
Şi iată, Arhipăstorul dezamăgit, pentru a ridica măcar puțin tainicul văl care acoperea adevăratul tâlc al cuvinte şi faptelor fericitului, i-a chemat la sine pe conducătorii Lavrei şi pe alți cu ajutorul altora, a început să cerceteze tot ce ar fi putut sluji ca pricină de îndreptățire sau învinuire a starețului.
Şi lucrurile s-au lămurit foarte curând. Atunci când un frate cu care Teofil era mai deschis a mers la el şi l-a întrebat despre pricina purtării sale ciudate din vremea slujbelor bisericeşti, starețul a răspuns:
– „Dumnezeu vede simplitatea mea. Eu liturghisesc după rânduială, citesc toate rugăciunile cuvenite, pe întâi-stătătorul me îl cinstesc ca pe un mai-mare al meu, însă când mă cufund cu mintea în taina ce se săvârşeşte, uit de mine însumi şi de tot ce mă înconjoară. În vremea Dumnezeieştii Liturghii văd o rază ce se pogoară pogoară dintru înălțime în chip de cruce, adumbrind pe preot şi pe cei care slujesc dimpreună cu dânsul, dar câteodată nu pe toți.

Văd un fel de rouă care pogoară peste Sfintele Daruri şi îngeri prealuminați, care plutesc atunci peste Sf. Masă, grăind:Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savot, plin e cerul şi pământul de slava Ta. Şi atunci, întreaga mea ființă este cuprinsă de un extaz de negrăit, şi nu mai sunt în stare să mă desprind de vedenie cea desfătată…Frate! Nu mă îndreptățesc ci spun adevăr curat. Te rog doar să nu descoperi cele spuse de mine ca sa nu se smintească oamenii de mine, păcătosul împuțit".
Acest răspuns al fericitului a fost adus numaidecât la cunoştință mitropolitului. Arhipăstorul interesat, după ce hotărâse ca Teofil să fie mutat în mănăstirea Moşnogorski Voznesenski „ca unul ce nu era de obştea Lavrei", la chemat imediat pe întâi-stătătorul Lavrei, arhimonahul Ioan şi pe ecleziarhul Lavrei Meletie, începând să se sfătuiască cu ei.
–"De ce să nu-i dăm pace dreptului?", a răspuns acleziarhul Meletie care îi luase apărarea lui Teofil. „Lăsați-l să ne lumineze…vedeți, nimeni nu ştie cui i-a rămas mai mult de trăit pe lumea asta: Înalt-PreaSfinției Voastre sau lui".
În ziua următoare fericitul i-a trimis lui Meletie prin ucenicul său de chilie, un pepene mare. Ce voia să prevestească? Iată ce: în Duminica următoare, la Liturghie, mitropolitul Filaret fără sî prevină şi fără aprobarea Sfântului Sinod cu

propria-i putere a asezat mitra pe capul ieromonahului Meletie şi l-a înălțat la treapta de arhimandrit.
Vlădica după ce s-a gândit puțin a zis:
–”Da! Ai dreptate. Sub mâna lui Dumnezeu umblăm cu toții”, şi a trimis poruncă imediat Soborului Duhovnicesc al Lavrei să oprească executarea rezoluției date mai înainte cu privire la Filimon până la alte indicații. Astfel fericitul a rămas să trăiască în acelaşi loc ca mai înainte.
În curând lucrurile aveau să se potrivească în aşa fel că mitropolitul, care până atunci se îndoise de sfințenia şi înaite-vederea fericitului avea să-şi schimbe părearea. Precum se ştie, pravila de rugăciune a Vlădicăi era foarte lungă şi împlinirea ei cerea câte 6-7 ore pe zi. Iată această pravilă:

a)seara:
1.Pavecernița
2.Închinare Sfintei Treimi
3.Închinarea lui Iisus Hristos din facerile Sfântului Dimitrie al Rostovului
4.Rugăciunea Sf. Eustratie din Miezonoptica de Sâmbătă
5. Acatistul Preadulcelui Iisus
6. Închinarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (Sf. al Rostovului)
7. Acatistul Bunei-Vestiri
8. Pomenirea cu recunoştință a patimilor lui

Hristos (Sf. Dimitrie al Rostovului)
9. Meditație la cele Dumnezeieşti (acelaşi)
10. Rugăciunile celor ce merg spre somn
11. Sărutarea rănilor Domnului nostru Iisus Hristos
b)dimineața:
1.Rugăciuni de dimineață
2. Închinarea Sfintei Treimi
3. Închinarea lui Iisus Hristos
4. Acatistul Preadulcelui Iisus
5. Închinarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu
6.Acatistul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu
7. Pomenirea cu recunoştință a patimilor lui Hristos
8. Canonul Sf. Împărtăşanii
9. Acatistul Sf. Împărtăşanii
10. Rugăciunile dinaintea Sf. Împărtăşanii
11. Meditație la cele Dumnezeieşti
12. Sărutarea rănilor lui Hristos
13. Sf. Liturghie, la care nu lipsea niciodată.
„Nu înțeleg cum bătrânii şi mai ales monahii pot să-şi ducă viața dacă n- au dobândit deprinderea şi gustul rugăciunii. Trebuie să fie peste măsură de greu şi de plictisitor pentru ei. De aceeea cât de folositor este pentru toți cei care nu vor să aibă o viață lipsită de bucurii, a se obişnui din vreme cu rugăciunea!”, spunea el într-o convorbire personală cu stareții Lavrei. Şi urmând propriul sfat, el era

primul care îl păzea…
Odată vlădica a fost nevoit să ajungă urgent la Kiteiev. Ostenit din ajun de diferitele treburi, mitropolitul s-a sculat cu o jumătate de oră mai târziu decât obişnuia şi a început să se grăbească foarte tare pentru a ajunge la vreme acolo unde era nevoie. Pe când citea pravila de dimineață, în camera de rugăciune a intrat ucenicul de chilie, ieromonahul Nazarie şi l-a anunțat pe mitropolit că sunt gata caii. Nedorind să pricinuiască vreo întârziere şi neputând să-şi termine pravila de dimineață, mitropolitul a poruncit să i se dea rasa şi a plecat grăbit. După o jumătate de ceas era deja în Pădurea Kitaiev şi deschizând geamul trăsurii a respirat cu lăcomie minunata aromă a aerului proaspăt de primăvară. Deodată privirea i s-a oprit asupra unui copac mare din apropiere. Acolo, cățărat chiar în vârf, stătea cu pace Teofil, ținând cartea de rugăciuni în mâini.
-„Ce faci aici?”, a strigat uluit vlădica.
-„Citesc pravila de chilie”, a răspuns de sus, liniştit Teofil.
-„Ce, ce-ai zis? Spune mai tare, nu aud!”
-„Pravila de chilie, zic, o termin de citit!”, a țipat atunci din adâncul bojocilor, fericitul. ”Acasă n-am avut când, călătoria m-a împiedicat, aşa că uite, o termin de citit pe drum!”
-„Da…da…da…De mine vorbeşti, adică?”, a ghicit

pe dată vlădica. „Ei bine, îți mulțumesc ştrengarule că m-ai învățat minte pe mine, moşneagul. Dă-te jos mai repede…De-acum termin eu singur de citit…”

După întâmplarea asta vlădica a început să se intereseze foarte mult de fericit şi să-l urmărească. Voind să-l cerceteze în chilie pentru a se convinge cât de întemeiate sunt clevetirile împotriva lui, încerca să facă asta adeseori, însă de fiecare dată Teofil se străduia să nu-i îngăduie vlădicăi o astfel de curiozitate deşartă. O dată, înainte ca acesta să intre în chilie, a îndesat vreascuri pe lângă uşă şi a început să o ungă cu glod încât mitropolitul a fost silit, vrând-nevrând să facă drum întors.

Altă dată s-a întâmplat ca vlădica, venind la fericit pe neaşteptate împreună cu ucenicul de chilie, l-a găsit pe Teofil acasă. Fericitul l-a primit pe înaltul oaspete cu multă bucurie, l-a aşezat pe laviță, iar el s-a apucat să pună ceai în samovar. Când apa a început să fiarbă a mutat samovarul în mijlocul camerei, pe podea şi sub muştiucul samovarului a pus o strachină de lut. După aceea a luat toiagul de lemn al Arhipăstorului şi a început să-l cerceteze pe toate părțile cu luare-aminte.

-„Da’ cât costă bățul ăsta?”, a întrebat fericitul, fără să se uite la vlădica.

-„Nimic nu costă”, a răspuns mitropolitul.

-„Nu”, a zis atunci fericitul, „costă 25 de ruble în

cap”.
Astea fiind spuse a pus toiagul pe strachina de lângă samovar iar acestuia din urmă i-a scos muştiucul pe care l-a aruncat într-un colț. Apa s- a revărsat pe toiag, a dat pe dinafara străchinii şi a început să curgă şiroaie pe podea. Vlădica s-a ridicat şi străbătând podeaua s-a grăbit să iasă în curte…
Au trecut câteva zile. A venit luna iunie. Vremea era senină, plăcută. Vlădica a dorit să se plimbe prin pădure fără să ia cu sine pe ucenicii de chilie. Preasfințitul aproape că nu se deosebea prin îmbrăcăminte de ceilalți părinți de la Goloseev. Purtând întotdeauna un culion obişnuit, o rasă simplă cu un toiag bătrânesc şi cu Apostolul ori Evanghelia în mână. Vlădica semăna mai degrabă cu un simplu bătrân de la schit.
La capătul pădurii Goloseev – acolo unde se află acum livada Orehovatski – era un dâmb iar lângă zapaz se găsea o băncuță simplă pe care vlădica obişnuia să se odihnească. Era cel mai îndrăgit loc al Înaltului, fiindcă de acolo se deschidea o privelişte măreață: oraşul şi Sf. Lavră se vedeau ca în palmă. Folosindu-se de însingurare, mitropolitul şedea aici ore întregi şi înălțându-şi spre cer mâinile arhiereşti se ruga tainic lui Dumnezeu pentru buna sporire a locuitorilor Sf. oraş şi Sf. Lavre Pecerska.

Dorind să-şi facă şi de data asta obişnuita rugăciune, vlădica s-a lăsat în genunchi dar din tufişuri a oeşit un om cu o bâtă. Apropiindu-se de bătrân şi arătându-i bățul, a întrebat:
-„Cât costă bățul ăsta?”
Vlădica a vrut să-l binecuvânteze, însă necunoscutul a mers direct la țintă:
-„Nu e nevoie…Dă-mi ce ai la tine…”
Mitropolitul a scos liniştit o punguță în care se aflau 25 de ruble şi înmânându-le a grăit:
-„Ei, frate, îmi pare rău de tine…Cred că aici e cam puțin”
Când şi-a desfăcut haina pentru a scoate banii, necunoscutul a văzut ceasul său de aur cu lanț şi i-a grăit cu îndrăzneală:
-„Dacă zici că-i puțin, dă şi ceasul pe deasupra”.
Vlădica i-a împlinit cererea cu seninătate.
-„Ehe, se pare că-i de aur…”, a zis necunoscutul.
-„Şi ce? Cu atât mai bine pentru tine, frate…”
-„Cum aşa? Eşti monah şi ai ceas de aur…Sau nu eşti un oarecare?
Eşti iconom poate, sau ce eşti?”
-„Nu, nu sunt iconom”.
-„Da’ ce eşti?”
-„La drept vorbind, mi se spune Mitropolit”.
-„Mitropolit!”, a înghețat necunoscutul.
-„Ei, da…De ce te-ai înmuiat aşa, iubitule? Domnul cu tine…”

Necunoscutul i-a căzut la picioare.
-„Ei, frate…Scoală-te, hai, condu-mă acasă şi nu te teme de nimic te rog.”
Când s-au apropiat de sihăstrie, vlădica i-a grăit din nou:
-„Uite ce-i, frate…Dă-mi ceasul înapoi…Are numele meu grevat pe el…Nici nu merge bine şi o să dai de necaz atunci când vei încerca să-l vinzi…Mai bine aşteaptă puțin aici şi o să te chem la mine ca pe un pelerin şi o să capeți nişte bani…”.
Necunoscutul a înapoiat ceasul. Ajuns în pridvor vlădica a poruncit ucenicului de chilie, părintele Serghie să meargă mai degrabă la poartă şi să-l cheme pe pelerinul care stătea acolo şi avusese bunătatea să îl conducă. Părintele a mers la poartă însă necunoscutului i se răciseră de-acum urmele.
-„Ia te uită ce om rău!”, a zis mitropolitul. „Ei, Domnul cu el”.
Aşezându-se pe un scaun şi odihnindu-se puțin, vlădica a poruncit să-i fie adus Teofil, iar când acesta a apărut, a arătat cu mâna către toiagul său şi a grăit zâmbind:
–”Prezicerea ta ,Teofile, s-a împlinit… Bățul ăsta costă nu mai puțin de 25 de ruble…Dar asta încă nu-i nimic, prietene, aici intră şi teama că neprietenul meu ar fi putut să-mi verse tot atât sânge cât apă fiartă ai vărsat tu din samovar…”
-„Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!”, a

răspuns fericitul cu vorba lui îndrăgită...
Drept încheiere vă voi povesti încă o întâmplare ce l-a încredințat o dată pentru totdeauna pe mitropolit de faptul că fericitul nu era un om obişnuit, ci însuşirile sufletului său erau pline de harul şi Darurile Sf. Duh...
Plimbându-se odată cu trăsura prin pădure vlădica a poruncit vizitiului să mâne la Kitaiev şi oprindu-se pentru un ceas a mers la chilia întâi-stătătorului ca să discute cu acesta o treabă oarecare. Pe drum s-a întâlnit cu fericitul Teofil. Acesta, în loc să ia binecuvântare, a scos de sub rasă un tăciune ars şi l-a aruncat la picioarele Arhipăstorului...Cei din jur au fost cuprinşi de uluire şi au crezut că vlădica se va mânia însă mitropolitul n-a dat acestui fapt nici cea mai mică atenție şi s-a grăbit mai departe ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Curând după aceasta, vlădica a venit iarăşi la Kitaiev, întâlnindu-l pe Teofil în curtea mănăstirii, l-a oprit şi i-a spus:
-„Ei, ştrengarule, demult n-am mai fost la tine în chilie. Astăzi după Liturghie vin să beau ceai la tine. Vezi numai, să nu mă ospătezi cu ceaiul de data trecută..."
-„Poftiți, poftiți, Înalt Preasfinția Voastră", a răspuns Teofil cu o închinăciune până la pământ. Nu se ştie dacă mitropolitul voia doar să stea de vorbă cu fericitul sau dorea să afle ce înțeles avea

întâmplarea cu tăciunele: fapt este că după Liturghie vlădica a mers la Teofil…Ce a făcut, fericitul? După ce s-a întors în chilie a poruncit îndată ucenicului să toarne apă într-un butoiaş şi apoi să arunce acolo nisip. După ce „terciul” a fost gata, fericitul a acoperit cu acel glod pereții locuinței sale, a uns uşile şi uşorii, a vărsat din belşug şi pe podea dându-şi şi pe față până ce a ajuns să semene cu un arab. Şi s-a aşezat pe laviță în mijlocul odăii aşteptând „sărbătoreşte” pe înaltul oaspete…După o jumătate de oră, uşa chiliei s-a deschis şi a intrat mitropolitul. S-a oprit în prag plin de uimire. Peste tot vedea murdărie şi neorânduială, iar stăpânul chiliei semăna nu cu un monah, ci cu un om ieşit dintr-un horn.
-„Ce înseamnă asta?”, a întrebat mânios Arhipăstorul.
-„Nu vă îndoiți de nimic, Înalt Preasfinția Voastră! Poftiți! Sunt după un incendiu. La mine a fost un incendiu, l-am stins şi m-am murdărit…”
Vlădica mânios i-a aruncat fericitului o privire disprețuitoare şi a plecat grăbit. Mai înainte însă de a intra el în trăsură, s-a apropiat în fugă Ivan, ucenicul de chilie a lui Teofil şi i-a înmânat 3 sticle cu apă.
-„De la cine? Pentru ce?”, a întrebat mitropolitul.
-„De la părintele Teofil, Înalt Preasfinția Voastră…A poruncit să vă dau un dar de ospeție: Spune, a zis,

că e bun pentru stins tăciunele.”
-„Pentru stins tăciunele? Ce mai e şi asta?”
-„Cum ați auzit, Înalt Preasfinția Voastră”.
-„Dar în sticle ce e ! Ia gustă!”
-„Apă”, a răspuns ucenicul.”Apă chioară, Sfinte Stăpâne”.
-„Apă chioară?”
-„Chiar aşa.”
-„Atunci pune-o la vizitiu în față. Se vede că ştrengarul a vrut să proorocească ceva.”
Au trecut câteva săptămâni. De acum era toamnă târzie. La ora 12 noaptea, pe data de 18-19 noiembrie 1844 unul din ascultătorii Lavrei, pe numele său Roman Baranov, a aprins cuptorul în prescurărie şi, împreună cu ceilalți ascultători a început să pregătească aluatul pentru prescuri. Supraveghetorul prescurăriei, rasoforul Vasilii Titov, împreună cu supraveghetorul brutăriei, rasoforul Leonid Zatvornâi, se pregăteau pentru primirea Sf. Taine. Au mers la utrenie, şi după ce au ieşit din biserică au plecat la chilie, pentru a citi rugăciunile cuvenite. Deodată, la 3 noaptea ascultătorul Iosif Alferov, care era de pază la brutărie, trecând pe coridorul ce despărțea prescurăria de brutărie, a simțit miros de fum înecăcios. Tulburat, Alferov a dat fuga să inspecteze dosul curții, unde era magazia de lemne şi unele anexe din lemn dar neaflând acolo nimic

suspect, a aruncat o privire pe gaura cheii de la uşa ce dădea spre scara dinspre pod, şi a văzut acolo o văpaie puternică. S-a aruncat după cheie de îndată şi când a deschis uşa, fumul l-a împresurat cu atâta putere, încât Alferov s-a dat înapoi speriat…Când s-a cercetat mai în amănunt, s-a dovedit că luase foc un planşeu de lemn din apropierea hornului ce ducea din cuptorul prescurăriei în hornul mare…S-a adunat obştea cu găleți şi s-au apucat cu toții să stingă focul, însă din pricina accesului anevoios şi a construcției acoperişului din fier, ostenelile lor au fost zadarnice. Focul se întețea din ce în ce mai tare ajungând să cuprindă brutăria şi prescurăria în întregime. Parcă spre a desăvârşi nenorocirea, în noaptea aceea era o furtună atât de puternică încât tăciunii aprinşi zburau chiar până la mănăstirea înțelege că pentru un asemenea lucru s-au găsit doritori cu atât mai
mult ca fericitul uitase cu desăvârşire de covor…
În fiecare săptămână, în zilele de duminică şi de praznic, veneau la părintele 2 militari care îl aveau la evlavie. Primul dintre ei, ofițer de stat major a generalului guvernator al Comenduirii Kievului, se numea Mihail Dimitrievici Pozdniak. Celălalt, tovarăşul său, era un ofițer nu mai puțin strălucit. Aceştia îl cinsteau atât de mult pe fericit încât prânzeau la el în chilie şi petreceau zile întregi în

discuții ziditoare. Odată, cei 2 prieteni s-au vorbit între ei să-i facă fericitului o farsă nevinovată: i-au şterpelit schima veche şi au comandat în oraş una nouă. Fericitul s-a întristat foarte tare şi se tânguia de pierdere. Atunci când vinovații i-au adus schimele, el a grăit zâmbind:
-„Poznaşilor! De ce ați făcut asta? M-ați băgat în păcat…Mă pregătesc să mă rog la împăratul – ia schima de unde nu-i! Vreau să fac o slujbuliță în biserică – ia schima de unde nu-i! Slavă lui Dumnezeu că mi-ați adus-o pe cea veche…”
-„Dar îmbrăcați-o pe cea nouă! A dumneavoastră nu mai e bună de nimic!”
-„Farsorilor! Cine se prezintă la paradă înaintea împăratului fără medalii şi fără ordine? În noua schimă încă n-am câştigat nimic, dar în cea veche – ceva mai poți vedea…”.
Şi fără să îmbrace măcar o dată schima nouă a trimis-o în veşmântăria peşterilor de departe…dar iată şi una din binefacerile ascunse ale fericitului. Trăia în Lavra ascultătorul N., care avea ascultare la livada Novopasecinâi. Ajungând la vârsta cuvenită, a fost chemat în armată ca recrut, a fost declarat apt şi „i s-a ras fruntea”.Tare s-a mai întristat tânărul nevoitor aşteptând apropiata despărțire de Sf. Mănăstire, dar nu putea să se răscumpere fiindcă nu avea bani. La puțin timp după asta s-a întâlnit cu fericitul, şi acesta din

urmă căutând spre el cu stăruință i-a zis:
-„De ce te-ai întristat, soldat? Nu vrei să slujeşti împăratului
pământesc? Vrei să rămâi în slujba Împăratului Ceresc?”
-„Of, nu sunt vrednic de mila asta de la Dumnezeu. Eu, păcătosul, n-am loc în Sf. mănăstire a Pecerskăi”, a spus cu tristețe ascultătorul plângând.
-„Hai, hai, nu plânge, nu fii trist,frate! Vei rămâne să viațuieşti în Lavră”, i-a răspuns fericitul şi şi-a văzut de drum.
Au trecut 3 zile. A venit pentru închinare la Kiev baroneasa Orlova-Cesmenskaia şi s-a înfățişat la părintele pentru spovedanie. Nu l-a aflat în chilie dar l-a văzut în curtea mănăstirii şi s-a îndreptat spre el. Ghicindu-i gândul fericitul a vrut să-i pună smerenia la încercare şi a luat-o repede spre pădure, ca şi cum nu ar fi văzut-o. Orlova a pornit pe urmele lui. Fericitul a mărit pasul…Orlova după el…Făcând întoarceri bruşte, abătându-se într-o parte şi în alta – încât Orlova ba îl pierdea din vedere, ba îl vedea iar în depărtare – fericitul a luat-o spre livada Novopasecinâi şi intrând pe portiță, a pierit din vedere. Emoționată, baroneasa s-a oprit nehotărâtă, însă spre fericirea ei la poarta grădinii se afla ascultătorul recrut N. S-a apropiat de el întrebându-l:

-„Spuneți-mi vă rog, părintele Teofil nu a trecut pe aici?”
-„Numai ce a intrat în grădină…”, a răspuns respectuos ascultătorul N., deschizând portița Orlovei.
-„Vă rog…”
În culmea fericirii, Orlova a scos din poşetă o pungă de aur şi i-a dat-o recunoscătoare lui N. Aurul ajungea nu doar pentru răscumpărarea din armată ci şi pentru acoperirea celorlalte nevoi ale lui N.Numele fericitului se bucura de atâta slavă în Kiev şi împrejurimi încât nici unul dintre oamenii evlavioşi şi credincioşi – iar pe atunci erau mulți – nu începea o treabă însemnată fără binecuvântarea lui. Fiecare cuvânt sau sfat al fericitului, oricât de aspru ori greu de împlinit era primit fără şovăială de închinători, ca un glas proorocesc din cer şi era împlinit întocmai.
*
Odată, fericitul mergea pe malul Niprului spre Lavră. Împreună cu el era ucenicul Pantelimon. Era cam 4 după-amiaza şi mai rămăseseră 2 ore până să bată clopotele de vecernie. Ajungând în dreptul locului unde sunt peşterile Lavrei, fericitul a văzut o lotcă bogată şi a zis:
-„Ştii, Pantelimoane, ce m-am gândit?”
-„Ce, batiuşca?”
-„Să trecem de cealaltă parte a Niprului. Acolo n-

are cine să se roage lui Dumnezeu, aşa că ne-om ruga noi pentru toți şi vom citi Sf. Psaltire.”.
-„Cum ştiți,batiuşca…”
Drumeții s-au apropiat de mal şi fericitul a dezlegat lotca ce nu avea vâsle şi a grăit către Pantelimon.
-„Şezi…”
-„Da’ cum o să mergem”, a răspuns nedumerit ucenicul. „Că nu avem vâsle, batiuşca…Trebuie să dăm fuga după vâsle”.
-„Nu trebuie…şezi când îți spun…”
-„Şi de vâslit cum faci? Cu mâinile?”
-„Da’ la ce-ți trebuie vâsle, nătărăule?”
-„Ca să umblăm pe apă…să cârmuim bărcuța…”
-„Şezi, şezi…Domnul cârmuieşte întreaga lume, o să cârmuiască şi luntrea noastră…”
Pantelimon s-a aşezat şi se uita să vadă ce-o să se mai întâmple. Fericitul a împins luntrea desprinzând-o de țărm, s-a aşezat în spatele bărcii şi a deschis Psaltirea.
-„Doamne, binecuvintează”, a grăit el şi s-a afundat în citire. Şi, o minune! Luntrea plutea singură, lin, înainte! Pantelimon stătea mut de uimire şi ținându-şi răsuflarea nu putea să scoată nici un cuvânt…Valurile legănau barca şubredă…Soarele îşi trimitea din înălțime prietenos razele calde…Un vânticel lin adia în văzduh, mângâind cu gingăşie feşele călătorilor…Deodată,

sub ochii ucenicului a strălucit ceva. Din apă au sărit o mulțime de peştişori de aur şi lăsându-se pe fundul bărcii, au început să salte…Pantelimon înlemnit a căutat întrebător spre fericit dar Teofil stătea nemişcat şi încrucişându-şi brațele pe piept, i-a făcut semn să tacă:
-„Linişte…taci… Sunt îngerii lui Dumnezeu… I-a trimis Domnul spre mângăierea noastră…”
Pantelimon a intrat într-o stare de răpire de nedescris şi de tot timpul se uita cu desfătare la peşti; şi atunci când lotca a început să se aproprie de țărm, peştii au sărit şi s-au ascuns în apă…
Făcând cale întoarsă, s-a întâmplat acelaşi lucru.
-„Pune pază gurii tale”, a grăit fericitul către ucenic. „şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor tale, şi să nu povesteşti nimănui, până la moarte mea, despre ceea ce ai văzut acum…”
Pantelimon a păstrat totul în mare taină până la moartea fericitului şi numai după aceea a povestit minunea multora dintre părinții Lavrei. Minunat este Domnul, „Care în cer şi pe pământ tot ceea ce voieşte face, pe mări şi în toate adâncurile… A lui este marea şi El a zidit-o pe dânsa…”
Nu mai puțin vrednică de minunată este şi următoarea povestire a ucenicului.
Lucrurile s-au întâmplat în mai 1853, adică la o jumătate de an înainte de moartea fericitului. Stareț trăia pe atunci în sihăstria Goloseev.

-„Pantelimoane!”, i-a zis o dată, după prânz, ucenicului. „Să mergem în pădure să ne rugăm lui Dumnezeu”.
Au mers. Au umblat prin pădure până ce-au istovit. Fericitul citea pe drum Evanghelia, cânta psalmi şi împletea ciorapi , iar ucenicul tăia cu secera iarba şi o vâra într-o plasă de sfoară, pentru a hrăni, la întoarcere, tăuraşul. Când a venit seara şi soarele a început să apună, drumeții au plecat spre casă. Trecând pe lângă locul unde unde este acum Sihăstria Preobrajenski, starețul s-a oprit, zicând:
-„Auzi, Pantelimoane, să ne aşezăm pe dâmb şi să ne uităm la sfânta Lavră.”
Ucenicul obosit atâta aştepta şi, întinzându-se pe iarbă plin de mulțumire a prins să moțăie. Fericitul a scos o bucățică de gheață, a topit-o în apă şi adăugând puțină miere a început să-şi întărească puterile sleite. A trecut jumătate de ceas. Fericitul a strigat :
-„Pantelimoane! Vin drumeți… Fugi de-i cheamă…”
Ucenicul s-a trezit şi a văzut pe drum o ceată de închinători pe care i-a chemat să vină la fericit.
-„Dumnezeu să vă ajute!”, i-a întâmpinat fericitul.
-„Mulțumim, batiuşca”, au răspuns mujicii.
-„Pesemne că n-ați mâncat nimic!”
-„De unde, batiuşca…Am mâncat apă cu posmagi, dar mâncare caldă n-am pus în gură de o

săptămână întreagă…”
-„Nu-i nimic…Şedeți, mai stați puțin de vorbă…Maica Domnului ne va hrăni pe toți îndată…”
Apoi a scos din coş un ceaun de tuci, a săpat cu cuțitaşul o groapă mică în pământ şi l-a trimis pe ucenic să adune vreascuri.
-„Vreascuri? Da’ ce faceți cu ele, batiuşca?”, întrebă uimit ucenicul știind că n-are ce să pună pe foc.
-„Tontule! O să fierbem păsat… Nu vezi că trebuie să dăm mîncare la închinători?”
Vreascurile au fost aduse dar nu aveau cu ce aprinde focul.
-„Ei, poftim necaz”, spuse cu supărare Pantelimon. „Nu-i foc, batiuşca”.
-„Dar Dumnezeu?!” a răspuns fericitul cu încredințare. Şi înălțându-şi ochii spre cer începu să se roage: „Doamne! Înaintea Ta merge focul şi fulgerele tale luminează lumea… Ci ascultă Doamne glasul rugăciunii mele, când strig către Tine, când ridic mâinile mele spre Biserica Ta cea Sf… Auzi-mă: să mănânce săracii şi să se sature şi să laude numele Tău cel prea bun!” Spunând asta a făcut o metanie mare către răsărit şi a blagoslovit ceaunul:
-„În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf Duh…”
Dar numai ce a rostit aceste cuvinte, că sub ceaun

s-a ridicat un firicel cenușiu de fum și vreascurile s-au aprins cu flacăra strălucitoare… Văzând minunea Pantelimon vroia s-o rupă la fugă, dar fericitul i-a poruncit să rupă iarbăși s-o arunce în ceaun. El a pus câteva pietricele luate din coș și o bucățică de gheață. Când totul a început să fiarbă, fericitul fără a opri rugăciunea, a mai binecuvântat o dată ceaunul și a amestecat:
-„Ei, acum gustă!”, a rostit el întorcându-se spre ucenic.
Pantelimon a luat puțin pe vârful lingurii și a lins neîncrezător; apoi a mai luat o dată și a gustat o lingură întreagă.
-„Batiușca! Păi e terci de griș…”, a strigat în culmea uluirii.
-„Da, toarnă oaspeților mai iute, nătărăule, că se răcește”.
Ucenicul a înșfăcat ceaunul cu bucurie și cu teamă și a început să toarne în străchinele de drum ale închinătorilor; dar o, minune! Oricât ar fi turnat, terciul nu se împuțina. Toți fuseseră hrăniți, îndestulați, iar ceaunul era parcă plin. Şi aşa cum au fost înmulțite pâinile în pustie pentru a ajunge la o mulțime de popor (Mt. 14, 19-20) aşa şi acum a fost înmulțită hrana prin rugăciunile fericitului…
-„Ei, acum rămâneți cu Dumnezeu”, a grăit fericitul către pelerini, după ce aceștia au terminat de mâncat. „Mergeți în Sf. Lavră și rugați-vă pentru

toți…”
Mujicii au pornit la drum și când au ajuns la Lavră au început cu bucurie și cu teamă să povestească tuturor despre minunea la care fuseseră martori. Mare este Dumnezeul nostru care a deschis porțile cerului, a plouat mană și a trimis mâncare până la saț și au mâncat și s-au săturat… Căci tot ce veți cere cu credință, rugându-vă veți primi…
*
În ziua de 5 iulie a anului 1853, la ora 8 dimineața, a venit în Lavră igumena Serafima din mănăstirea Kievo-Florovski împreună cu iconoama sa, monahia Agnia, pentru a-l ruga pe mitropolit să slujească Sf. Liturghie cu prilejul praznicului Icoanei Kazanskaia a Maicii Domnului. Vlădica le-a primit cu multă dragoste și a acceptat cererea lor.
-„Bine, bine…”, a grăit el, „vin, vin neapărat… Numai să pregătiți tot ce trebuie pentru slujbă…”
Igumena dădu să-și ia rămas bun însă mitropolitul o opri.
-„Unde pleci, cinstită maică? Acasă, pesemne?”
-„Cred că acasă, Înalt-Presfințite”
-„Nu vrei să vii cu mine la Kitaiev? Avem acolo un paraclis cu hramul Preacuviosului Serghie. Astăzi mă pregătesc să slujesc Sf. Liturghie acolo. Uite, ai să te rogi și tu acolo cu noi.”
-„Blagosloviți, Sf. Stăpâne… Cu mare plăcere…”
Mitropolitul a început să se agite pregătindu-se de

drum dar spre marea sa amărăciune nu-ți găsea mătăniile. De obicei îi dispăreau foarte des din scrin felurite lucruri: batiste, brâuri, mătănii… pe care le împărțea de blagoslovenie iar câteodată, neavând bani la îndemână, chiar ca milostenie.
-„Ah, ce necaz… Oare nu cumva am uitat mătăniile la Goloseev?”
L-a chemat pe ucenicul de chilie, părintele Nazarie.
-„Nu le vreți pe ale mele?”, a propus maica Serafima.
-„Pe ale tale? Și tu să rămâi fără metanii? Nu este bine! Se zice că-i semn rău… Ei, oricum ar fi, dă-le pe ale tale…”
Igumena i-a dat metaniile vlădicăi şi au plecat împreună cu Agnia la Kitaiev.
Sihăstria K. era foarte agitată. Totul se scutura, se curăța, se deretica. Mitropolitul înştiințase cu mare întârziere despre sosirea sa şi paraclisierii luați pe neaşteptate, se agitau şi fugeau prin biserica pregătind odăjdiile, iar veşmântarul şi întâi-stătătorul erau cu totul istoviți. Pentru a nu scăpa sosirea vlădicăi, încă din zori fusese trimis un stăjer în clopotniță care să ia aminte la toate trăsurile care treceau. Şi iată staja, văzând echipajul igumenei de la Florovski şi luându-l drept echipajul mitropolitului, a strigat cu zelul propriu ascultătorilor:
-„Vine”

Clopotarul atâta aștepta și a bătut cumâna tare toate clopotele.
Neîntârziat a ieșit din biserică obștea cu prapurii, cu crucea, cu aghiasmă şi în frunte cu întâi-stătătorul s-au rânduit câte 2 la porți.
Trăsura s-a apropiat, vizitiul a oprit caii însă în locul vlădicăi a ieşit… Serafima, igumena de la Florovski. În curând a sosit şi mitropolitul. Liturghia a fost slujită sărbătoreşte, precum se cuvenea. Biserica şi curtea erau pline ochi de închinători. La Liturghie şi Tedeum a luat parte şi părintele Teofil care, după obiceiul său stătea întors pe jumătate, cu spatele la ceilalți. După sfârşitul Liturghiei, mitropolitul a început să binecuvinteze poporul iar egumena Serafima împreună cu Agnia s-au îndreptat spre porți, ca să plece acasă. Teofil le-a tăiat calea şi fără a răspunde la salutul Serafimei a scos din buzunar o sticlă cu nisip şi a presărat-o peste capul ei. Serafima a țipat speriată şi s-a îndreptat spre porți în mare tulburare. Când să intre în trăsură s-a apropiat în fugă Ivan, ucenicul părintelui Teofil, şi i-a înmânat Agniei o cămaşă femeiască lungă în care era înfăşurat un snop de secară.
-„Ah, Dumnezeule, ce-i asta?”, s-a tras înapoi Agnia.
-„Nu vă temeți. Batiuşka Teofil a trimis asta cu mesajul:«Agnia să-şi strângă spicele şi să şi le ia,

iar mie să-mi trimită paiele inapoi»”.
Agnia a primit darul foarte tulburată şi l-a pus în trăsură. Ce voia să prezică fericitul? Iată ce: îndată ce au ajuns acasă Seradima s-a simțit rău iar către seară a căzut la pat. De hram, când mitropolitul a venit să slujească Liturghia, Serafima deja nu mai era în stare să se scoale din pat. Vlădica a aflat de la surori despre bolala ei neaşteptată şi s-a întristat peste măsură.
-„Dumnezeu să o păzească. Atât de tânără, înfloritoare, plină de viață, şi a slăbănogit…Haideți să o mângâiem”. Si a plecat cu generalul guvernator, cneazul Vasilcikov ce se afla acolo- o pildă de fiu adevărat şi iubitor de Dumnezeu. Când au intrat în dormitor bolnava zăcea nemişcată. Băgând de seamă venirea înalților oaspeți a dorit să se ridice dar Vlădica a oprit-o.
-„Mătăniile, îți aminteşti de mătănii? Presimțirea mea s-a îndreptățit…” Şi i-a dat maicii Serafima blagoslovenia arhierească şi i-a urat grabnică însănătoşire.
Spre seară Serafimei i s-a făcut mai rău iar pe 10 iulie, în ziua pomenirii preacuviosului Antonie de la Pecerska şi-a simțit venirea morții şi a poruncit să se trimită în Lavră o trăsură pentru a-l aduce pe duhovnicul ei, Ieroschimonahul Partenie. Când părintele a ajuns la ea cu Sf. Daruri era prea târziu: Serafima murise.

În locul răposatei a fost aleasă ca igumenă Agnia, şi în data de 12 iulie, Agnia a intrat în noua sa îndatorire.
*
Pe data de 13 septembrie 1851, într-o zi de vineri, la ora 7 seara împăratul Nikolai Pavloviki (Nikolai I), însoțit de marii duci Nikolai şi Mihail Nikolaieviki, a sosit la Kiev. Fiind deja întuneric şi venind pe un drum neîndemânos, țarul nu avea timp să treacă prin Lavră, aşa că a mers de-a dreptul la guvernatorul militar acasă.În ziua următoare, 14, cu prilejul praznicului Înălțării Sf. Cruci, călătorii au luat parte la Liturghia săvârşită de mitropolitul Filaret. Ulterior, la ora 11 a avut loc inspecția trupelor în piața Esplanadei de unde Țarul a mers în Catedrala Sf. Sofia, iar de acolo în mănăstirea Mihailovski; după aceea a inspectat oraşul, fortificațiile renovate, celelalte anexe şi arsenalul. Pe 15 septembrie, Țarul a plecat însoțit de duci să inspecteze trupele în Elisavetgrad.
Pe data de 19, la ora 12, Țarul s-a întors singur la Kiev. La ora 2 după-amiază, însoțit de generalul guvernator şi de inginerii militari a inspectat lucrările de la fortificații şi de la porțile noi numite Nikolskie, a trecut pe jos pe lângă grajdurile Lavrei, aflate lângă mănăstirea Nikolskii, până la Catedrala Militară. Cu echipajul a trecut prin Pecerska tăind calea fericitului. Toate strădaniile

vizitiului au fost zadarnice: caii se smunceau ba la dreapta, ba la stânga, dar chip să-i mişte nu s-a găsit.
Ţarul era interesat de monahul îmbrăcat într-un caftan zdrenţuros. Cei din suită s-au aruncat fără întârziere asupra lui Teofil şi l-au adus înaintea Ţarului.
-„Ce fel de om eşti tu?”
-„Om a lui Dumnezeu”, i-a răspuns fericitul cu simplitate copilărească.
-„Ştiu că a lui Dumnezeu dar de unde vii şi încotro te duci?”
-„De unde vin, acolo nu mai sunt…Unde sunt acum, vede toată lumea…Unde o să fiu, numai Dumnezeu ştie…”
Ţarul a privit întrebător către însoţitorii săi şi s-au grăbit să-i explice că e vorba de un monah nebun pentru Hristos.
-„Monah nebun pentru Hristos?…Ciudat…”.Şi întorcându-se către Teofil l-a întrebat:
-„Ei, mergi cu Dumnezeu…Urează-mi drum bun”.
-„Nu, împărate…trebuie să treci prin spini”, a răspuns fericitul suindu-se liniştit în teleaga sa.
În acea clipă, caii s-au tras într-o parte iar echipajul împărătesc a pornit înainte. Ţarul a auzit cuvintele prooroceşti ale părintelui şi s-a uitat curios la ciudatul monah.
Pe 20 sept. Dimineaţa, Ţarul a vizitat pe

neaşteptate Lavra unde a intrat în biserica mare în timpul Sf. Liturghii când se cânta Axionul. După obişnuitele rugăciuni pentru călătorie, Ţarul cerând să nu fie petrecut cu fast a luat binecuvântare de la mitropolit şi s-a îndreptat spre Sankt- Petersburg.
În anul 1852, Ţarul a vizitat pentru ultima oară Kievul apoi a urmat războiul Crimeii în care a murit – duminica la 5 octombrie, la ora 11 dimineaţa. În dialogul cu mitropolitul Ţarul ar fi vrut să ştie ce soartă aşteaptă Rusia în viitor.
-„Dar asta nu ştie nimeni afară de Dumnezeu”, a suspinat mitropolitul.
-„Ştiu, ştiu, că aşa e…”, a răspuns Ţarul „dar ştiu că sfânta Lavră a fost mereu bogată în monahi evlavioşi ce poartă în sine duhul adevăratei vieţi nevoitoare…Oare nu mai aveţi şi acum părinţi însufleţiţi de har, la care aş putea să cer sfat cu privire la proiectele mele politice?”
-„Este, Împărate”, zise mitropolitul „este un astfel de bărbat… Şi cu toate că felul lui de viaţă nu aduce deloc cu cel al monahilor totuşi pot să vă încredinţez că sub acoperământulu simplităţii şi nebuniei sale se ascunde harul Duhului Sfânt şi darul înaite-vederii”
-„Oare nu este cumva un monah înalt, pe care l-am întâlnit în drum?
Pe cât îmi amintesc, călătorea atunci într-o teleagă

trasă de un tăuraş…”
-„Nu te înşeli Împărate. El schimonahul Teofil…Dacă Măria Voastră doreşte îl voi înfăţişa numai decât. Trăieşte în sihăstria Kitaiev şi peste un ceas îl va aduce trasura mea”
-„Nu , nu e nevoie vom merge noi personal la el… Va fi mult mai bine aşa…”După convorbirea aceasta a vizitat catedrala Sf. Sofia şi s-a îndreptat către sihăstria Kitaievului. În ciuda faptului că mitropolitul a trimis un călăreț care ducea poruncă de a se face totul ca Teofil să fie reținut pentru toată ziua în mănăstire, fericitul s-a strecurat pe porți şi a plecat în pădure. Înainte văzând cu duhul apropierea echipajului imperial, i-a ieşit în întâmpinare în Goloseev, ascunzându-se după un copac mare. Apoi aştepta clipa când echipajul va urca dealul la pas. Şi-a zgârâiat până la sânge mâinile şi față şi a scormonit un furnicar şi s-a aşezat pe spate în mijlocul lui.
În acea zi vremea era însorită şi caldă. Țarul a tăcut tot timpul şi privea locurile cuprins de îngândurare. Deodată privirea sa ageră s-a oprit asupra unei pete negre.
-„Ce-i acolo un cadavru sau ce?”
-„Gavriil !, ia uită-te tu, frate”, s-a ardesat mitropolitul camerierului care şedea pe capră.
-„E un om care zace Î.P-voastre. Atâta doar că nu e mort ci e viu, i se mişcă picioarele…Zace pe un

furnicar.”
-„Ciudat”, zice Țarul şi porunci vizitiului să mâne acolo. Când s-au apropiat de furnicar, Teofil zăcea nemişcat. Mâinile erau încucişate pe piept şi pe tot trupul şi fața lui roiau grămezi de furnici.
-„E schimonahul Teofil”,i-a şoptit mitropolitul Țarului.”Este chiar părintele la care mergem. Teofil, de ce zaci aici? Ridică-te, pârlitule! Țarul vrea să stea de vorbă cu tine…”
Tăcere.
-„Ciudat”, a zis Țarul şi s-a întors la traăsură.
-„Nu! Lucru are un rost MăriaVoastră. Inima mea simte că năzbâtia lui este cu tâlc”.
Oricât s-a străduit Vlădica să-i tâlcuiască Țarului fapta n-a putut ajunge la un răspuns limpede.
A trecut câtva timp. Rusia a declarat râzboi Turciei. Pe 2 septembrie 1854 flota aliată (70.000 de englezi, francezi şi turci) a ajuns la țărmul Crimeii. Armata rusă s-a pregătit pentru o apărare deznădăjduită în frunte cu vitejii amirali Kornilov, Nahimov şi Istomin. În acest război au ajutat la întărirea fortificațiilor, chiar şi femeile cu copii. Una dintre baterii a fost ridicată numai de către femei drept care s-a şi numit „Bateria fetelor”.
Împovărat de amar, Țarul Nikolai, îmbătrânea pe timp ce trecea; a răcit şi a căzut la pat şi apoi chinuit de întristare a murit.
Mitropolitul a aprimit vestea cu lacrimi în ochi.”nu

mai e în Rusia părintele nostru drag. Nu o să-l mai vedem între zidurile mănăstirii noastre…Nu o să-i mai auzim glasul împărătesc…Îți aduci aminte Gavriile călătoria pe care am făcut-o cu Țarul la Kitaiev? Ți-aduci aminte de furnicar? ”
-„Cum să nu-mi amintesc Sfinte Stăpâne, asta a fost acum 3 ani.”
-„Ei bine, să ştii că proorocia lui mie limpede ca lumina zilei…Furnicile sunt vrăjmații înverşunați ai patriei noastre; mâinile încrucişate şi ochii închişi earau semnul morții grabnice a iubitului nostru Țar…”
Într-o omilie rostită cu prilejul Duminicii toturor Sfinților, Sf. Ion Maximovici spune: ”Iată acum nu ce mult de vremurile noastre, a venit în Kiev Țarul Nikolai I. Acolo l-a întâmpinat, aşezat pe podea fericitul Teofil, i-a dat diferite povețe şi Țarul, cârmuitorul autocratat, înaintea căruia tremura Europa, lua aminte la glasul lui”.
Cu puțin înainte de sfârşitul său care s-a întâmplat în ziua de 23 aprilie a anului 1853, fericitul Teofil s-a mutat din Kitaiev în Goloseev. N-a făcut asta silit de mai-mari şi nici din voia sa, ci împlinind dorința întâi-stătătorului de la Goloseev, care nutrea față de fericit sinceră dragoste şi cinstire.
-„Fie după voia ta”, i-a zis fericitul ca răspuns la călduroasa chemare a sa. „O să mă mut la tine,

dar ține minte – mă voi întoarce ca să mor în vechiul cuib”.
Aceste cuvinte s-au dovedit proorocești: în ziua de 15 iulie, fericitul Teofil, la porunca mitropolitului s-a întors iar la Kitaiev…
În ultima vreme a vieții sale pe pământ începuseră să-l slăbească puterile văzând cu ochii; el nu voia să se supună trupului şi se înstrăina de orice odihnă trupească mângâindu-se doar duhovnicește: cugetarea la Dumnezeu şi rugăciunea. În acestea îşi găsea el mângâierea şi bucuria…În acestea simțea el că se află singurul izvor al tăriei şi puterii sale: căci îndată ce începeau să-l strâmtoreze suferințele trupeşti, se scula la rugăciune, înnoindu-şi sufletul şi trupul precum „tinerețile vulturului”. Astfel, fără a-şi schimba felul de viață şi obiceiurile, fericitul continua să trăiască la fel ca mai înainte: blând cu obiceiurile, tăcut, smerit cu inima, umilit cu duhul, neprihănit cu fapta, osârduitor la toată osteneala, iubitor de mâncare proastă şi pat aspru, zdrențăros la port, trăind într-o chilie strâmtă, plin de suferințe trupeşti, izvor al bucuriei sufleteşti, necazuri, lipsuri şi nevoi – de dragul Preaiubitului Hristos Domnul. O, ce mare dragoste neiubitoare de sine! Ce mare nevoință întru cugetare şi răbdare ce întrece puterile omeneşti!
Oricine putea să aibă în el o pildă vrednică de

cinstire. Fața lui, luminată de curăția sufletului, era o icoană a blândeții, smereniei şi simplității evanghelice. Privirea sa adâncă şi fruntea sa îngândurată dădeau mărturie limpede asupra faptului că mintea lui era întotdeauna prinsă cu cele nevăzute. Viețuind cu oamenii la arătare, fericitul petrecea lăuntric cu Dumnezeu, călătorind cu mintea în cer. Dar numai cei care aveau cunoştință de „lucrarea minții" puteau vedea că el săvârşeşte mereu şi fără încetare rugăciunea în mintea şi inima sa.

Prima stare a vieții duhovniceşti – calea mult-pătimitoare şi mâhnicioasă a crucii, lupta cu sine însuşi, cu lumea şi cu diavolul era pentru el terminată; venise cea de a doua stare: adânca pace şi tihnă a sufletului care, biruind cu harul lui Hristos patimile omeneşti, era deja curățit, luminat şi în tainică părtăție cu Dumnezeu, aflase încă de aici de pe pământ zălogul viitoarei fericiri cereşti… Noi, oamenii păcătoşi care nu ne-am curățit inima de patimi, nu putem atinge cu mintea această minunată taină a stării harice a sufletului dreptului, căci în această lume ascunsă pentru noi, domnesc cu totul alte legi care nu se potrivesc cu măsura noastră pământească. Noi nu putem decât să contemplăm cu evlavie câteva raze ale acestei curății luminoase, ajunse la asemănarea cu Dumnezeu, dar şi acestea sunt cele mai slabe care

împotriva voii purtătorilor acestui har, străbat prin jur cu faptele, cuvintele şi mişcările lor neobişnuite. Lovindu-ne inimile cu căldura harului, ele covârşesc şi smeresc mintea noastră cu neobişnuita strălucire a lucrurilor, atrăgându-ne inimile către aceşti minunați aleşi ai lui Dumnezeu.

Felul de viață din sihăstriile Kitaiev şi Goloseev, adică din sihăstriile unde a trăit starețul Teofil, se deosebeau prin caracterul lor patriarhal în duhul cucerniciei monahale. După vecernie aici nu mai putea fi întâlnit nici un mirean: aceasta era parcă vremea rânduită pentru plecarea lor din mănăstire. Obştea avea libertatea să-şi caute loc potrivit pentru rugăciune: fiecare se afla sub „smochinul său”, sau în colțişorul tihnit, în grădinița din fața chiliei sau în livadă. Iată mărturia vestitului nevoitor – fericitul Partenie, căruia îi plăcea să se plimbe prin livadă, atunci când locuia în Goloseev: „Pe aici se poartă duhul Preacuvioşilor părinți ai Pecerskăi; şi dacă este pe pământ bucurie şi mângâiere, este în liniştea pustiei.Oamenii ne despart de Dumnezeu, iar pustia ne apropie de El…”

De aceeaşi gândire duhovnicească se ținea şi fericitul Teofil, care stătea cu zilele în pădure. Acolo, în afară de o buturugă mare pe care se ruga în genunchi, mai avea şi o scorbură uriaşă a unui

stejar bătrân tăiat în care atârna un crucifix şi ardea candela. Aşa petrecea el nopți şi zile, rămânând singur cu Cel Singur, fiindcă „împărtăşirea noastră este cu Tatăl şi cu Fiul Lui Iisus Hristos” (I In.1,3).
Câteodată, în zilele fierbinți de vară, Teofil era văzut în pădure gol, lucru pe care îl făcea ca să-şi lase trupul şi aşa istovit de o neobişnuită înfrânare şi postiri, pradă țânțarilor şi altor gânganii veninoase. Şi aşa cum Adam cel zidit mai înainte de cădere umbla gol şi nu se ruşina, aşa şi fericitul nu se ruşina de goliciunea sa, „îmbrăcat fiind cu veşmântul nepătimirii”.
În ultimele zile ale vieții sale era văzut şi în Lavră, unde venea în fiecare zi să slujească un acatistMaicii Domnului înaintea icoanei Sale făcătoare de minuni numită: „Censtohovska”, care se află până acum în brutăria obştii. Aflarea acestei icoane s-a întâmplat în anii 40 ai veacului trecut. Atunci a venit la Lavra o țărancă bolnavă, din gubernia Voronej, declarând că i s-a arătat în vis Maica Domnului şi i-a poruncit să meargă la Lavră şi să caute icoana Ei cu acest nume, aflată în uitare în brutăria obştii. „Dacă se va face moliftă pentru tine înaintea ei, vei fi sănătoasă”, a spus Împărăteasa Cerurilor şi s-a făcut nevăzută….La rugămințile stăruitoare ale femeii, monahii Lavrei au căutat cu luare aminte şi au găsit, printre

lucrurile vechi din magazie, un tablou făcut sul pe care era înfățișată Maica Domnului. Bolnava a cerut îndată moliftă înaintea icoanei şi a plecat acasă vindecată. De atunci icoana a fost atârnată cu cinste pe perete şi cei ce se închinau cu credință primeau tămăduiri...

Un tânăr din slobozia Kotevna, gubernia Harkov, pe nume Gherghi Krivuşa, suferea de la 5 ani de un reumatism chinuitor. Tatăl său Grigori a făgăduit cu jurământ să facă pentru icoană o îmbrăcăminte de preț dacă fiul i se va însănătoşi. Aşa s-a întâmplat iar tatăl a dat comandă la Moscova – 1887 – de o îmbrăcăminte din argint, care dovedeşte până azi minunea care s-a săvârşit. Iar chivotul scump, aurit şi sculptat în care se găsea icoana, a fost făcut prin râvna răposatului chelar, arhimandritul Levkie şi a monahului Amfilohie.

Slujba o săvârşea într-un mod original: Înhăța de la paraclisierii Bisericii Mari primele odăjdii care se nimereau, se înveşmânta şi mergea pe la chiliile fraților ca să adune cântăreți pentru acatist. Dacă se împotrivea cineva era bătut fără cruțare cu toiagul. Slujbele fericitului erau întotdeauna mărețe participând o mulțime de oameni.

În ultimele luni ale vieții sale fericitul vorbea mai mult cu oamenii dându-le sfaturi şi povețe şi îndemnându-i să nu uite la rugăciunile lor pe

„puturosul” Teofil. Se observa o adâncă cunoaştere a Sf. Scripturi, al cărei tâlc şi duh îl pătrundea cu inima luminată de harul lui Dumnezeu şi călăuzită de experiența vieții duhovniceşti.
El repeta adesea:
-„Iubiți-vă unul pe altul cu dragoste sfântă şi nu țineți mânie. Nu vă lăsați amăgiți de nimic; nu vă alipiți inima de nici un lucru pământesc; toate acestea le vom lăsa aici şi ne vor urma numai faptele cele bune. Bine va fi de trăit în Rai cu Dumnezeu: dar să nu dea Domnul să ajungă careva în iad cu dracii!...Trebuie să vă îngrijiți de suflet mai mult decât de trup, să vă rugați mai des şi să vă plângeți păcatele, dar nu numai pe ale voastre ci şi pe ale aproapelui vostru; fără asta nici un trup omenesc nu se va mântui...Mulți credincioşi sunt azi şi mulți s-au îndepărtat de turma lui Hristos. Vai lor...Păstorul nostru este Domnul. Toate oile Sale merg în urma Lui împlinind poruncile. E drept, sunt şi oi slabe şi bolnave dar şi acestea se țin de turmă. Cei care şi-au pierdut credința însă sunt cu totul despărțiți de turmă şi lepădați spre mâncarea fiarelor. Ei nu ascultă glasul Lui. Oile Mele ascultă de glasul Meu şi Eu le cunosc pe ele şi ele vin după Mine...Nu vă cunosc pre voi; plecați de la mine – le va zice în ziua înfricoşatei Judecăți.”
Cunoscutul pelerin Iv. Ivanov Troițki, mort în

1897, om ce avuse prilejul să îl vadă pe fericitul Teofil cu puțin timp înainte de moartea sa, stătuse aproape o vară întreagă la Kitaiev. A terminat cursurile Seminarului duhovnicesc din Tveri. A trăit pelerin mai mult de 50 de ani. Înainte de moarte a postit şi s-a împărtăşit în mănăstirea Sofievski din oraşul Rîbinsk. După aceea a plecat la Moscova însoțit de duhovnic şi a rămas la nişte necunoscuți. Stăpâna casei s-a neliniştit de starea sănătății lui însă Ivanov i- a spus: „Nu te tulbura, matuşca, mai apoi o să rămână 6 luni îngerii în casa ta iar după mine o să vină din Bejeţk Feodor Feodorovici – un negustor vestit”. În pofida marii sale slăbiciuni a mers la priveghere de unde a fost adus în stare de nesimțire. S-a trezit dimineața la ora 7 şi a întrebat: „Pentru ce Liturghie bat clopotele?”. I s-a răspuns: „Pentru cea de dimineață; mai dormiți până la cea de după-amiază; o să vă trezim noi”.Bolnavul a adormit pentru a doua oară dar nu s-a mai trezit. Negustorul F.F. a anunțat moartea bătrânului. A venit la Moscova şi i-a adus trupul la Bejeţk, unde l-a înmormântat în cimitirul oraşului.

„Nu stăteam mult la el în chilie”, povestea Troiţki lui V.I.Bobkov, monah al Lavrei Kievo-Pecerska, „ci mai degrabă umblam prin pădure. Acolo fericitul mă punea să citesc la Psaltire cu voce tare iar câteodată mă oprea şi tâlcuia din cele citite; iar

când oboseam, mă trimitea la Goloseev după lapte, pe care lăptăresele ni-l dădeau cu mare bucurie şi pe care îl beam în pădure. După ce ne întorceam acasă, fericitul îi primea pe pelerini, iar eu fierbeam găluşte cu care-i hrăneam…”
Iată alte impresii ale lui Troițki, adunate din scrisorile lui către părintele Adrian, stareț la sihăstria Iugsk-Dorofeev: „Domnul m-a învrednicit să-l slujesc pe fericitul Teofil chiar şi aşa, fără destoinicie. Numai privindu-l pe acest iubitor de Dumnezeu, istovit de nevoințe, văzând viața lui de neprătuns cu mintea, fără prieteni printre oameni, surghiunul lui din lumea mare şi strălucitoare, zdrențele lui în care umbla şi la biserică şi în mănăstire – fără de voie trezesc mintea mea adormită, făcând-o să se cucernicească. Viața lui, pildele lui, observațiile şi lecțiile ziditoare pe care mi le-a dat vi le voi povesti când ne vom întâlni…I-a părut rău să se despartă de mine. La început a dorit să rămân până la Pocrov (Praznicul Acoperământului Maicii Domnului – în Ucraina o sărbătoare foarte importantă), apoi a vrut să iernez la Kiev drept care m-a şi pus să înaintez cerere la vlădica din Tveri pentru eliberarea paşaportului pentru încă un an. Însă dorul de dumneavoastră m-a oprit de a mă învoi la cererea lui şi gândurile mele erau pline de îndoieli – dar când am primit scrisoarea dumneavoastră care mă chema în chip

hotărât, fericitul a prevăzut starea de fapt şi m-a binecuvântat, zicându-mi: Acuma n-am nevoie de tine: mergi unde te cheamă; şi m-am minunat de înaintea lui vedere…”

„Îmi amintesc de parcă ieri s-ar fi întâmplat – îi povestea o doamnă – cum am venit într-o zi la Goloseev cu o ceată întreagă. Mama mea îl cunoştea bine pe fericit şi îmi poruncise să i-au binecuvântare de la părintele. Când am ajuns noi, părintele nu era în mănăstire aşa că am plecat în pădure să-l căutăm. N-aveam pe atunci decât 6 ani iar frăţiorul meu Şura – 5. Pe când ne zbenguiam noi şi ne jucam, văd sub buza unei râpe adânci un stejar uriaş tăiat. Şura, am ţipat eu, acolo e un copac cu o scorbură! Acolo am văzut un monah slab, înalt, stând şi rugându-se. Pe cap avea un fes asemănător cu cel al Sf. Serafim, iar în mâini o carte deschisă. Nu m-am speriat şi am alergat la tovarăşii mei, strigând: Veniţi! Veniţi! Părintele Teofil stă în scorbură!…Fericitul a ieşit înaintea noastră. Faţa lui era atât de luminoasă şi zâmbea sfânt.Ne-a blagoslovit pe noi, copiii. S-a apropiat de Şura şi i-a spus: Tu eşti copil bun, blând, drag, ascultător…Să te blagoslovească Domnul…Ei, dar cei buni şi lui Dumnezeu îi trebuie…

După aceea s-a apropiat de mine, şi-a aşezat mâinile pe capul meu, m- a netezit şi a suspinat adânc: Biet copil…Amară este soarta ta…O viaţă

întreagă te vei osteni pe pământ şi n-o să ai parte de recunoştință de la nimeni…După asta Şura s-a îmbolnăvit şi după 3 luni a răposat iar eu pătimesc singură de o viață: mi-am cheltuit puterile pentru străini şi n-am parte de recunoştință…Dar asta nu e totul…S-a apropiat sora mea Pelaghia Grigorievna Ianovskaia iar fericitul s-a aruncat parcă asupra ei: Vezi, proasto, câtă lume ai adus?! Să fi adus doar 2 dar tu ai adus 17 suflete sub blagoslovenie. Ai plănuit să-l smulgi pe părinte de la rugăciune…Dacă eşti aşa de deşteaptă, ia să-i duci înapoi prin râpa aceea…Şi a arătat o râpă mare. Noi am rămas nedumeriți. Cei mai în vârstă cugetau în sinea lor: dacă trecem prin râpă, acolo e smârc şi o să ne murdărim încălțămintea, ba chiar s-ar putea ca cei mici să răcească. Şi profitând de faptul că fericitul a intrat iar în scorbură, noi, fără a sta mult pe gânduri, am făcut cale întoarsă prin loc uscat…

Nu cu mult timp după această întâmplare, mama mea, Agafia Ivanovna Cernikova a mers la fericitul împreună cu o văduvă, negustorească din Kiev – Xenia Ivanovna Mizerinkova. L-au găsit acasă pe fericit. A aşezat-o pe mama pe laviță şi întorcându-se către negustorească a grăit: Ei, Xenia Ivanovna…Îndată ce ajungi acasă să-mi pregăteşti colțunaşi cu varză. Vezi, să iasă gustoşi. O să-l trimit pe ucenicul meu Ivan după ele.

În drum spre casă, Mizernikova i-a spus mamei: Pentru numele Domnului, pregătiți dumneavoastră ceea ce a comandat părintele Teofil.Drept să vă spun n-am când…o să vă trimit făină şi ulei. Mama s-a învoit şi a pregătit colțunaşii. În ziua rânduită a venit Ivan, aducând cu sine un cozonac uriaş, moale precum şi 2 prescuri: una mare şi una mică.
-De ce ai adus, Ivane, prescurile?, a întrebat mama
-Batiuşca le-a trimis. Dă-i văduvei pasca şi prescura mare iar negustoresei – prescura mică. Văduva s-a ostenit şi a copt pentru mine colțunaşi iar negustoreasa n-a vrut să-şi dea osteneala…Aşa că dă-i prescura mică… Iată cum ghicise înainte-văzătorul cine se ostenise mai mult pentru el…”.
-„Aveam 12 ani atunci când m-am gândit pentru prima dată să cer sfat părintelui Teofil”, povesteşte Eufrosina Mihailova Țâbulskaia, târgoveață din Kiev. Rămânând orfană de ambii părinți, locuiam tot timpul printre străini suferind nevoi, jigniri şi strâmtorări. Auzind însă de la oameni de bine că în Kitaiev trăieşte un „batiuşca sfânt”, m-am hotărât să ajung la el cu orice preț. N-am mers singură ci împreună cu 2 femei. Cum treceam noi prin pădure ne iese un monah înalt şi zdrențăros.
-Tu pe cine cauți?- a întrebat el, apropiindu-se de mine.
-Pe părintele Teofil, i-am răspuns.

-Ai nevoie de el? Ai nevoie, zici? Ei, dacă ai nevoie, mergi la el în chilioară.
Mergeam plângând amar iar tovarăşele mele râdeau în gura mare – îşi tot băteau joc de bătrân fiindcă le părea caraghios. „Sunt nişte proaste, le-am zis eu, şi nu o dată o să plângeți cu lacrimi amare fiindcă l-ați luat în râs pe drept”.
Ne apropiam de chilie şi când ne uităm – bătrânul mergea în urma noastră. Nici o vorbă nu ne-a spus ci doar s-a uitat aspru la tovarăşele mele şi a intrat în chilie. După un minut a ieşit aducând o prescură pentru mine iar pentru tovarăşele mele – coji de cartofi şi rac roşu stricat care reprezentau mare ruşine pentru faptele lor necuviincioase.
-Batiuşca! Eu vreau să intru în mănăstirea Rjişcevsk…i-am zis eu fericitului primind prescura cu lacrimi în ochi.
-Ia uite unde te-ai gândit să mergi…Ia uită-te în ochii mei…
M-am apropiat şi am început să mă uit drept în ochii lui ca un soldat.
-Nu!…- a spus cu hotărâre fericitul, tu n-ai să trăieşti la mănăstire.
-Dar unde, batiuşca?
-Lângă, lângă mănăstire…Acolo ai să trăieşti până la mormânt, însă chiar în mănăstire nu ți-e dat…
-Da’ de ce, batiuşca?
-De ce? Uite de ce: până la 66 de ani ai să țipi iar

după 48 de ani
Dumnezeu va trimite la tine un preot care te va izbăvi…
N-am priceput atunci tâlcul spuselor lui, însă chiar am pățit un necaz îngrozitor. Când am împlinit 18 ani, oameni răi au prins necaz pe mine şi au trimis asupra mea boala neagră: am început să țip.
-Cum era asta, boala neagră?
-Of, nici nu vreau să-mi amintesc. Cumplită, chinuitoare boală. La început parcă fără însemnătate: toată săptămâna umblam sănătoşică, munceam, mă osteneam…însă cum venea duminica sau altă zi de praznic – iaca nevoia! Încă de dimineață mi se punea ceva în gât, apoi mă înăbuşeam iar în stomac mă ardea ca focul. Duhul necurat parcă se înstăpânea în mine şi de durere țipam cât mă ținea gura…orice aş fi făcut, oricum m-aş fi doftoricit, nu ajuta defel. Singura scăpare era să alerg la Biserica Lavrei şi să stau acolo, înaintea icoanei făcătoare de minuni. La început parcă mă uşuram: însă numai ce începea binecuvântarea pâinilor şi Heruvicul, că mă şi apuca! Mă ardea de mă lăsau puterile: de durere m-aş fi sfârtecat cu un cuțit…Cum să mai rămân în biserică? Alergam în curte şi o luam la goană prin Lavră, țipând de durere din adâncul bojocilor…
-Şi mult timp a ținut asta?

-Mult, 48 de ani. Cum a prezis părintele Teofil.
-Dar cum v-ați vindecat?
-Iată cum: mergeam odată în Lavră pentru Liturghie. Mergeam plângând. Deodată, îmi iese în cale un preot cărunt.
-De ce plângi amărâto? -zice.
M-am oprit şi i-am povestit necazul.
-Ei, hai, nu-i nimic. Linişteşte-te, nu mai plânge…Milostiv este Domnul. Apropie-te de mine şi desfă-te la piept.
M-am desfăcut şi mi-a legat foarte strâns grumazul cu şnurul de la cruce apoi şi-a scos de la piept o iconiță a Sf. Dimitrie de Rostov, mi-a atârnat-o mie, s-a uitat cu milă, m-a binecuvântat şi a plecat.
-Roagă-te lui Dumnezeu, roaba lui Dumnezeu…Roagă-te din tot sufletul!…
A trecut săptămâna şi se apropia un praznic. Ei, de acuma trebuie să mă apuce – mi-am zis eu. Nu s-a întâmplat nimic…Am mers la biserică, am stat până la Heruvic – nimic…S-a citi Crezul, s-a cântat „Tatăl nostru” – nimic…S-a sfârşit Liturghia, m-am întors acasă – nimic. Boala parcă se dusese pe apă, ca şi cum nici n-ar fi fost. Bucuroasă am alergat în biserica mare, am căzut în genunchi în fața icoanei Ier. Dimitrie de Rostov şi am început să-i mulțumesc, cu lacrimi în ochi pentru vindecarea trimisă.

-Dar de ce n-ați cerut ajutorul părintelui Teofil?
-L-am cerut …i-am cerut sfintele rugăciuni…Ei bine, mă mângâia, îmi dădea câte o prescurică şi mă trimitea acasă: „mergi”, zicea, „şi rabdă; aşa ți-e dat…Pentru pătimirile astea, îngerii ți-or împleti cununi în ceruri…”Pe atunci locuiam cu sora mea în Pecerska – eram amândouă spălătorese şi trăiam într-o sărăcie cumplită. Pe deasupra, sora mea mai era şi bolnavă de ochi, începuse să orbească – ce ajutor mai putem avea de la ea? De n-ar fi fost starețul Teofil – credeți-mă – de mult eram cu mâinile pe piept. Numai el, ca un înger păzitor, ne povățuia şi ne mângâia. Câteodată o mai trimitea la noi pe sora lui bună, care era ascultătoare în mănăstirea Florovski, ca să ne aducă, spre mângâiere, câte o prescurică. Îi zicea : „Să nu treci pe la ele ziua, ci noaptea…Sa le dai ghes, ca să se scoale dimineața la utrenie”. Ea venea. „Sculați-vă, leneşelor”, zicea. „Fratele meu a poruncit să mergeți la utrenie în fiecare zi!” O dată a venit însuşi fericitul ca să pună la încercare osârdia noastră noastră. A plecat către Lavră pentru utrenie, şi în drum ne-a certat şi pe noi, care eram deja sculate şi ne pregăteam să mergem la utenie. Ne-a lăudat pentru osârdie. „Aşa, aşa”, a zis „osteniți-vă, fetițelor, rugați-vă, nu vă leneviți…”Iar sorei mele Dunia i-a dat dat o trăistuță cu mazăre, grăind:

-Mergi, Duniaşa, la mănăstire ca să coci acolo şi ochii – totdeaua ai să fii sănătoasă; iar de n-ai să mă asculți, o să-ți fie ochii ca mazărea asta.
-Vai, batiuşca, dar cum să merg eu tocmai la mănăstire? Binecuvântați să locuiesc cu sora mea.
-Cu sora ta? Care va să zică, nu vrei la mănăstire? Dacă-i pe-aşa, iată ce binecuvântare am pentru tine: o să umbli în întuneric până la sfârşitul vieții.
Aşa s-a şi întâmplat. După acestă întâmplare, Dunia a orbit cu totul, iar eu, amărâta, trăiesc de 55 de ani chiar lângă Lavră, am fost îndrăcită vreme de 48 de ani, şi acum sunt 12 anişori de când am primit vindecare...
A venit şi luna octombrie a anului 1853 pentru fericitul stareş, deja se apropiase „vremea a face Domnului”. Prevăzând acestea, Teofil a încetat cu desăvârşire. Întocmai cu o lună înainte de adormirea sa, a mai primi hrană, şi se mulțumea doar cu o stare în picioare la rugăciune au început să i se umfle picioarele, dar el nu băga de seamă, şi îşî sporea încă şi mai mult nevoințele de rugător. Deosebita lui râvnă la rugăciune s-a văzut şi în vremea grelelor încercări prin care a trecut Rusia în timpul războiul Crimeei...Înainte de sosirea fiecărei veşti triste de pe teatrul operațiunilor militare, starețul umbla trist, cu capul în pământ, şi plângea neîncetat zile întregi. Dorind, o dată, să le dea de ştire fraților despre o sângeroasă bătălie,

care se terminase în chip nefericit pentru ai noştri, şi-a rănit cu spini de porumbar fața şi mâinile şi zăcea în şopron cu sângele şiroind.
-Dumnezeule! Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră, batiuşca? – l-a întrebat speriată Agnia, igumenia de la Florovski, care se afla atunci în Kitaiev.
-Nimic, nimic, draga mea…Mi-am pus 100 de lipitori pe trupul
meu păcătos…Mergi!…Mergi!…
-Vai, ce suferințe! Pentru ce, batiuşca?
-Aşa trebuie, aşa trebuie…Asta este jertfa mea pentru ostaşii ruşi care în noaptea asta şi-au pus viața pe câmpul de luptă pentru credință, pentru țar şi patrie…
Fără a băga în seamă, însă, aceste chinuri pricinuite trupului şi starea de istovire în care se afla, fericitul mergea ca şi mai înainte la Liturghie, utrenie şi vecernie, se împărtăşea aproape în fiecare zi cu Sf. lui Hristos Taine, cerceta scrierile Sf. Părinți, bătea nenumărate metanii, citea Psaltirea şi Evanghelia şi dădea povețe închinătorilor. Spre sfârşitul iernii, fericitul s-a învrednicit a afla prin descoperire de sus vremea plecării sale la Dumnezeu şi în timp ce-i înştiința pe toți cu privire la apropiatul său sfârşit, l-a chemat o dată pe ucenicul Ivan şi i-a grăit:
-Ivane, la ce te gândeşti tu acuma?
-La nimic – a zis Ivan.

-Uite, eu mă gândesc să înaintez la Împăratul Ceresc cerere ca să iernez iarna asta pe pământ, fiindcă Praskovia (aşa o numea el pe Sf. Muceniță Parascheva, la care avea deosebită evlavie) nu vrea să sape groapă pentru mine iarna asta. Ivan n-a luat în seamă aceste cuvinte, însă ele s-au împlinit.

Pentru a doua oară, fericitul l-a chemat pe celălalt ucenic, Pantelimon la fereastra chiliei sale şi arătând spre crucea mănăstirii i-a zis:

-Ia uite, Pantelimoane, acolo, deasupra unui mormânt, e o cruce. Vezi?

-Nu, nu văd – a răspuns ucenicul, pentru că, într-adevăr, în locul spre care arăta părintele Teofil nu era nici urmă de cruce ori de mormânt şi numai după adormirea fericitului părinte, ucenicul şi-a amintit de spusele lui: căci a văzut întocmai în locul pe care Teofil i-l arătase mormântul şi crucea lui, pusă cu cheltuiala unuia dintre cinstitorii săi.

Crucea de pe mormântul fericitului a fost pusă îndată după adormirea sa prin râvna negustorului kievean N., iar lespedea de mormânt a fost pusă în anul 1886 de către întâi-stătătorul Sihăstriei Kitaiev, Vitalie, cu cheltuiala igumeniei N. A mănăstirii Nejinsk.

Cu o săptămână înainte de sfârşitul său, starețul i-a rugat pe ascultătorii din Kitaiev să care pământ de la Nipru şi să-l toarne lângă chilia sa ca pentru

mormânt. După aceea a măsurat lungimea movilei cu un băț de care nu s-a mai despărțit după aceea.
-Demult trebuia să mor, repeta el, însă Praskovia se roagă pentru mine lui Dumnezeu.
Iar ucenicul Ivan, văzând că starețul nu în glumă prezice apropiata sa plecare din lumea pământească, a început să se mâhnească şi să se îngrijoreze pentru soarta sa viitoare.
-Batiuşca, plângea el, pe noi cui ne lăsați?...Pentru Dumnezeu, rugați-l pe întâi-stătătorul Lavrei să mă primească în rândul obştei...
-Te vor primi, te vor primi...Nu numai că te vor primi, ci şi monah te vor face.-Pe cine? Pe mine, slugă netrebnică, fostul fugar şi vagabond? O, nu! Aşa ceva n-o să se întâmple...n-o să se întâmple...
-În puține mi-ai fost credincios, peste multe te va pune Domnul...i-a răspuns fericitul.
Şi într-adevăr, chiar în aceeaşi zi a mers fericitul la întâi-stătător, arhimandritul Ioan şi i-a adus la cunoştință o anumită taină neobişnuită privitoare la Ivan, drept care acesta s-a învoit cu bucurie să-l tundă în monahism pe ucenic, dându-i numele Dimitrie.
Atunci frăția Lavrei a început să-l iscodească pe Ivan de pricina
tunderii sale atât de grabnice în cinul monahal. Acesta a răspuns misterios:
-Nu pot să spun – e taină. Nu ştie decât fericitul

Teofil, părintele întâi-stătător şi eu…Iar dacă eu o voi destăinui, fericitul mi-a spus că eu şi cu întâi-stătătorul vom muri pe loc.
Nu numai asupra ucenicului Dimitrie îşi întindea fericitul aripile sale părinteşti. În mănăstirea Kievo-Florovski avea o soră de sânge, ascultătoarea Anna, pentru a cărei tundere în monahism a mers să mijlocească pe lângă egumena Agnia, nu cu mult timp înainte de trecerea sa la cele veşnice. Pe lângă asta, fericitul avea în oraş o mulțime de fii şi fiice duhovniceşti pe care îi cerceta în fiecare zi arătându-se grabnic ajutător în necazuri. Le dădea ultimele povețe şi îi mângâia pe toți şi îi întărea cu rugăciunile sale…
Un martor ocular îmi povestea următoarea întâmplare: trăia într- o suburbie a oraşului Şuliavka o văduvă sărmană împreună cu fiica sa iar numele lor de familie era Rudnici. Pe când trăia încă soțul ei, trăiau în îndestulare: țineau cai de poştă şi făceau negoț: însă Rudnicica, ajungând văduvă a rămas fără mijloace de trai şi a ajuns în sărăcia cea mai de pe urmă. Cu mari osteneli, adesea fără o bucățică de pâine: aşa îşi petrecea ea viața singuratică. Ca pentru a umple paharul nefericirii ei, fiica i-a căzut la pat şi s-a îmbolnăvit de moarte. Era seara târziu. Bolnava zăcea fără simțire iar inima mamei se frângea de deznădejde: nu avea cum să o ajute. Bani de doctor nu aveau.

Nu mai rămânea decât un mijloc: rugăciunea către Doctorul Ceresc. „Doamne, ce nefericită sunt!” – se tânguia mama. „Toți m-au părăsit, săracă şi sărmană cum sunt. Măcar să fi mers la batiuşca Teofil după sfat; măcar să-i fi spus necazul meu; măcar să-i fi cerut rugăciuni pentru însănătoşirea fetei…”

Dar acest lucru îi era cu neputință. Sihăstria Kitaiev se afla la câteva verste şi era primejdios s-o lase pe bolnavă singură. Dar iată: în vreme ce mama speriată se prăpădea de întristare âi îşi frângea mâinile i s-a părut că cineva trece pe la fereastra ei şi intră pe prispă. „Cine să fie la ora asta?” se întrebă Rudnicica. Îndată a deschis uşa şi a muțit de uimire: în prag stătea fericitul Teofil şi o mângâia cu privirea :”Pace ție…Nu te teme…Eu sunt…Ai vrut să mă vezi şi am venit la tine”. Apoi s-a apropiat de patul muribundei şi a binecuvântat-o. Mama a căzut în genunchi şi a umplut odaia cu tânguiri.

-Încetişor, încetişor, nu plânge…, a mângâiat-o fericitul. Fiica ta nu moare…Îi e doar frig…

Şi scoțându-şi caftanul călduros a acoperit-o pe bolnavă şi a început să se roage. După o jumătate de ceas s-a îmbrăcat şi a ieşit în tăcere. Mama tulburată s-a apropiat de pat şi fiica a privit-o zâmbind.

-Mama! Ce uşurată mă simt, ce bine mi-e

acum…Dar cine a fost la noi, adineauri?
-Fericitul Teofil, iubita mea, i-a răspuns mama fericită.
-O, Teofil?…Ah, de ce nu m-ai trezit?
-Dar erai pe moarte, copila mea.
-Pe moarte?…Ei bine, ajută-mă să mă ridic din pat.
S-a sculat şi s-a plimbat prin odaie. După un ceas s-a însănătoşit deplin spre bucuria mamei sale şi spre marea uimire a vecinilor.
Mai rămăseseră 3 zile din viața fericitului, zile în care Teofil a vădit o activitate ciudată: lua felurite măsuri. A aşezat lavița peste pragul chiliei sale şi întinzându-se pe ea i-a zis ucenicului de chilie că pentru prima dată în 38 de ani se odihneşte aşa de bine. După aceea l-a chemat pe Dimitrie şi i-a dat puțină tămâie şi smirnă pentru a le duce la întâi-stătătorul Ioan. Asta se întâmpla luni seara pe 26 octombrie. Până ce a ajuns Dimitrie acolo, începuse deja utrenia. Întâi-stătătorul era în Altarul Bisericii Mari iar când Dimitrie i-a înmânat tămâia şi smirna, a foat din cale afară de uimit. Chinuit de curiozitate, s-a îndreptat după terminarea utreniei către Kitaiev,
să-l cerceteze pe fericit.
-Părinte Teofil, de ce mi-ai trimis tămâie şi smirnă? – a întrebat întâi-stătătorul intrând grăbit în chilia fericitului.

-Miercuri înmormântăm…
-Pe cine?
-Pe cine găseşte Dumnezeu de cuviință…Poate că pe mine…
-Pe tine? Domnul cu tine, ce tot vorbeşti?!…
-Cuprinsu-m-au valurile morții şi lațurile morții m-au
întâmpinat.-Dacă chiar te pregăteşti să ne părăseşti pe veci, o să poruncesc să ți se facă un sicriu…De care porunceşti – de pin sau de stejar?
-De nici unul…E gata de mult.
-Da' unde-i?
-Uite colo, în clopotniță.
A fost trimis cineva în clopotniță şi a aflat într-adevăr o ladă lungă asemenea unui sicriu, în care se păstrau cândva lumânările pentru biserică, cu capac pe balamale, asemenea unui cufăr.
-Doar nu vrei să te îngropăm în ăsta? – a întrebat cu uluire întâi-stătătorul.
-În el, în el, învățătorule…Aceasta e diata mea…Amin.
După plecarea întâi-stătătorului Lavrei, fericitul a trimis la întâi- stătătorul Kitaievului, ieromonahul Anatolie, cu rugăciunea ca miercuri, 28 octombrie, să-i fie aduse la chilie Sf. Daruri. Cu privire la asta a mai stăruit de câteva ori adăugând că este pentru ultima oară şi nu va mai supăra pe nimeni. Dorința i-a fost îndeplinită. Primind Sf. Taine de

dimineață, fericitul s-a liniştit cu desăvârşire şi înainte de vecernie l-a trimis pe unul din ucenicii de chilie la bazar ca să-i cumpere 3 chifle, tămâie şi miere iar lui Dimitrie i-a zis:
-Astăzi să nu ieşi din chilie; vei vedea un lucru neobişnuit. După aceea a cerut să i se curețe chilia de gunoi spunând: -Astăzi va veni îngerul morții şi trebuie primit creştineşte.
Apoi i-a cerut ucenicului de chilie să aprindă cuptorul, să pună pe godinul cu cărbuni tămâie şi smirnă şi să aprindă candela la icoane. Atunci când Dimitrie i-a răspuns că e încă devreme şi n-au sunat clopotele de vecernie, Teofil a grăit:
-De data asta aşa trebuie. Împlineşte până la capăt ascultarea.
Candela a fost aprinsă.
-Ei, aşa da…Acum e bine…Vezi să nu se stingă.
După aceea s-a întins pe lavițe pe care el însuşi o aşazase de-a curmezişul pragului, cu capul în antreu; a cerut să fie aprinse şi lipite de uşorii uşii 2 lumânări de ceară, să i se dea crucea cu care binecuvânta pe cei care veneau la el şi după ce i-a însemnat cu ea pe ucenicii de chilie, l-a trimis pe unul dintre ei la întâi-stătătorul sihăstriei, Anatolie, cu porunca de a-l înştiința că „Teofil s-a săvârşit şi trebuie bătute clopotele”.
Ucenicul a ascultat şi mergând i-a transmis părintelui Anatolie cererea fericitului; acesta,

nepricepând de tulburare cum stau lucrurile, s-a grăbit să-l trimită pe clopotar la clopotniță pentru a vesti obştii adormirea fericitului, însă după aceea s-a gândit puțin şi a întrebat:
-Dar cine te-a trimis la mine?
-Părintele Teofil…
-Adică el, cu gura lui a cerut asta?
-Cu gura lui…
-Păi atunci de unde ştii că a murit deja?
Şi a grăbit către chilia fericitului ca să afle ce se întâmplase cu acesta.
Între timp Dimitrie, rămânând singur în chilie şi neştiind ce să facă, a început să îndrepte lumânările ca nu cumva să se ardă uşorii şi fără a se depărta de la capul fericitului care murea, plângea încetişor. Greu îi era să se despartă pe vecie de părintele său duhovnicesc sub umbra aripilor căruia trăise aşa de bine. Fără glas şi cu capul în pământ stătea Dimitrie luând aminte cu inimă frântă la cele din urmă povețe ale iubitului său dascăl; îi săruta la nesfârşit mâinile. Deodată i-a trecut ceva cu repeziciune pe dinaintea ochilor şi în față i-a suflat o boare de văzduh răcoros. A privit în sus şi a rămas împietrit: acoperişul chiliei începuse să se ridice încet şi cerul albastru, parcă deschizându-şi brațele, se pregătea să primească sfântul suflet al dreptului care murea.
-Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul , a şoptit

fericitul şi peste un minut moartea neînduplecată i-a pecetluit gura cea de Dumnezeu grăitoare. Dimitrie nu s-a mai putut abține, a început să tremure şi cu strigăt puternic a fugit în curte. Trecând în goană prin porțile mănăstirii s-a ciocnit cu părintele Anatolie, care se îndrepta spre chilie dimpreună cu celălalt ucenic al fericitului.
Când au intrat toți 3 în chilie – totul era ca mai înainte: acoperişul se lăsase la locul lui iar fericitul Teofil zăcea pe laviță nemişcat, cu mâinile încrucişate pe piept. Fața strălucea de fericire cerească. Odată cu ultimul suspin al său chilia i se umpluse de o bună-mireasmă de nedescris…Astfel în pace şi fără tulburare şi-a încredințat sufletul în mâna lui Dumnezeu în ziua de 28 octombrie la ora 5 după-amiaza., anul 1853, de prăznuirea Preacuvioasei Mucenițe Parascheva.
Vestea despre sfârşitul fericitului a atras în sihăstria Kitaiev mulțimi de oameni nu numai din vecinătăți ci şi din oraşele mai îndepărtate. Mulțimea alcătuia un inel strâns în jurul sicriului şi zidurile bisericii răsunau de necurmata cântare a panihidelor pentru odihna sufletului său drept şi multpătimitor. Fiecare dorea să-şi împlinească cea din urmă datorie față de fericit, fiecare dorea să se atingă dacă nu de trupul purtător de Dumnezeu, măcar de sicriul lui sau să ia ca amintire şi binecuvântare câta cavea din lucrurile lui. Sicriul

era acoperit de lumânările de ceară pe care le lipiseră pe margini oamenii care cinsteau pomenirea lui.
După moartea fericitului au rămas ca valori băneşti 25 de ruble care au fost găsite într-un pachet pe care scria: „Surorii Annuşka, de-o mantie”. Dintre icoane, cea a Sf. Muc. Parascheva a fost dată de către fericit înainte de trecerea sa la cele veşnice, monahiei Vera Golubiova din mănăstirea Kievo- Florovski. Vera a împodobit această icoană cu un veşmânt de preț şi a dat-o în dar bisericii schitului „Sf. Nicolae din pustie”. Nu ştiu dacă acolo se păstrează şi în ziua de azi.
Oare mulți erau cei ce plângeau? Nu, nu multă lume plângea: toți aveau o linişte întipărită pe chip curmată prin adânci suspine de străpungere a inimii pentru nenumăratele lor păcate, linişte plină de evlavie. „Nu cu plângere însoțim moartea sfinților,”spune Sf. Vasile cel Mare „ci cu săltări de prăznuire ne veselim lângă mormântul lor, fiindcă pentru drepți, moartea este un somn – sau mai bine zis, plecarea lor către o viață mai bună.”Aşa s-a întâmplat şi atunci. Fiecare simțea că fericitul deşi a murit, deşi a plecat la Împăratul Ceresc, nu i-a lipsit pe cei vii de iubirea sa; deşi a răposat cu trupul, cu duhul a rămas pe pământ, lângă cei apropiați lui.
-Stai, priveşte şi învață! – vestea tăcut celor ce-i

înconjurau trupul fără suflare. Părăseşte deşertăciunea lumească şi puțurile sfărâmate ale , care nu pot ține în ele apa cea mântuitoare. Ieri, ochii mei vedeau, urechile mele auzeau, gura grăia iar trupul se mişca. Duhul vieții a plecat, şi ce stă acum înaintea ta?...
Văzându-mă zăcând fără glas şi fără suflare, plângeți toți pentru mine, fraților şi prietenilor, rudelor şi cunoscuților, că ieri vorbeam cu voi şi fără veste mi-a venit înfricoşatul ceas al morții. Ci veniți toți care mă iubiți şi mă sărutați cu sărutarea cea de pe urmă, că de-acum nu voi mai umbla, nici nu voi mai vorbi cu voi: pentru că mă duc la Judecătorul, unde nu este părtinire; că sluga şi stăpânul împreună vor sta; împăratul şi ostaşul, bogatul şi săracul în aceeaşi cinste vor fi; şi fiecare după faptele sale sau se va preamări, sau se va ruşina. (Aceasta este Slava de la stihirile care se cântă când se dă celui răposat ultima sărutare. Autorul a reprodus o prelucrare versificată care se pare îi plăcea mitropolitului Filaret s-o cânte pentru sine).
...Deci, prietene, aminteşte-ți de aceasta şi trăieşte cu frica de Dumnezeu, că viața noastră pământească nu e decât o moarte de fiecare zi. Azi nu suntem ca ieri iar mâine nu vom mai fi ca azi. În fiecare zi se răpeşte o parte din viața noastră şi în timp ce creştem viața noastră se cheltuieşte şi

se împuținează. Ieri a murit fratele tău, mâine vei muri tu – toți urmăm aceeaşi cale. Tot pământul e semănat cu oase ca lanul de grâu, iar cei vii nu află loc în care pot călca fără a răscoli cu pasul țărâna celor răposați...Deci nu căuta desfătarea ochilor şi auzului: mâine, ochiul se va închide iar urechea nu va mai auzi...Nu lăsa în voia lor mâinile şi picioarele: mâine le va lega mâna morții şi tu însuți vei fi țintuit la pat...Nu dori veşminte de mult preț şi locuințe luminate: iată în ce haină te vor îmbrăca mâine şi ce casă ți se găteşte...Nu dori decorații şi distincții; ele nu vor fi bune decât pe sicriul tău ca pentru a batjocori slava deşartă...Nu te lega de pământ: mâine coasa morții va tăia aceste legături şi vei merge împotriva voinței tale în țara cea mai îndepărtată a celeilalte lumi şi nimic nu-ți va aminti de comorile tale pământeşti. Priveghează şi grăbeşte a te muta acolo cu mintea şi inima, ca în ceasul în care te vor duce să nu te simți ca într-un loc străin, nedeprins cu obiceiurile de acolo.

Potrivit diatei fericitului, trupul lui a fost înveşmântat în îmbrăcămintea de schimonah şi pus în ciudatul sicriu. Înmormântarea a fost sărbătorească. A slujit întâi-stătătorul Lavrei, arhimandritul Ioan(apoi episcop de Poltava), împreună cu ieromonahul Anatolie şi cu mulți alți părinți duhovniceşti. A cântat corul Lavrei sub

conducerea canonarhului ieromonah Modest. Biserica şi curtea erau ticsite de rugători. Înainte de a se da ultima sărutare celui adormit, întâi-stătătorul Lavrei a rostit un cuvânt mişcător, adânc ziditor. După aceasta sicriul a fost scos din biserică în curtea mănăstirii. Vremea era minunată în acea zi. caldă, senină, însorită, limpede. Lumânările rugătorilor ardeau puternic, cu flacăra dreaptă, parcă mărturisind că sufletul fericitului stătea ca o făclie nestinsă înaintea Domnului. Procesiunea de înmormântare a fost săvârşită în jurul bisericii Sf. Treimi şi după câteva minute sicriul, în sunetul cântării „Sfinte Dumnezeule” şi al tânguirii clopotelor de la Kitaiev, a fost coborât în sânurile pământului…

